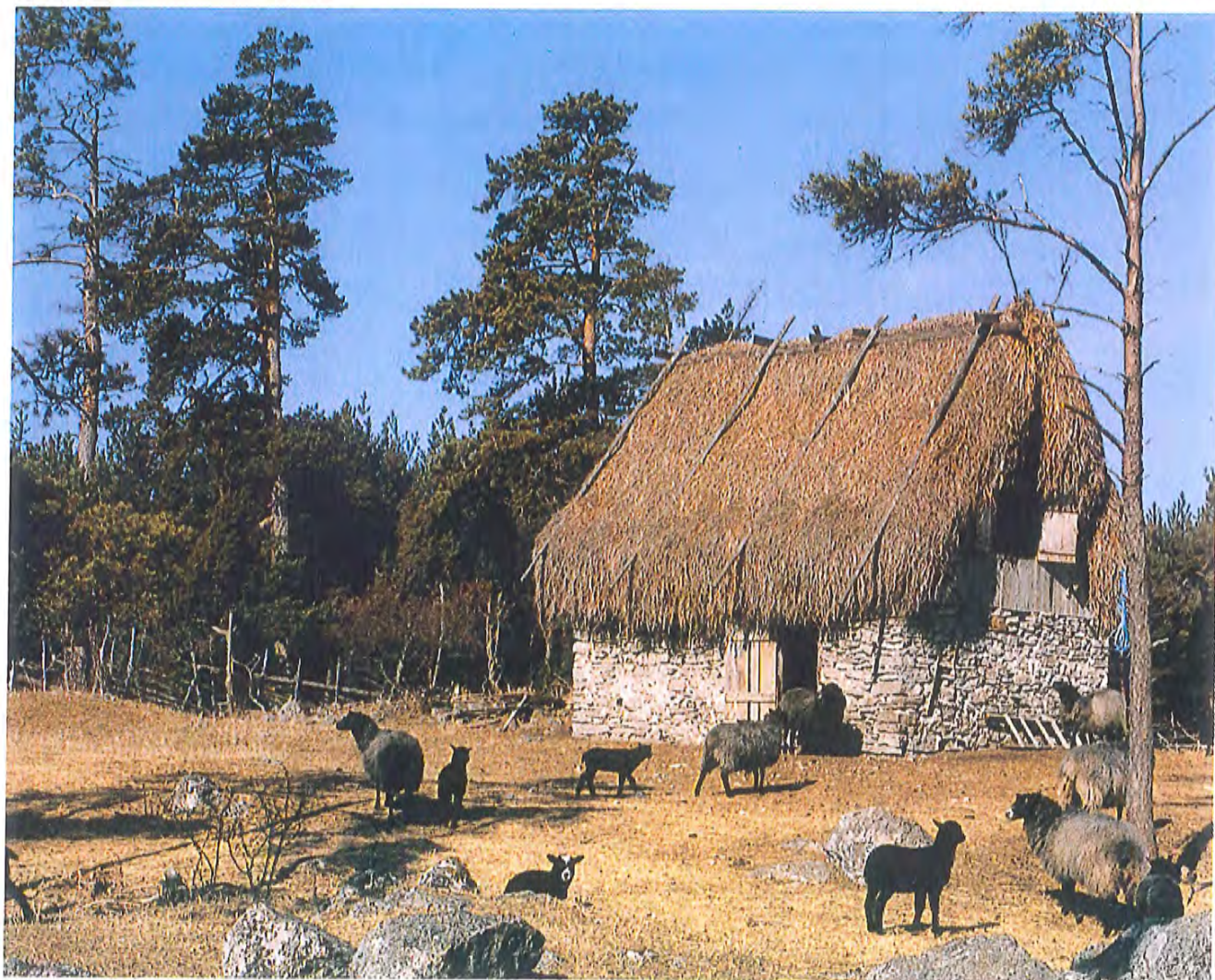

GOTLANDS LÄN

ÄNGS- OCH HAGMARKER PÅ GOTLAND

Del 1, Fårö

LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN
NATURVÅRDSSENHETEN, MAJ 1991

ÄNGS- OCH HAGMARKER PÅ GOTLAND

Del 1, Fårö

Författarna är ensamma ansvariga för publikationens innehåll, varför detta ej kan åberopas som representerande länsstyrelsens ståndpunkt.

<i>Fältinventering:</i>	Magnus Martinsson
<i>Text:</i>	Magnus Martinsson (kap 1, 2, 7, 9 och 10) Mats Nordin (kap 3-6)
<i>Växtteckningar:</i>	Dagny Tande Lid
<i>Svartvita fotografier:</i>	Jens-Henrik Kloth och Magnus Martinsson
<i>Omslagsbild:</i>	Får och lambgift vid Ödehoburga, Fårö (objekt 123). Foto: Magnus Martinsson
<i>Datorsättning och layout:</i>	Elisabet Beskow

INNEHÅLL

1	INLEDNING 4
2	GOTLANDS LÄN 6
3	DE KULTURFORMADE MARKERNAS VÄXTVÄRLD 10
3.1	NATURTYPER 10
3.1.1	Betad havsstrandäng 10
3.1.2	Alvar 11
3.1.3	Buskrik utmark 13
3.1.4	Betad skog 13
3.1.5	Andra öppna utmarksbeten 13
3.1.5.1	Ljunghed 13
3.1.5.2	Sandgräshed 14
3.1.6	Betad sjöstrandäng 14
3.1.7	Hagmark 14
3.1.8	Slagen havsstrandäng 15
3.1.9	Träd- och buskbärande äng; änge 15
3.1.10	Indikatorarter 16
3.1.11	Kryptogamfloran 17
3.2	VEGETATIONSTYPER 18
3.2.1	Havsstrandäng 18
3.2.2	Rished 19
3.2.3	Gräshed 20
3.2.4	Alvarhed 20
3.2.5	Torräng 20
3.2.6	Friskäng 21

3.2.7	Fuktäng 22
3.3	HOTADE ARTER 23
4	FAUNA 25
5	HISTORIA 26
5.1	JORDBRUKETS HISTORIA PÅ GOTLAND 26
5.2	ÅKERBRUKET 27
5.3	ÄNGSBRUKET 27
5.3.1	Hårdvallsäng 28
5.3.1.1	Ängshävden 28
5.3.1.2	Träd- och buskskiktet 29
5.3.1.3	Andra typer av hårdvallsäng 30
5.3.2	Sidvallsäng 30
5.3.3	Myrslätter 31
5.3.4	Havsstrandsslätter 31
5.4	BETESMARKER 31
5.4.1	Skogsbete 32
5.4.2	Alvar 33
5.4.3	Sjöstrandäng och myr 33
5.4.4	Havsstrandäng 33
5.5	FÖRÄNDRINGAR UNDER 1800-TALET 34
6	ÄNGS- OCH HAGMARKSINVENTERINGEN 35
6.1	BAKGRUND 35
6.2	GENOMFÖRANDE PÅ GOTLAND 35
6.3	INVENTERINGSMETODIK 35
6.3.1	Viktigare avsteg i inventeringsmetodiken 35
6.3.1.1	Objektavgränsningar 35

6.3.1.2	Åkermarker 36
6.3.1.3	Hävd tillstånd 36
6.3.1.4	Betad skog 36
6.3.2	Inventeringsblanketten 37
6.3.3	ADB-behandling 37
6.3.4	Förberedelser, litteraturunderlag 38
6.3.5	Fältarbete 39
6.3.6	Klassning 40
7	FÅRÖ 43
7.1	NATURFÖRHÅLLANDEN 43
7.2	LANGHAMMARS 45
8	KARTOR 48
9	OBJEKTSBESKRIVNINGAR 62
9.1	FÖRKLARINGAR TILL TEXTEN 62
9.2	BESKRIVNINGAR 67
10	BILAGOR 289

1 INLEDNING

I kölvattnet av de rationaliseringar som gjorts inom jordbruket har en omfattande utarmning av floran och faunan skett. Med siktet inställt på ökad avkastning har storleken på åkrarna ökats. Stenmurar har förts bort och diken har lagts igen.

Ängs- och hagmarker - en naturresurs

Under 1980-talet har blickarna mer och mer kommit att riktas mot de naturliga betes- och slåttermarkerna i Sverige. Denna naturresurs, som haft en närmast otrolig utbredning i landet, är nu på många håll en stor sällsynthet. Som exempel kan nämnas att Sverige år 1900 hade 2 miljoner hektar naturlig ängsmark. I dag, 90 år senare, har arealen reducerats till någonstans runt 1000 hektar. Ängsmarken har alltså helt förlorat sin ekonomiska betydelse som producent av vinterfoder. Numera hämtar bonden sitt vinterfoder i gödslade åkervallar.

Omistliga naturvärden

Ängen och betesmarken är goda exempel på hur människan och naturen anpassat sig till varandra och under generationer skapat ett ömsesidigt beroende av varandra. De utgör omistliga natur- och kulturarv. Det finns på Gotland ängsmark som brukats kontinuerligt sedan järnåldern! Under långa perioder av slåtter och bete har många växter kommit att anpassa sig till för att senare bli helt beroende av fortsatt bete eller slåtter.

Kulturmärker i form av ängsmärker och betesmärker som brukats så långt tillbaka som järnåldern utgör helt oskattbara kulturarv. Har vi en gång avvecklat skötseln är kontinuiteten bruten.

Idé, syfte och finansiering

Det borde ligga i nationens intresse att bevara en del av detta landskap. På statligt håll fick man upp ögonen för problemet i mitten av 1980-talet. 1985 beslutade naturvårdsverket att sätta igång en landsomfattande inventering av ängs- och hagmarker. Arbetet har delegerats till de olika länsstyrelserna men finansieras till stor del av naturvårdsverket. Kommunerna är en annan stor bidragsgivare till projektet. Inventeringens övergripande mål kan sammanfattas i följande punkter:

- * Att utgöra underlag för planering och säkerställande av de för naturvården och kulturminnesvården mest värdefulla naturliga slåtter- och betesmarkerna.
- * Att utgöra underlag vid upprättande av landskapsvårdsprogram och åtgärdsprogram för länet eller revidering av gällande program.

- * Att utgöra ett delunderlag i den kommunala fysiska planeringen.
- * Att bidra till styrning av stödresurser till de slätter- och betsmarker där naturvårdsnyttan bedöms vara störst. Detta kan ske i form av medel till landskapsvårdsersättning, "Naturvårdsåtgärder i odlingslandslandskapet", NOLA, medel ur anslaget Vård av naturreservat m m och kommunala medel.
- * Att användas vid tillämpning av hänsynsregler i skötsellagen och skogsvårdslagen.
- * Att utgöra en dokumentation av de i kulturlandskapet ingående naturtypernas omfattning och utbredning. Därmed ges även möjlighet att framgent följa utvecklingen av de inventerade slätter- och naturbetesmarkerna.

Inventeringen på Gotland

På Gotland utvecklades inventeringsmetodiken 1987. Samtidigt genomfördes en del provinventeringar. Första inventeringsåret, 1988, arbetade tre personer med inventeringen. Allt eftersom vi fått insikt i arbetets omfattning har fler människor engagerats i projektet. 1989 arbetade fem personer och 1990 åtta inventerare. Under 1991 avslutas inventeringen, med fem inventerare

Stor betydelse

Eftersom så stor del av Gotlands yta består av just ängs- och hagmarker kommer inventeringen att få stor betydelse för det fortsatta naturvårdsarbetet på ön. Det är alltså tänkt att materialet ska kunna ligga till grund för beslut i en mängd olika naturvårdsfrågor. Hela inventeringen finns inlagd i ett dataregister. Här kan man snabbt nå den information som behövs vilket avsevärt förkortar sammanställningsarbetet till färdig rapport. Vi som arbetat med inventeringen hoppas att den värdefulla miljö som kulturlandskapet utgör härmed får ökade möjligheter till fortsatt överlevnad.

2 GOTLANDS LÄN

Landskapet på Gotland är ett utpräglat kulturlandskap. I stort sett alla delar har någon gång brukats av bondens plog eller lie eller betats av hans boskap. De stora områdena med hållmarkstallskog har betats men är nu på väg att anta en vildmarksprägel som tidigare inte fanns. Ängsmarken har haft mycket stor utbredning. För åttio år sedan kunde man färdas från sockenkyrka till sockenkyrka genom enbart ängsmark. Ängarna har funnits kvar i en omfattning som saknar motstycke i resten av landet. Anledningen till detta brukar ofta förklaras med att man på fastlandet tog ängsmark i anspråk när åkerarealen utökades medan man på Gotland även dikade ut myrarna. Detta har säkerligen varit en bidragande orsak, men helt säkert är, att utan gotlänningarnas hembygds känsla hade ängarna på ön varit ett minne blott.

Hur ser då de naturliga fodermarkerna på Gotland ut?

Låt oss börja med att se på vilka faktorer som sätter sin prägel på den naturliga ängs- och hagmarken.

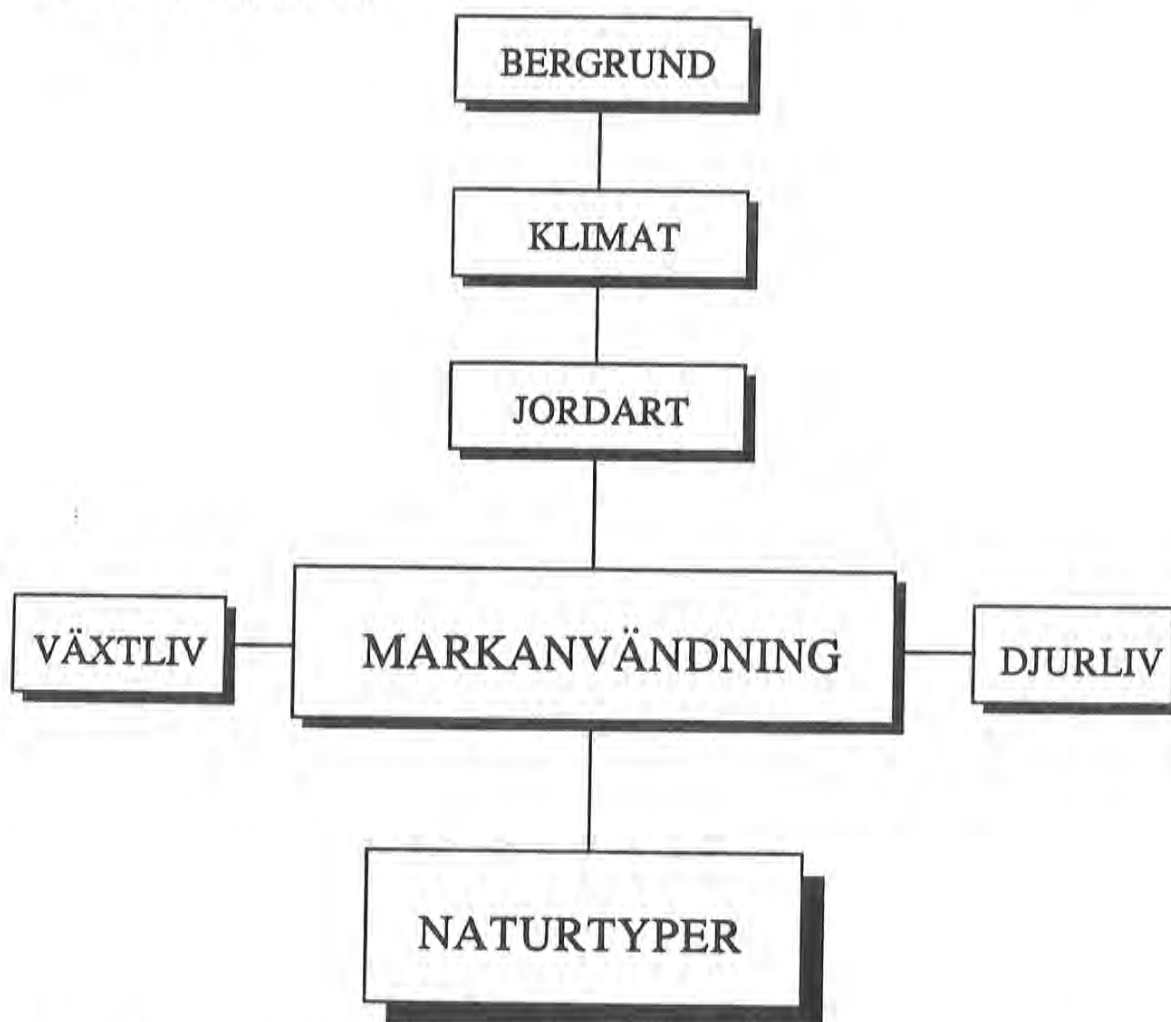

Fig 1. I den naturliga fodermarken samverkar faktorerna berggrund, klimat, jordart, markanvändning samt växt- och djurliv vilket ger förutsättningarna för ängens och hagens naturtyper.

Berggrund

Det fysiska materialet och dess egenskaper har stor betydelse för naturbetesmarkens utseende. Berggrunden på Gotland utgörs till den avgjort största delen av sedimentär kalksten. På några håll finns lerstenar, sandstenar och en del revkalksten. Den sedimentära kalkstenen har följande egenskaper: 1 *Den är lättvittrad*. Kalkstenen tillhör de mer lättvittrade bergarterna, d v s den bryts fortare ner än de flesta andra bergarter, 2 *Det är en basisk bergart*. Den har alltså ett pH-värde som är högre än för många andra bergarter. Detta har bl a stor betydelse för växt- och djurlivet. 3 *Den har en horisontell packning*. Denna egenskap gör den svårangripbar ovanifrån. På de öppna hållmarkerna är den svårvittrad därför att här saknar frost, vatten och vind angreppsytor. Där- emot är den lättvittrad från sidan längs burgarna och klintarna. Här kan vat- ten sippra in i de horisontella sprickorna, frysa till is och på så vis trötta ut materialet.

Klimat

Klimatet påverkar ständigt alla leden för naturbetesmarkens karaktär. Vitt- ringen av berggrunden liksom växt- och djurliv styrs till mycket stor del av kli- matförhållandena. Människan tvingas anpassa sig till de förutsättningar som klimatet anger. Några av de utmärkande dragen för klimatet på Gotland är: 1 *Låg nederbörd*. Årsnederbörden för stora delar av Gotland ligger runt 450 mm vilket är bland de lägre i landet. 2 *Många soltimmar*. Gotland har drygt 2000 soltimmar per år. Det är bland de högsta i landet. 3 *Sena vårar - somrar som varar*. Gotland ligger mitt i Östersjön. På våren påverkar det kalla vattnet luften och det dröjer längre innan värmen kommer. Det omvända förhållan- det råder på hösten. När den svala höstluften kommer värms denna upp av vattnet och temperaturerna är då i regel högre än i Sydsverige i övrigt.

Jordart

Jordarten i ett område är enkelt uttryckt resultatet av berggrundens egenska- per och klimatets verkningar. Dessutom har landisen lämnat en hel del lösma- terial, morän, sand, grus och sten. De vanligast jordarterna är: 1 *moränmargel*, på gotländska "*pinnlair*". Denna kalkhaltiga moränlera är Gotlands vanligaste jordart. Som torr är den mycket hård. I fuktigt tillstånd är den fast och seg. Mäktigheten på moränmargeln växlar vanligen mellan några decimeter och flera meter. 2 *Sand- och grusavlagringar*. Dessa avlagringar härstammar från inlandsisens isälvar. Materialet är lättdränerat och mäktigheten växlar i all- mänhet mellan några och ett tiotal meter. 3 *Berg i dagen*. Stora delar av Got- land har inga jordarter alls utan här går den lagrade kalkstenen i dagen. 4 *Torv och bleke*. Enligt en gammal uppskattning utgjordes före de stora myrut- dikningarna närmare 10% av Gotland yta av torv.

Växtliv

Under långa perioder av slåtter och bete har många växter anpassat sig till att senare bli helt beroende av fortsatt bete eller slåtter. Här ges att par exempel på hur växterna anpassat sig till de rådande förhållandena:

- Brudsporrén är en nästan halv meter hög orkidé som normalt har sin blomningstid i slutet på juli. Eftersom slåttern i ängarna äger rum i början av juli har brudsporrén tvingats anpassa sig. I ängarna har hos denna växt utvecklats en tidigblommande form som blommar i slutet på juni. Brudsporrén hinner sätta frö innan slåttern påbörjas och kan på så vis överleva.

- Ljung är en 30-40 cm hög växt med vedartad stam, bekant för de flesta. Denna växt har lyckats överleva i ängarna genom att utveckla en variant som bara är 5-10 cm hög och på så vis helt undgår lien.

Det kan verka förbryllande att det finns växter som är beroende av att bli stympade mitt i sommaren. Hur kan det komma sig? Naturligtvis gillar inga växter att bli avslagna. Däremot har de bättre möjlighet att hävda sig i den typ av konkurrens som råder i ängen. Flera av de små, låga växterna som normalt har svårt att klara sig i konkurrensen med större växter är bättre anpassade för slåtter. Dessutom är flera olika grupper av svampar beroende av slåtter eller bete. I magra ängar träffar man ofta på bl a *vaxskivlingar*, *rödskivlingar*, *fingersvampar* och *jordtungor*.

Djurliv

De öppna gräsmarkerna utgör viktiga häckningsbiotoper för många fåglar och insektsarter. En vanlig föreställning är att täta lövsånar skulle erbjuda fler arter av insekter lämpligare miljöer än den öppna ängsmarken. I själva verket förhåller det sig så att när ängsmark växer igen sjunker antalet arter av insekter mycket snabbt samtidigt som flera fågelarter trängs ut. Den hävdade ängen hyser ett stort antal grupper insekter: *fjärilar*, *bin*, *humlor*, *skalbaggar*, *skinnbaggar*, *gräshoppor*, *vårtbitare*, *väststeklar* och *flugor* har många representanter i ängar.

Parasitsteklar, *parasitflugor*, *spindlar*, vissa *skalbaggar*, *rovflugor* och *rovssteklar* lever på den myllrande mängden av växtätare. Härtill kan läggas alla de djur som lever som nedbrytare i markskiktet: *maskar*, *nematoder*, *kvalster*, *hoppstjärtar*, larver till *skalbaggar*, *harkrankar*, *myggor* och *flugor* och de djur som lever på dem; *tusenfotingar* och rovinsekter av många slag.

För landets ca 2700 fjärils-arter spelar det öppna landskapets gräsmarker en mycket stor roll. Så mycket som två tredjedelar av våra ca 110 dagfjärilar hör hemma där. Runt hälften av dem har värdväxter som gynnas av ängsbruk. Många fågelarter har sina häckningsbiotoper i de öppna lövängarna. *Stenknäck*, *halsbandsflugsnappare*, *nötväcka*, *kattuggla*, *kaja*, *stare* och *grönsångare* är några av de arter som trängs ut när ett område växer igen.

På havsstrandängen finner man många arter som är direkt knutna till betet. I den välbetade gräsmarken närmast havet finner bl a *vitkindad gås*, *kärrensäppa*, *strandkata*, *skärfläcka*, *tofsvipa*, *fiskmåls* och *silvertärna* sina häckningsmiljöer. På de karga, öppna utmarkerna häckar *lärkfalk*, *trädlärka* och *ljungpipare*.

Markanvändning

Människans bruk av marken har i den naturliga fodermarken en central betydelse. Anpassningen till de förutsättningar som råder i naturen är stor. Ängen och hagen skiljer sig i markanvändning. Ängen är *slåttermark*. Det innebär att vegetationen på högsommaren slås av för att användas som vinterfoder åt betesdjuren. Hagen är *betesmark*.

Naturtyper

I de naturliga fodermarkerna på Gotland har anpassningen till faktorerna berggrund, klimat, jordart samt växt- och djurliv tagit sig följande uttryck:

Det gotländska ängset. Denna naturtyp skiljer sig något från de träd- och buskbärande ängar som finns på fastlandet. Genom att ön har lägre nederbörd och fler soltimmar än fastlandet är det gotländska ängset något tätare än på andra håll. En annan bidragande orsak till att ängarna på Gotland traditionellt haft en något mer sluten karaktär än på fastlandet är att de genom det torra klimatet torkade ut lättare. De vattenhållande lerjordarna användes till åkermarker varför ängsmarken ofta hamnade på sandigare mark.

De karga utmarksbetena. Alvarhedar, hällmarker och torra tallskogar karakteriserar stora delar av Gotlands betesmarker. En starkt bidragande orsak till de karga utmarkerna är berggrunden. Det mycket tunna eller ofta obefintliga jordtäcket ger inte förutsättningar för annat än gles vegetation.

Källkärret. I sidlänta, grusiga marker med genomströmmande kalkrikt vatten utbildas under gynnsamma förhållanden källkärret. Det är en ovanlig naturtyp som bara finns på några få håll i landet. Gotland hyser totalt ett fyrtiotal källkärr. Denna naturtyp har ett förflutet både som slåttermark och betesmark.

3 DE KULTURFORMADE MARKERNAS VÄXTVÄRLD

I detta avsnitt beskrivs vegetation och flora i de rester av äldre tiders odlingslandskap som man i dag finner på Gotland. Dels beskrivs översiktligt olika miljöer allmänt, dels lite mer ingående innebörden av de begrepp - naturtyper och vegetationstyper - som används i objektsbeskrivningarna.

Vegetationstyperna är ursprungligen hämtade ur "Vegetationstyper i Norden" utgiven av Nordiska Ministerrådet. Bland de vegetationstyper som finns beskrivna där är få anpassade till gotländska förhållanden. Under inventeringen har de befintliga vegetationstyperna använts och anpassats till de förhållanden som råder på Gotland. De flesta av de vegetationstyper som är av intresse finns även, i förkortad form, beskrivna i handboken "Inventering av ängs- och hagmarker" utgiven av naturvårdsverket. Där förklaras dessutom de naturtypsbegrepp som används.

De ursprungliga klassificeringarna av de olika vegetationstyperna är nästan undantagslöst gjorda med utgångspunkt från andra delar av Norden där naturförhållandena i många fall skiljer sig avsevärt från de på Gotland. Vi har ändå använt Nordiska ministerrådets/naturvårdsverkets vegetationstypsnamn trots att den beskrivna vegetationen ibland avviker väsentligt från typbeskrivningarna. Detta har gjorts för att kunna beskriva den vegetation vi hittat utan att behöva konstruera nya vegetationstyper under inventeringens gång och för att den gotländska inventeringen ska kunna bli jämförbar med den på fastlandet.

3.1 NATURTYPER

3.1.1 Betad havsstrandäng

På Gotland finns stora arealer betad havsstrandäng. De flesta strandängar är dock numera endast svagt betade. I kombination med i stort sett upphörd släketäkt har detta på många håll lett till utarmning av floran. Släketäkt är täkt av ilandfluten tång, som används för gödsling av åkermark.

När släketäkten upphör, ansamlas på många flacka stränder tångvallar. Via betesdjurens spillning sprids näringsämnen i tången ut över havsstrandängarna, som därmed åter gödslas efter att tidigare ha utarmats av släketäkten. Flera kulturformade vegetationstyper på havsstranden riskerar därmed att förlora i artrikedom, medan exempelvis driftvegetationen ökar. Till förlorarna hör olika typer av skonvegetation samt övre landstrandvegetation och sannolikt även nedre landstrandvegetation.

De största släkeförekomsterna finns på sandbankar, t ex Sudersand på Fårö och Lausvik. Vissa klippstränder saknar helt släke. Strandängar som skyddas från pålagring av tång kan fortfarande bli mycket fina. De visar antagligen hur de flesta strandängar såg ut förr, när det mesta av näringsinnehållet i tången fördes bort från strandängarna genom släketäkten. Hur effektiv denna borttransport av näringsämnen egentligen har varit kan man dock inte säga. Inte heller vet man närmare hur omfattande släketäkten har varit. Det står ändå utom allt tvivel att den upphörda släketäkten inneburit kraftigt ökad omfatt-

ning av driftgödningen. Till detta bidrar antagligen också övergödningen av Östersjön med större driftpålagring som trolig följd.

Speciellt för Gotland är det omfattande **bete** som gässen åstadkommer. Det är i första hand vitkindad gås och grågås som svarar för detta bete. Under vår och höst men i viss mån även under sommaren betar stora mängder gäss på strandängarna. Gåsbetet påverkar vegetationen markant och ger en fin hävdgynnad vegetation. Gässen betar grässvålen mycket kort. På strandängar som inte betas av bondens betesdjur, begränsar gässen sitt bete till relativt små, mosaikartat insprängda arealer i närheten av stranden. De föredrar dock grässvål som hålls välbetad av nötboskap men betar då grässvålen mycket kortare än nötdjuren.

Välbetade havsstränder har en utvecklad **zonering i vegetationen**. Denna zonering upplöses i varierande grad vid igenväxning på grund av svag eller upphörd hävd. Zoneringen beskrivs bra i skriften "Havsstrandängar" utgiven av naturvårdsverket.

Ett vanligt förhållande på Gotland är att strandzoneringen inskränker sig till en hög tångvall med driftvegetation och innanför denna ett smalt stråk av övre landstrandvegetation. De gotländska havsstrandängarna består oftast till mycket ringa del av egentlig strandvegetation. Stranden utmärks från vegetationssynpunkt av regelbundna översvämningar. Eftersom skyddade vikar med finsediment är sällsynta på Gotland, finns sällan några vidsträckta strandängar. På flacka stränder, framför allt på ostkusten, finns gott om strandängar, men strandzonen blir relativt smal. Den öppna kusten gör dock att stormarnas saltstänk påverkar ganska stora strandnära områden. Betesmarkerna vid kusten sträcker sig i allmänhet långt innanför högsta högvattennivån. Naturtypen havsstrandäng omfattar alltså även vegetationstyper som inte finns på stranden. Dessa områden har naturligtvis olika karaktär beroende på vilken naturtyp som finns innanför strandängarna. På de flesta ställen befinner sig dessa områden ovanför strandzonen under långsam igenväxning och är av mindre intresse från naturvårdssynpunkt. Ett floristiskt intressant inslag är luddkrissla, som är karaktärsart för sådana marker.

3.1.2 Alvar

Alvar är en beteckning som innefattar flera ganska olika naturtypsvarianter och en mångfald vegetationstyper. Den främsta orsaken till variationen är skillnader i jordart och jordtäckets mäktighet. Generellt avser alvar marker där jordtäcket är tunt eller saknas.

På Gotland finns **hällmarksalvar** utan jordtäcke främst insprängt i glesa tallskogar i nordväst. Här förekommer också **karstalvar**, där kalkhällarna genomkorsas av djupa breda sprickor där miljön är mer normal för växterna. Här finns betesskydd och ett jordtäcke med stabilare fuktighetsförhållanden. Växttäcket på hällarna är mycket glest och består till stor del av mossor och lavar samt en del annueller och fetknoppsarter. Dessa marker kan i sig knappast ha haft någon större betydelse som betesmark men har ändå präglats av bete då de förekommer insprängda i skogar som har betats. På mägersten utbildas ibland **märgelalvar** med ett tunt lerigt jordtäcke ovanpå kalkhällen. Märgelalvaren får en särpräglad men ganska artfattig vegetation. Stora ytor upptas av vad som har kallats kalkfukthed. Här domineras det glesa vegetationstäcket av fårsvingel, slankstarr och ärtstarr. Trots det glesa fältskiktet har

dessas marker ofta en frodig buskvegetation. Detta är nog i många fall ett övergångsstadium på väg mot gles skog, eftersom betet ofta upphört på dessa mycket magra betesmarker. Framför allt på Sudret förekommer polygonmark på grusig mark med små högar av uppfrysningssjord. Till sådan mark är "urtypen" för alvarhed av fårsvingeltyp knuten.

Flera växtgeografiskt intressanta isolerade förekomster av både nordliga fjällväxter och sydliga arter är knutna till alvarmark. Exempel på detta är fjällgröe och stenmalört. Den senare har sina huvudförekomster i saltrik mark på stäpperna i Sydosteuropa och Centralasien. Dessutom har flera av alvarens mest karaktäristiska lavar sin huvudutbredning i fjällen.

Många alvar upptas till stor del av artfattiga fuktängar dominerade av älväxing, ibland tillsammans med fårsvingel, slankstarr eller darrgräs. Dessa marker synes betesdjuren vanligen rata, och de hyser sällan någon artrikare flora. Större intresse tilldrar sig då små ytor med torrmarker som finns på små kullar med tjockare jordtäckning. De kan ha sitt ursprung i långtransporterade kalkfattiga moränstråk, strandbildningar av sand eller stråk av hårdare revkalk. Dessa partier med tjockare jordtäckning växer i dag i allmänhet igen med täta buskage eller tall, björk och oxel med flera småträd. Trots igenväxningen tillhör de öppna torrmarkspartier som återstår ändå de finaste partierna på dessa alvar. Beroende på underlaget hittar man här begränsade arealer alvarhedvegetation, torrängar och - på urlakad sand - ljunghedsfragment. Mer konventionella kalkfuktängar med rik, hävdgynnad flora kan också förekomma i anslutning till dessa kullar. Dessa fuktängar upptar jämförelsevis mycket små arealer och har troligen minskat i omfattning med avtagande hävd under de senaste decennierna.

Generellt är det uppenbart att buskvegetationen är på frammarsch på nästan alla alvar. Detta gäller även dem vars grässvål vittnar om relativt intensivt betete. På många ställen finns höga ogenomträngliga bestånd av enbuskar, medan andra områden invaderas av låga men nästan heltäckande slånbuskar som kryper nere i älväxingängarnas gräs.

På de buskrika alvaren finns ofta stor andel döda buskar. På vissa ställen förefaller det som om detta har orsakats av perioder av hårt betestryck, kanske intensiv fåravel, under 1960-talet. En annan trolig orsak till en stor andel döda buskar kan vara torka under extrema år. Det skulle i så fall innebära att dessa alvarpartier aldrig växer igen fullständigt. Många av alvarens små skogspartier är fullkomligt ogenomträngliga, eftersom träden vuxit upp i täta buskage. Buskarna står då ofta kvar under träden som taggiga skelett av en, slån och nypon.

Hotade arter som främst hittas på alvar är småtörel, toppjungfrulin, piggfrö, alvarveronika och klibbveronika. Gotländsk haverrot liksom flockarun förekommer i sprickor på karstalvar. Gotlandsstån *Senecio jacobaea* ssp. *gotlandicus* växer på kalkhällar. I alvarvarianten av ängshavretorräng förekommer timjansnyltrot och hylsnejlika.

I naturvårdsverkets lista över hotade kärlväxter är även senblommande brudsporre *Gymnadenia conopsea* var. *densiflora* upptagen. Denna orkidé förekommer dock relativt allmänt i lite frodigare fuktängar på alvaren. Vi har därför vanligen inte brytt oss om att uppge den som hotad art i objektsbeskrivningarna. Den tycks tillhöra de växter som har en lång period av expansion ef-

ter upphörd hävd. Om marken på lång sikt blir bevuxen med tät skog, missgynnas den möjligen.

3.1.3 Buskrik utmark

Hur gränsdragningen mellan alvar och buskrik utmark skall göras är inte närmare preciserat i naturvårdsverkets inventeringshandbok. Generellt bör det vara så att alvaren har tunt jordtäckte med dålig dränering, medan buskrik utmark har tjockare jordtäckte med god dränering. På i stort sett alla alvar finns mindre arealer med tjockare jordtäckte. För den sakens skull är det inte rimligt att överallt ange två naturtyper, alvar och buskrik utmark. Andelen mark som har tjockt jordtäckte varierar på alvaren, och ofta förekommer typisk alvarmark i tät mosaik med tjockare jordtäckten. I sådana fall är det knappast meningsfullt att göra åtskillnad dem emellan. Vissa buskrika utmarksbeten på Gotland har dock alldeles för tjockt jordtäckte för att kunna kallas alvar.

Liksom på alvaren pågår i de buskrika utmarkerna en omfattande igenväxning med buskar och småträd. Här är det dock knappast något tvivel om att det till slut kommer att bli skog av dessa marker. Gotlands buskrika utmarker har alltså mycket gemensamt med alvaren men torrängar, framför allt ängshavretorräng, har mycket större betydelse medan fuktängar upptar mindre andel av arealen. Där de förekommer har de inte samma växelfuktiga karaktär som på alvaret. Alvarhedvegetation hittar man här i princip inte.

3.1.4 Betad skog

På Gotland är betad skog ganska vanligt förekommande. En del av de betade skogarna kan inte skiljas från icke betade skogar i IR-flygbilderna. Om de inte heller har registrerats i fält har de därför inte kommit med i inventeringen.

De skogar som tagits med i inventeringen är i regel sådana som inte har brukats med moderna skogsbruksmetoder; slutavverkning, markberedning etc.

Inventeringens indikatorarter är sådana som krävers öppna marker, och skuggtåliga arter har i stor utsträckning diskvalificerats vid urvalet. Exempel på skuggtåliga arter som på Gotland synes gynnade av skogsbete och i så fall skulle kunna fungera som indikatorarter just i slutna skogar är skogsviol och grönvit nattviol.

3.1.5 Andra öppna utmarksbeten

Nedan skall ljunghedar och sandgräshedar beskrivas. De förekommer på Gotland endast inom begränsade arealer.

3.1.5.1 Ljunghed

Ljunghed som naturtyp - alltså med lite större sammanhängande areal - är mycket sällsynt på Gotland men förekommer faktiskt. Jämförda med Västkustens och Skånes vidsträckta ljunghedar är de gotländska förstås små, som störst några hektar.

Mera vanligt förekommande är att småstycken av ljunghedsvegetation finns insprängda i annan vegetation. Det brukar då ofta röra sig om kalkfattig, sandig mark. Detta förekommer både vid strandnära betesmarker och på alvar. Ljungdominerad vegetation förekommer ibland också fläckvis i näringsutarmade ängar och hagmarker. Denna vegetation avviker dock mycket från ljunghedsvegetation och omnämns endast i de sammanfattande objektsbeskrivningarna.

3.1.5.2 Sandgräshed

Denna naturtyp utbildas på sandstränder som ett successionsstadium mot skog. I östra Skåne förekommer den också på övergivna sandiga åkermarker som betas. Dessa åkrar brukades endast vissa år med långa perioder av träda emellan. Eventuellt kan sandgräshedar förekomma på detta sätt också på Gotland. Sandgräshed utbildas på urlakad sand, och dess arter gynnas av måttliga rörelser i sanden på grund av blåst i kombination med glest växttäck. Vid lätt bete blir sandgräshedarna mer stabila och successionen på stränderna kan bli mer utdragen eller stoppas helt. Blir slitaget för hårt får man i stället sanddrift och dynbildning. Successionen på stränderna börjar med dyngräsen (sandrör, strandråg och östersjörör) som tål att översändas men kräver näringsrika förhållanden i de driftpåverkade partierna närmast stranden. Innanför dyngräsen blir sanden allt mer urlakad och näringsfattig samtidigt som växttäcket blir mer slutet och sandens rörelser mindre. Här finns sandgräsheden. Fortgående urlakning och tätande växttäck med mer och mer renlavar och mossor förebådar skogens invandring. Vegetationen på Gotlands sandgräshed utgörs uteslutande av sandgräshed av borsttåteltyp.

3.1.6 Betad sjöstrandäng

De gotländska sjöarna är mestadels grunda med mycket hög kalkhalt och låg planktonproduktion. Stränder av fastlandstyp med djupa ler- eller gyttjesediment är därför ovanliga. Strandängarna blir smalare och underlaget fastare. I dag finns mycket få betade insjöstränder kvar på Gotland. Av de kvarvarande kan nämnas de mycket fina och välbetade strandängarna på den östra sidan av Mjölhatteträsk. Där är strandremsan inte särskilt bred, och det underliggande jordlagret är tämligen grovkornigt. Vegetationen är på intet sätt exceptionell och består av gräs-/lågstarräng, där hundstarr, hirsstarr, agnsäv och blåttåtel är vanliga. Denna vegetation är någorlunda örtrik med till exempel gåsört, vattenmåra och ältranunkel av den småvuxna vätformen. Men även om inte vegetationen är särskilt anmärkningsvärd, hyser strandängarna ett mycket rikt fågelliv med stora mängder häckande vadarfåglar och simänder. Längs den södra stranden finns svagare betad strand på bleke. Här växer täta agbestånd i själva strandkanten, och längre upp finns gräs- och halvgräsdominerad vegetation med ruggar av ag. Hundstarr, hirsstarr, älväxing och agnsäv är vanliga, och bland de relativt fåtaliga örterna märks ängsnycklar, åkermynnta och spikblad. Ängsruta förekommer också.

3.1.7 Hagmark

I denna inventering används ordet hage för att beteckna betesmark på den gamla inägomarken, vilket i princip innebär betade före detta ängar och ibland isolerade förekomster av magrare mark nära gamla gårdslägen. På

Gotland används ordet dock oftast i en annan betydelse, nämligen om gamla tiders betesmarker i skogen.

Vegetationen i hagmarkerna ansluter således till ängarnas vegetation men är mindre artrik och mer gräsdominerad. Två örter som dock ofta finns kvar i rikt mått är ängsvädd och rödklint, som blir mycket framträdande i hagar som betats under lång tid. De flesta hagmarkerna är dessvärre antingen gödslade, igenväxta med taggbuskar eller igenväxta till lövskog. Den ovan beskrivna vegetationen är därför mindre vanlig än man kan tro.

Ett annat problem i hagmarkerna är stödutfodring. Det kväve som finns bundet i det tillförda fodret hamnar med djurens spillning i hagens mark, vilket leder till viss gödsling. Samma effekt kan man för övrigt få om naturbetesmarker sambetas med gödslade vallar. Sådana lätta gödslingseffekter leder till utarmning av den hävdgynnade floran. Endast ett fåtal av våra indikatorarter blir kvar (se vidare avsnitt 3.1.0). Däremot får man en kraftig ökning av vissa arter som är gynnade eller indifferent till gödsling. Arter som vid rik förekomst brukar indikera lätta gödslingseffekter är svartkämpar, brunört, hummelusern och tusensköna.

3.1.8 Slagen havsstrandäng

Av denna naturtyp finns i dag bara ett exempel kvar på Gotland. Marker med liknande karaktär finns på andra håll men är ej hävdade. Den aktuella strandängen ligger i Anga. Gräset växer på ett lager av gammal torr, halvmultnad tång vilket ger ett mjukt, sviktande underlag. Slåttern berör ej de våta strandnära partierna, och vid själva strandzonen finns breda och höga driftvallar med tät, hög driftvegetation och en del vass. De slagna delarna ligger någon meter över havsytan, och havsvattnets inverkan på vegetationen är sannolikt liten. Strandängen har gödslats med handelsgödsel, varvid en av Sveriges rikaste förekomster av späd ögontröst försvann. I dag är vegetationen måttligt örtrik med bland annat tämligen rikligt med salepsrot.

På betade havsstrandängar hittar man ibland slåttergynnade arter som kärrviol och ängsruta. Kanske har man då att göra med före detta slagna havsstrandängar.

3.1.9 Träd- och buskbärande äng; änge

På Gotland finns en stark tradition att hålla träd- och buskbärande ängar i hävd, och i jämförelse med andra landsändar finns fortfarande mycket hävdad ängsmark kvar. Denna tradition har främst en kulturhistorisk drivkraft, och kunskapen om ängsfloras behov har inte alltid varit så stor hos dem som sköter ängarnad. Många av ängarna är gödslade med mer eller mindre förstörd flora som följd. Igenväxning är också ett vanligt problem med följd att lundflora dominerar fältskiktet.

Frågan om hur tätt träd- och buskskiktet var förr i ängarna är dock föremål för skilda uppfattningar, mer om detta i kap. 5.3.1.2. Den gammaldags hävden innebar i vart fall att många trädkronor genom regelbunden klappning var föga skuggande. På bilder från sekelskiftets Lau ser man att många av hasselbuskarna också var tuktade, sällan mer än manshöga. Vidare finner man ibland tecken på att ekarna varit stamkvistade för att släppa ner ljus till grässvålen.

Inget av dessa moment utförs i dag annat än undantagsvis, och man får räkna med att ängarna är mycket skuggigare i dag än vad de var för 150 år sedan, detta oavsett om avståndet mellan träd och buskar är det samma. I de många fall då man inte har resurser att regelbundet utföra alla ängshävdens arbetsmoment måste man därför glesa ut träd- och buskskiktet om en genuin ängsflora skall ha chans att leva kvar. Detta visas tydligt av de många klappningar som under 1970-talet utfördes som beredskapsarbete. I dag har dessa träd återfått en stor krona, och på många ställen råder helskugga under de täta bestånden av unga klappade askar. Ett annat inslag i den traditionella hävden som oftast inte ingår i dagens ängshävd är efterbete.

Resultatet av att ängarna blir skuggigare är att högvuxna lundgräs, skogsstarr, myska, skogsknipprot och tvåblad med flera tar över efter en betydligt artrikare ängsvegetation i solöppna lägen.

De kvarvarande ängarna ligger i allmänhet på goda jordar, och örtrik frisk-äng är den helt dominerande vegetationstypen i solöppna lägen. Fuktiga partier i ängarna lämnas ofta utan slåtter, men när de hävdas trängs den annars dominanta älgörten tillbaka. Man får en artrik, otuvad vegetation, där ängsruta och kärrviol utgör intressanta men tämligen sparsamt förekommande inslag. Det är också i fuktigare partier som man hittar hartmanstarr, ett sällsynt halvgräs som nästan helt är knutet till slåtterängar. I de torra ängar som ännu finns kvar har bland annat brudbröd, slåtterfibbla, solvända och buskviol stark ställning.

Hotade arter som är mer eller mindre hårt knutna till ängarna är flockarun, hartmanstarr och de ovan nämnda tidigblommande ögontröstvariteterna, tidigblommande brudsporre och tidigblommande höskallra. Flockarun är på Gotland i motsats till på fastlandet mer frekvent på ohävdade hällmarksalvar.

3.1.10 Indikatorarter

I den blankett vi använt för inventeringen på Gotland har en lista satts upp med sådana växtarter som i hög grad indikerar hävd. Dessa växter benämns indikatorarter. Här skall nämnas något om en del erfarenheter av de olika arternas värde som indikatorer. I övrigt hänvisas till avsnitt 6.3.2.

Några av arterna är mycket vanliga på Gotland, och även om de är gynnade av hävd är de vanliga också i många ohävdade miljöer. Sådana arter är brudbröd, darrgräs och vildlin. Motsvarande gäller för svinrot, som lokalt förekommer rikligt i glesa ängstallskogar som inte varit hävdade på länge. Svinrot är dock inte så vanlig som de övriga tre arterna.

Andra vanliga hävdindikerande arter som tycks vara snabba på att återkolonisera betade före detta åkermarker som inte gödslats är backtimjan och småfingerört. Dessa arter indikerar med andra ord inte ensamma någon större hävdkontinuitet.

Flera arter är också sådana som blommar upp vid svag hävd eller strax efter att hävden har upphört. Detta gäller för solvända samt åtminstone i betesmarker även för blodnäva, skogsklöver och buskviol. I solvändans fall skall det nämnas att den tål hårt kaninbete alldeles utmärkt. Den och axveronika verkar starkt gynnade av kaninbete och blir ofta dominerande på marker som betas hårt av kaniner.

Flera av arterna har också visat sig tåla lättare gödsling. Framför allt gäller det jordtistel, som tål ganska mycket gödning och verkar direkt gynnad därav. Även blåklocka och bockrot tål viss gödning om än inte lika stark. Strandmalört kan man hitta dels i skonor på välbetade strandängar, dels i rator på driftvallarna.

Några arter är skuggtåliga och vissa av dem indikerar hävd kanske bara under soliga förhållanden. Brudbröd, svinrot, buskviol, gullviva, knägräs och loppstarr kan vara rikliga även i sluten skog.

Avslutningsvis skall sägas något om slåtterindikerande arter. På Gotland är det lite svårt att finna riktigt bra slåtterindikatorer i det material vi haft tillgängligt vid arturvalet (se vidare avsnitt 6.3.2). Av de arter som finns i vår lista anses följande vara slåtterindikerande:

slåtterblomma (endast tidigblommande former)

blodtopp (endast tidigblommande former)

gullviva

korskovall

slåtterfibbla

svinrot

klasefibbla

nålstarr

kärrviol

brudsporre (endast tidigblommande former)

Det finns dock flera viktiga begränsningar som man måste ha i åtanke. Blodtopp finns endast inom ett begränsat område på östra Gotland. Av denna art finns dessutom en senblommande växtform utan indikatorvärde. Gullviva är vanlig under tämligen växlande förhållanden men blir ofta mycket riklig i slåttermarker. Slåtterfibbla har liknande förekomst även om den inte är riktigt lika vanlig som gullviva. Riklig blir den främst i torra slåttermarker. Brudsporre har liksom blodtopp en senblommande form som trivs bäst i ohävdade miljöer. Den får inte blandas ihop med den slåttergynnade formen.

Sannolikt är även buskviol en utmärkt slåtterindikator i torra ängar, gärna i halvskugga. Den blir här minst lika vanlig som vid upphörd hävd.

Dessutom är några av de hotade arterna någorlunda vanliga just i ängen och utmärkta slåtterindikatorer. Framför allt är tidigblommande höskallra vanlig i ängarna. Späd och svensk ögontröst är sällsyntare men goda indikatorer när de förekommer. Hartmanstarr förekommer på Gotland främst i ängar och svagt betade hagmarker. I sådana marker kan den ibland vara beståndsbildande. Flockarun förekommer på Gotland ofta på ohävdade ståndorter på hållmarksalvar men klarar sig också i ängar och svagt betade hagmarker. Den förefaller däremot vara känslig för bete.

3.1.11 Kryptogamfloran

Svampfloran i hävdade marker är än mer särpräglad än kärlväxtfloran. Den är mycket artrik, och artrikedomen gynnas av brist på kväve och mineralnäringsämnen. Svampfloran är betydligt sämre känd än kärlväxtfloran, och arterna i de släkten som är intressantast är svåra att identifiera. Vaxskivlingar, rödskiv-

lingar, jordtungor och fingersvampar är grupper med många hävdgynnade arter. Bland dem finns ett stort antal hotade arter.

I denna inventering har vi inte använt vare sig svampar som indikatorer eller eftersökt dem för deras egen skull. I stora drag sammanfaller deras miljökrav med den hävdgynnade kärlväxtflorans, men det är inte alltid de rikare lokalerna för respektive grupp sammanfaller. Värderingen av objektens naturvärde kan alltså bli lite annorlunda om man i framtiden studerar svampfloran i naturliga fodermarker.

Liknande förhållanden gäller för lavfloran i hagmarker och träd- och buskbärande ängar. Preliminära resultat från inventeringar av lavfloran i gotländska ängen visar att ängshävden har gynnat en artrik lavflora med goda förekomster för flera hotade lavar. (Projekt hotade lavar i ädellövskog. A Nordin, R Sundin och G Thor.) Här är det fråga om lavar som växer på trädens bark, och de tycks inte påverkas av gödsling av fältskiktet. För lavflorans vidkommande kan alltså stora naturvärden dölja sig i ängar och hagar som i denna inventering fått en låg klassning eller helt enkelt inte inventerats på grund av att de varit alltför starkt gödslade.

En rik och särpräglad lavflora finns också på steniga alvarmarker. Dessa lavar trivs bäst i öppna vegetationsfattiga marker och har med stor sannolikhet missgynnats av minskat bete på alvaren. Bland dessa lavar finns också några hotade arter.

3.2 VEGETATIONSTYPER

3.2.1 Havsstrandäng

Av de i objektbeskrivningarna använda vegetationstyperna på havsstranden är det den övre landstrandvegetationen som tillsammans med skonorna är intressantast från inventeringens synpunkt.

På Gotland är det främst **övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp** (4121) som är aktuell. Övre landstrandvegetationen är i allmänhet den artrikaste vegetationen på strandängen, och den är också ofta betesdjurens favorit. Vanliga inslag på artrika gotländska varianter som avviker från typbeskrivningen är segstarr och glesstarr liksom mer ovanligt spikblad och ängsnycklar med flera orkidéer. Allra vanligaste dominanten är krypven följt av salttåg och gulkämpar. I blanketterna finns också **strandmalörttyp** (4122) medtagen. Detta är en västkustspecialitet, och något liknande förekommer sannolikt inte på Gotland. Västkustens och Gotlands strandmalörter tillhör olika underarter och har olika uppträdande. På gotländska strandängar förekommer strandmalört dels i skonor, dels på driftvallar, någon gång även i driftpåverkad övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp. Detta gör dock inte vegetationstypen till strandmalörttyp. Under inventeringen har begreppet använts för att beteckna den mycket karaktäristiska och sannolikt starkt hävdgynnade skonvegetation som domineras av strandmalört.

En specialitet på Gotlands övre landstrand är **axag-/knappagtypen** (4125) där axag eller knappag dominerar tillsammans med blåtåtel. Det är med andra ord källkärrsvegetation som ibland översvämmas av havsvatten. Översväm-

ningarna tycks ha marginella effekter på vegetationen. Typen har mycket begränsad utbredning.

Nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp (4141) hittar man mer sällan. Kanske beror det på att denna del av stranden på Gotlands öppna kuster oftast täcks av breda driftvallar.

På flacka gotländska stränder är det vanligt med grunda bäcken med **skonvegetation**. Betsdjurens tramp och hög salthalt slår ut annan vegetation och ger plats åt glesa mattor av salttåliga, låga örter. Vegetation som gränsar till fina skonor tillhör de atrikaste exemplen på övre landstrandvegetation. Den vanligaste typen av skonvegetation på Gotland är den av **glasörttyp (4152)**. I "Vegetationstyper i Norden" uppges denna ha liten utbredning och vara sällsynt i Östersjöområdet. Viktiga avvikelser från typbeskrivningens karaktärsarter är att saltmålla är mycket sällsynt på Gotland. Vegetationstypen uppges vidare vara instabil och endast upprätthållas under konstant miljötryck, t ex hårt bete.

I gotländska skonor kan man hitta landstrandvegetation som domineras av saltgräs och krypven och där ofta gulkämpar och havssälting är rikliga. Denna vegetationstyp har under inventeringen benämnts **nedre landstrandvegetation av revigt saltgrästyp (4131)**. Andra varianter av skonvegetation kan domineras starkt av strandmalört. En mycket speciell variant av skonvegetation med liten utbredning består av ungefär lika delar kustarun, segstarr och glesstarr.

Vegetationen på **vattenstranden** (under medelvattenståndet) är oftast dåligt utvecklad på Gotlands stränder. I skyddade lägen finns här också vassbälten, men vanligen inskränker sig denna zon till ett smalt bälte med havssäv och blåsäv eller så uteblir den helt. Enligt "Vegetationstyper i Norden" ersätts denna vegetationstyp (**havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp 4211**) av **havskortskottsvegetation av dvärgsävtyp (4221)** vid hårt betetryck.

3.2.2 Rished

Rished av örtrik ljunghedstyp (5116) är en östlig ljunghedstyp som förekommer i Östersjölandskapen. Det är den på Gotland vanligaste rishedstypen. Den finns främst på sand i torrare klimat och på jordar med lite högre basmättnadsgrad än de västsvenska ljunghedarna. Ofta övergår vegetationen på sandkullarnas sluttningar i kalkfuktäng, så att kärrknipprot, kustarun, majviva m m kan finnas insprängt i ljunghedsmattorna. Avvikelser från typbeskrivningen består annars främst i att backsippa inte tillhör karaktärsarterna. (På Gotland förekommer denna art endast sällsynt som den för Gotland unika underarten *gotlandssippa*.)

Rished av sandristyp (5113) förekommer endast sällsynt längs sandiga kustavsnitt och saknar på Gotland flera karaktäristiska västkustarter, till exempel kråkbär som tillhör dominanterna i de västskandinaviska förekomsterna. Karaktäristiskt är dock det stora inslaget av lavar av släktet *Cladonia*.

I naturvårdsverkets inventeringshandbok har **rished av blåbär/lingontyp** lagts till. På Gotland förekommer den knappast på det i handboken beskrivna sättet: i ek- och björkhagar på fattiga moräner. Fältskikt av liknande karaktär hittar man dock ibland i välbetade barrskogar på sand. Kruståtel dominerar en

tämligen tät grässvål med en del mossor. Fläckvis förekommer rikligt med blåbär- och lingonris.

3.2.3 Gräshed

Enligt "Vegetationstyper i Norden" övergår vissa ljunghedar vid hårt hävdtryck i **gräshed av rödventyp** (5131). Det skall också finnas former som ansluter till örtrik ljunghed. I de gotländska formerna av örtrik ljunghed får man vid stark hävd ett torrängsliknande, artrikt samhälle med fläckar av ljunghed. Denna vegetationstyp har i inventeringen benämnts rödvenhed. Den har egenskapen att vara rödvendominerad, art- och örtrik samt rik på mossor och lavar. Sannolikt är den starkt hävdberoende och upptar liten areal.

På större strandbildningar med starkt urlakad kvartssand kan man också hitta fuktiga till friska ängar dominerade av stagg, där knägräs, darrgräs och vårbrodd kan ha stark ställning. Fuktigare exempel på detta har vi ibland kallat **staggshed** (5132) trots att de naturligtvis saknar rader av västsvenska karaktärsarter som granspira, klockljunghed och borstståg med mera.

Sandgräshedarna utgörs på Gotland av endast en vegetationstyp **sandgräshed av borststågeltyp** (5141). De gotländska förekomsterna är nordostliga utposter jämfört med typbeskrivningen, och några av de annars typiska karaktärsarterna, sandkrassing och hedblomster, är sällsynta.

3.2.4 Alvarhed

Alvarhedvegetationen (hällmarkstyp och fårsvingelalvartyp 5151 & 5152) har inga speciellt gotländska karaktärsdrag så när som på några få arter som saknas eller är mycket ovanligare än på Öland, där typbeskrivningarna är gjorda. På hällmarksalvaren är alvarkösa en stor raritet, och på fårsvingelalvaren är bågsvingel, *Festuca oelandica*, sällsynt medan ölandssolvända saknas helt.

Märgelalvarens mest typiska vegetation har i den använda metodiken inte givits något namn. I andra sammanhang har den kallats kalkfukthet, vilket är ett bra namn. Denna vegetation har i objektsbeskrivningarna innefattats i alvarhed av fårsvingeltyp (5152). Ofta har det i den sammanfattande beskrivningen angetts att det är "kalkfukthet" som döljer sig under den använda vegetationstypsbeteckningen. Kalkfuktheden kännetecknas av sitt mycket gle-
sa växttäckande dominerat av fårsvingel. Andra karaktäristiska inslag kan vara småfingerört och spåtistel samt pimpinell som kan förekomma rikligt på vissa ställen. På hårt betade märgelalvar kan man ibland hitta tämligen rikligt med dvärgarun. Till skillnad från typisk fårsvingelalvarhed har kalkfuktheden ett obetydligt inslag av mossor och lavar.

3.2.5 Torräng

Den vanligaste torrängstypen på Gotland är örtrik **ängshavretyp** (5213). Liksom i fallet kalkfuktäng är detta en beteckning som fått omfatta en mångfald varianter, i detta fall av kalkpräglade torrängar. Endast en mindre andel av dessa varianter är så artrika som typbeskrivningen anger. Dels finns degenererade typer i igenväxningssituationer eller med lätta gödseffekter, dels finns ofta ganska artfattig vegetation men med samma arter som dominerar i klas-

sisk ängshavretorräng. Så är fallet på till exempel märgliga underlag. Det är också vanligt att knylhavre, mellanlusern, pukvete, oxtunga med flera ohävd- och vägkantsväxter vandrar in och blir dominanta i ohävdade ängshavretorrängar. Av regionala särdrag hos mer typiska former skall nämnas att den i typbeskrivningen som dominant angivna rödkämpan är ovanlig på Gotland. Ängshavretorrängar förekommer i många olika naturtyper men är vanligast på alvar och buskrik utmark.

Av andra torrängstyper hittar man mest övergångsformer mellan örtrik ängshavretorräng och **torräng av fårsvingeltyp** (5212). Den förekommer främst på stråk av långtransporterad urbergsmorän. Vanligen finns dock klara drag av kalkpåverkan, och vissa arter, såsom ärenpris och gökärt, hittar man sällan. Ibland tycks det som om vegetationstypen förekommer som en effekt av svag gödsling, när svartkämpar, blåklocka, rölrika, böckrot och gulmåra förekommer rikligare än man annars finner på Gotland.

I **alvarvarianten av ängshavretorräng** (5213 B) saknas på Gotland alvarmalört, öländsk fjällnejlika och ullranunkel, medan fältvedel har en enda förekomst. Denna vegetationstyp förekommer på någorlunda finkornigt kalkklapper, kalkrikt isälvsgrus och måttligt mäktiga strandvallar av sand. Med stigande mäktighet på sand, går urlakningen allt längre och vegetationen övergår ofta till normalvarianten, torräng av ängshavretyp (5213), och inte sällan även till torräng av fårsvingeltyp (5212).

3.2.6 Friskäng

En vanlig vegetationstyp i ängar och hagmarker är **örtrik friskäng**. Denna vegetationstyp finns inte beskriven i "Vegetationstyper i Norden" utan har lagts till i naturvårdsverkets inventeringshandbok. Dess gotländska utformning är i jämförelse med denna beskrivning kalkpräglad med exempelvis vildlin, darrgräs och orkidéer i rikt mått. Rikedom på ängsvädd och rödklint utmärker också många ängar, medan typbeskrivningens gökärt, åkervädd, vårfingerört och rödkämpar är ovanliga. Ormrot finns inte alls på ön. Välutvecklade slåttergrässvålar är i allmänhet mycket artrika, och enskilda arter dominerar sällan mer än mindre fläckar. Bland de arter som kan vara dominanta skall nämnas höskallra, svinrot och luddtåtel. Den senare är sannolikt inte ursprunglig på Gotland utan införd med gräsfrö för att förbättra ängarnas avkastning. I ängarna förekommer tidigblommande former av vilka flera arter är beroende av slåtter för sin överlevnad. Vidare finns i ängarna många arter vars normala växtmiljö är helt annorlunda och i många fall inte finns eller är mycket ovanlig på Gotland. Exempel på det förre är späd ögontröst och svensk ögontröst samt tidigblommande former av höskallra och brudsporre. Blodtopp har en ängsform som endast förekommer på östra Gotland.

Utanför slåtterängarna och en del betade skogar är friska marker ovanliga i gotländska naturliga fodermarker. Detta gäller åtminstone de friskängstyper som finns beskrivna i "Vegetationstyper i Norden". Man hittar däremot ofta ett slags övergångsform mellan **älväxingdominerad kalkfuktäng** och **ängshavretorräng**. Den årstidsberoende variationen i markfuktighet är här förmodligen större än vad den brukar vara i friskängar. I denna övergångsform växer älväxingen inte alls så tuvad som i fuktängar. Även om den är mycket riklig är den inte heller så dominerande som i fuktängarna. Troligen betas älväxing i större utsträckning i denna miljö än i fuktängar. Dessa "friskängar" är artrikare än de älväxingdominerade fuktängarna, men man hittar inga påfal-

lande artrika utformningar som man kan göra i ängshavretorrängar. I objektsbeskrivningarna finns denna vegetation inte separat redovisad. Ibland finns den i standardinformationen angiven som friskäng (522) ospecificerat eller så är både kalkfuktäng (5234) och ängshavretorräng (5213) angivna utan att någondera nödvändigtvis förekommer i ren form. I de sammanfattande beskrivningarna finns dessa friskängsförekomster ofta nämnda men inte med någon enhetlig nomenklatur.

3.2.7 Fuktäng

Typiskt för Gotland är att marken är mycket rik på kalk. Vidare gör klimatet och de grunda jordarna att extrem växelfuktighet är mycket vanlig. Många fuktängar står översvämmade under stora delar av vinterhalvåret men är fullkomligt snustorra under sommaren. I många fall utsätts de också för omfattande froströrelser under mildare vintrar. Vätarna är extremer i dessa avseenden, men de flesta fuktängar på Gotland har dessa egenskaper i högre grad än man vanligen finner på fastlandet.

Bakom objektsbeskrivningarnas beteckning **fuktäng av kalktyp** (5234) döljer sig en stor variation. De olika fuktängarna kan dock ganska lätt indelas i två huvudtyper, dels typbeskrivningens klassiska kalkfuktäng, dels en gräsrik, ganska artfattig fuktängstyp som domineras av älväxing. Kalkfuktäng anges i "Vegetationstyper i Norden" vara närstående artrika typer av gräs-/lågstarräng. Den karaktäriseras av närvaro av vildlin, älväxing och majviva. De båda förra arterna är mycket allmänna på Gotland och förekommer i många olika miljöer med växlande ljus- och fuktighetsförhållanden. På Gotland är därför endast majviva lämplig för att karaktärisera typbeskrivningens klassiska kalkfuktäng. Denna ört- och artrika vegetation med tät, mullrik grässvål och tämligen beständig fuktighet är heller inte vanlig på Gotland.

Kalkfuktängens andra huvudtyp är däremot öns absolut vanligaste fuktängstyp. Förutom älväxing kan darrgräs, slankstarr, fårsvingel eller blåttåtel vara vanliga. Det är en tämligen artfattig vegetation med få örter. Den täcker stora arealer, ofta på alvar men också i andra naturtyper. I beskrivningarnas löpande text har vi försökt ange vad som döljer sig bakom begreppet kalkfuktäng i respektive objekt. Älväxing-ängarna kallas ibland grunda kalkfuktängar. Det är då jordtäckets djup man talar om. Ibland talas om markfuktighetens beständighet; den klassiska kalkfuktängen är tämligen beständigt fuktig sommaren igenom, medan älväxingängen torkar ut under längre perioder. Örttrikedom respektive gräsdominans är beteckningar som ofta använts för att skilja kalkfuktängens huvudtyper åt. Vid svag eller ingen hävd tenderar också den klassiska typen att bli örtfattig och gräsdominerad. Här är dock blåttåtel det vanligaste gräset. Örtrika kalkfuktängar är omtyckta betesmarker, medan älväxing får stå mer eller mindre orörd tills betestrycket är mycket högt. I älväxingängarnas torrare varianter finns rikligt med fårsvingel och slankstarr. I extremt växelfuktiga varianter, sannolikt med långvariga översvämningsperioder, kan älväxing försvinna, och fårsvingel, slankstarr och rödven bilda ett glest växttäck. Detta utgör något slags gränsland mellan kalkfuktäng, alvarhed och vät och det har antagligen betecknats något olika av de olika inventerarna.

På södra Gotland är det vanligt att örtfattiga kalkfuktängar domineras av luddstarr. Denna art blir ovanligare ju längre norrut på ön man kommer, men

luddstarrdominerad kalkfuktäng förekommer här och var åtminstone upp till de centrala skogsområdena.

Som antytts ovan är älvväxing känslig för långvariga översvämningar. Arten saknas till exempel ofta i små sänkor i älvväxingängarna. I de fall dessa har en mer beständig markfuktighet än vad som beskrivits ovan, får man en tät vegetation av gräs och låga starrarter. Denna vegetationstyp har benämnts **fuktäng av gräs-/lågstarrtyp** (5233) i inventeringen. I detta fall verkar det vara fuktighetsförhållanden snarare än kalkhalten som utgör skillnad mellan kalkfuktäng och gräs-/lågstarräng. Typbeskrivningen säger att gräs-/lågstarräng är mycket hävdberoende vilket nog inte är lika uttalat för den ovan beskrivna vegetationen. I denna vegetation växer dvärgviol, och det brukar också kunna löna sig att leta efter ormtunga. Vidare kan man hitta oerhört rika bestånd av sumpgentiana.

Artrik gräs-/lågstarräng (5433 B) finns med som alternativ i inventeringsblanketterna. Vegetationstypen har använts för att beskriva vegetation som ansluter till kalkfuktäng men saknar karaktärsarter som älvväxing, vidlin och majviva.

Fuktäng av högörttyp har ofta använts för att benämna fuktigare delar av ängar och hagar där marken i övrigt bär örtrik friskäng. Där dominerar älgört. Enligt "Vegetationstyper i Norden" är högörtfuktäng en igenväxningsfas av tuvtåtel-fuktäng, vilket alltså inte är fallet med huvuddelen av våra högörtängar.

Tuvtåtel-fuktäng (5231) liksom klassiska högörtängar och gräs-/lågstarrängar hittar man nästan bara på sand. Det är då i allmänhet fråga om större strandbildningar med urlakad kvartssand.

Till slut skall sägas något om **vätar**. De djupaste vätarna med relativt kort uttorkningsperiod växer igen med ag när betet upphör. I hävdad tillstånd finns här endast mycket glest spridd vegetation på naken bleke. Ur vegetationssynpunkt är dock vätar ett vidsträckt begrepp. Många vätar skulle förmodligen aldrig växa igen med skog om de fick stå ohävdade, men man kan förmoda att vegetationen skulle förändras på artnivå även om det skulle se oförändrat ut på håll. Beroende på hur långvariga översvämningarna är varierar vegetationen i vätarna från de nästan vegetationsfria blekefälten till de ovan beskrivna gräs-/lågstarrängarna. Till vätarnas flora hör flera speciella varieteter och underarter så som vätögontröst, en småvuxen form av ältranunkel och alvaragnsäv. I vätar finns också en av blodtoppens två former. En annan vätväxt är lökgamander som växer i vätarnas grundare delar med tätare vegetation.

3.3 HOTADE ARTER

Förutom de hotade kärlväxtarter som nämns i naturtypsbeskrivningarna i avsnitt 3.1 skall vi här nämna några hotade kryptogamer som har förekomster i kulturformade marker på Gotland. Den enda svenska lokalen för askticka *Perenniporia fraxinea* finns i en hagmark i Klinte socken och en förekomst för den mycket sällsynta jättelaven *Lobaria amplissima* finns i ett betat änge i Etelhem. Detta är den enda förekomsten på Gotland och i landet i övrigt finns ett fåtal förekomster i västra Sverige. De senare är hårt trängda av luftföroreningar. Dessa båda lokaler har naturligtvis mycket stort skyddsvärde.

Preliminära resultat av undersökningar av lavfloran i gotländska ängen har visat att dessa hyser förhållandevis rika förekomster av ett flertal hotade lavar-ter som i landet i övrigt är betydligt mer sällsynta. Ängshävden kan kanske därmed hjälpa till att bevara livskraftiga populationer av arter som i landet i övrigt går en mer tvivelaktig framtid till mötes.

Följande arter hotade lavar har hittats av Projekt hotade lavar i ädellövskog. Uppgifterna är preliminära.

Hotkategori 1, akut hotade arter

Chaenotheca hispidula, parknållav
Lecanactis amylacea, gammelekslav
Opegrapha ochrocheila

Hotkategori 2, sårbara arter

Bacidia rosella
Bactrospora corticola, liten sönderfallslav
Biatorella monasteriensis
Caloplaca lucifuga, skuggorangelav
Collema occultatum
Gyalecta truncigena
Schismatomma abietinum, rosa eklav

Hotkategori 3, sällsynta arter

Acrocordia cavata
Caloplaca chrysophthalma, alléorangelav
Gyalecta flotowii
Opegrapha viridis, olivklotterlav
Opegrapha sorediifera

Hotkategori 4, hänsynskrävande arter

Arthonia impolita, matt pricklav
Arthonia spadicea
Catinaria grossa, ädellav
Gyalecta ulmi, almlav
Opegrapha vermicellifera, stiftklotterlav
Phaeophyscia endophoenicia, skuggkranslav
Schismatomma decolorans, grå eklav

4 FAUNA

Här skall vi endast mycket ytligt beröra faunan i de kulturformade markerna och begränsa oss till havsstrandängarnas fåglar.

Gotlands strandängar har stor betydelse för fågelfaunan. Stora mängder fåglar - gäss, änder, vadare m m - rastar på dessa marker under vår- och höstflyttningen. Strandängarna är också viktiga häckningsbiotoper för många fåglar. Hävdade strandängar har betydligt större kvaliteter med tätare populationer och fler arter än ohävdade. Mer utförligt kan man läsa om detta i boken "Havsstrandängar" utgiven av naturvårdsverket.

Det är värt att påpeka att Gotland hyser en förhållandevis stor del av Sveriges strandängsareal. Hävden av Gotlands strandängar har därför stor betydelse för de sydsvenska populationerna av flera vadararter (bl.a. kärrsnäppa, rödspov, brushane och skärfläcka), simänder med mera. Stora arealer strandäng ingår i det internationellt värdefulla våtmarksområdet Gotlands ostkust, som har en sammanlagd areal av mer än 4000 hektar och omfattar bl.a. Faludden, Grötlingboudd med Grötlingboholme, Rone Ytterholme, Laus holmar och Skenholmen.

På de karga utmarkerna är orre, trädlärka, lärkfalk och ljungpipare karaktärsarter. I de öppna lövängarna häckar halsbandsflugsnappare, stenknäck, nötväcka och kattuggla.

5 HISTORIA

5.1 JORDBRUKETS HISTORIA PÅ GOTLAND

Det främsta syftet med detta avsnitt om det gotländska jordbrukets historia är att ge den historiska bakgrunden till de marker som Ängs- och hagmarksinventeringen är inriktad på. Vi ägnar därför utmarksbeten och slåtterängar det största intresset. Förändringar under historiens gång får stå tillbaka för en beskrivning av det generella brukningssystem som var dominerande från järnåldern fram till 1800-talet. I första hand presenteras de viktigaste kunskaperna dels om det gotländska landskapets utseende före 1800-talets stora förändringar, dels om de brukningsmetoder som formade detta landskap.

Till att börja med skall några ord och uttryck som används i den fortsatta framställningen förklaras. Bondens marker var i hela Nordeuropa uppdelade i två generella delar, **inäga** och **utmark**. Bebyggelsen placerades så att man hade nära till de mest arbetskrävande markerna, åkrar och slåtterängar. Dessa måste skyddas mot betesdjuren och var därför noggrant inhägnade. Åkrar och ängar utgjorde alltså tillsammans inägorna.

Utmarken var betesmark som låg längre bort från gården, på sämre jordar med barrskog och alvarmarker. Dessa marker nyttjades från början gemensamt av alla gårdar i socknen och var då inte inhägnade.

För att undvika onödig förvirring är det också på sin plats med en förklaring av olika innebörder av ordet **äng**. Den ursprungliga betydelsen är liktydig med slåttermark. Så använder vi ordet här. Men vi använder det också som ett biologiskt fackuttryck som beteckning på vissa vegetationstyper. Vegetation innebär växttäckets utformning. Äng betyder i detta sammanhang ett gräs- och örtdominerat växtsamhälle utan ris. Mossor och lavar har liten utbredning i ängsvegetationen. I vardagligt tal kan äng betyda snart sagt vilket slags öppna gräsmarker som helst.

Gotlands jordbrukshistoria skiljer sig i ett viktigt avseende från övriga Nordeuropas. Här finns nämligen inga bevis för ett gemensamt brukande av inägomarken. Varje gård skötte sin jord efter eget huvud. På andra håll har man slutit sig samman i byar med omfattande regelsystem för hur man tillsammans skall utföra och planera arbetet på inägorna. På Gotland var också bebyggelsen mer utspridd. Här och var fanns dock koncentrationer av gårdar längs stråk av goda åkerjordar, och så småningom ledde arvsdelning till att flera gårdar kom att ligga på samma plats. Dessa ansamlingar utgjorde dock inga byar i egentlig mening. Redan under yngre järnålder och tidig medeltid privatiserades - skiftades - också stora delar av de gemensamma utmarkerna. Delvis inhägnades denna privata utmark. Dessa hagar utgjordes av de delar av skogen som låg närmast inägorna. På Gotland har därför **hage** som begrepp en äldre historia och annan innebörd än i riksspråket, där hage avser främst marker på inägorna, företrädesvis slåtterängar.

När de stora skiftesreformerna genomfördes på Gotland under andra hälften av 1800-talet, var i stort sett all utmark redan i enskild ägo. Före skiftet hade varje brukare dock sina ägor uppsplittrade på ett stort antal utspridda, små skiften. Detta förhållande var också ett viktigt motiv för skiftesreformerna.

Staten försökte därför tvinga fram sådana också på Gotland. De mötte dock stort motstånd, och det dröjde betydligt längre innan de genomfördes här än inom de flesta andra delar av vårt land. Först med den senaste skiftesreformen, laga skifte, kom påtagliga förändringar som ledde till införande av nya brukningssystem. Under 1800-talets senare del gick å andra sidan förändringarna snabbare på Gotland än i övriga landet.

5.2 ÅKERBRUKET

I jämförelse med dagens förhållanden hade 1700-talets åkrar mycket liten utbredning. Åkerarealen begränsades främst av tillgången på gödningsmedel. Det var omöjligt att bedriva uthålligt åkerbruk utan regelbunden gödsling. Den gödsel man hade tillgång till var främst stallgödsel. Näringen i denna kom framför allt från slåttermarken via djurens vinterfoder. För att kunna försörja åkern med stallgödsel krävdes äng av mångdubbelt större areal än åkern. Ett annat viktigt gödningsmedel, främst i kustsocknar, var släke. Detta är ett gotländskt ord för ilandfluten tång, som innehåller mycket näring. Med växande befolkningsmängd ökade behovet av åkermark samtidigt som problemen med att förse den med gödsel blev allt större. Under tiden fram till laga skiftet blev åkrarnas areal ändå inte större än ängsmarkernas.

Under 1800-talet kom så helt nya jordbruksmetoder. Den verkligt stora expansionen av åkermarkens areal började på Gotland inte förrän vid mitten av 1800-talet (se vidare kapitel 5.5). Växtföljderna på åkrarna var enkla med ett fåtal grödor. Generellt brukar man tala om en utveckling från ensäde via tvåsäde till tresäde. Ensäde innebär att man odlar hela åkerytan varje år, tvåsäde halva åkerytan o. s. v. I tvåsädessystemet trädades åkern alltså vartannat år, medan tresäde innebär träda vart tredje år följt av ett år med höstsäd och därpå ett med vårsäd. I åkergårderna ingick också slåttermarker. Skötseln av slåttermarker i åkergården blev annorlunda än skötseln av gården med bara slåttermark. Se vidare kapitel 5.3.1.

På Gotland var både tvåsädes- och tresädesbruk ganska vanligt, ofta på samma gård. Tresäde dominerade i de centrala slättbygderna, medan tvåsäde var vanligare i bygder där boskapsskötseln var mer betydelsefull för försörjningen.

5.3 ÄNGSBRUKET

Slåttermarker utgjorde en stor del av inägorna fram till år 1900. De ängar som finns kvar i dag utgör nästan alltid en liten rest av en mångdubbelt större äng i gången tid.

De ängar som i första hand har behållits in i vår tid är träd- och buskbärande ängar på hårdvall. **Hårdvall** innebär fastmark där grundvattnet under sommarhalvåret inte kommer upp till markytan. Markförhållandena är i hårdvallarna därför torr till frisk. Fuktigare marker kallades **sidvall**. Tidigare avsåg detta ord sluttande mark där grundvatten tidvis springer fram men tack vare sluttningen aldrig blir stillastående. Med tiden kom dock sidvallsäng att betyda våt och fuktig mark i största allmänhet. Även blöta marker med stillastående vatten och till och med myr med torvjord kom att kallas sidvall. **Myrslåtter** tillhörde de viktigaste sätten att bruka de nu utdikade myrarna. Liknande vegetation fanns också i ganska stor utsträckning i små kärr utspred-

da i de träd- och buskbärande ängarna och de slogs naturligtvis också. **Havsstrandängar** har också utnyttjats för slåtter.

Slåttermarkerna gödslades aldrig. I stället bortfördes ständigt de näringsämnen som fanns bundna i höet. Det innebar att slåttermarkerna sakta men säkert blev allt mer utmagrade. Detta var naturligtvis ett allvarligt problem för människorna som brukade jorden, men det gynnade en artrik flora. Just denna näringsfattigdom är en av de viktigaste faktorerna bakom den stora artrikedom som gör ängarna så viktiga från naturvårdssynpunkt.

5.3.1 Hårdvallsäng

Gotland har med rätta rykte om sig att ha ovanligt mycket av det gamla kulturlandskapet bevarat. Det mest kända exemplet på detta är de många ännu hävdade ängarna. Dessa är nästan uteslutande representerade av träd- och buskbärande ängar på hårdvall. Skötseln av denna ängstyp var arbetskrävande och omfattade en rad moment. Det har endast i vissa fall varit möjligt att upprätthålla alla dessa moment på ett genuint sätt i de bevarade ängarna. Efterbete förekommer bara i en del av ängarna, och när man klappar sker det nästan alltid med för långa intervall.

5.3.1.1 Ängshävden

För att hindra att grässvålen kvävs av nedfallna löv och för att inte i onödan slöa liarna vid slåttern började man säsongens arbete i ängst med att **faga**. Detta innebar att man räfsade bort löv och pinnar och brände dem. Man väntade tills vårens örter börjat spira och lyft upp löv och kvistar en liten bit över markytan. Vitsippan kallas på Gotland fagningsblomma och när denna stod i blom var det dags att faga ängst.

Nästa arbetsmoment i ängst var själva **slåttern**. Bristen på foder gjorde att man väntade längre med slåttern än man gör på dagens vallar. För att få maximal volym på höskörden gällde det att vänta med att slå ängst till dess att växterna växt färdigt. Slåttern tog dock många veckor. Man började som tidigast strax efter midsommar och slog de sista markerna först under augusti månad. Vid vilken tidpunkt olika marker slogs berodde bland annat på markförhållandena. Tillväxten i torra marker upphörde relativt tidigt på säsongen, medan fuktiga marker med fördel kunde slås sent. Det fanns även andra, praktiska skäl att slå olika marker vid en viss tidpunkt. Slåttermarker som låg i ett åkergräde fick till exempel vänta till dess att åkern skulle skördas. Fuktängar i gården med övervägande torrare marker slogs lika tidigt som resten av gårdet för att efterbetet snabbt skulle kunna komma igång. Det finns ganska stora skillnader i lokal tradition när det gäller tidpunkt för slåtter på olika marker. Vad som ansetts som lämplig tidpunkt har också ändrats under historiens gång så att man successivt tidigarelagt slåttern.

När skörden var avklarad kunde betesdjuren få tillgång till ängarnas fina bete. **Efterbetet** ansågs vara bra för ängens produktion. Efter slåttern fick grässvålen vila en till två veckor innan efterbetet började. De djur som släpptes in i ängst var främst kor och hästar. Det fanns även praktiska fördelar med att ha mjölkkor och dragdjur nära gården. Fram på hösten avtar gräsets tillväxt, och höstregnen gör grässvålen känslig så att allvarliga trampskador kan uppstå. Därför var det viktigt att inte låta djuren gå kvar för länge i ängst.

På eftersommaren utfördes lövtäkt, **klappning**. Lövfodret gavs efter torkning i första hand till får och getter under vintern. På det enskilda trädet skedde klappningen med några års mellanrum, men en jämn fodertillgång säkrades genom att olika delar av bestånden klappades varje år. Det vanligaste trädet i detta sammanhang var ask. Det är det vanligast förekommande lövträdet på Gotland samtidigt som det är ett av dem som ger det bästa lövfodret. I vissa trakter har det också varit vanligt att klappa alm. Även lind och lönn har klappats om än i liten omfattning.

I mån av behov **röjde** man ängten under vintern. Ängen växer sakta igen även när det hävdas, och med jämna mellanrum måste oönskade småträd och expanderande buskage röjas bort. I hasselbuketterna bör också äldre stammar gallras bort för att man skall få rikligt med nötter. Rönningarna gjordes inte bara för ängens skull, utan det var också värdefullt att kunna ta brännved och virke till hägnader.

5.3.1.2 Träd- och buskskiktet

De lövträdsarter som klappades i ängarna gynnades liksom bärande träd och buskar. Åtminstone i äldre tid hade hasselnötter mycket stor betydelse som hållbar och energirik föda under vinterhalvåret. Apel tillhörde också de bärande träd som gynnades. Trädsammansättningen har naturligtvis skiftat i ängarna. Såväl naturgivna egenskaper som olika förutsättningar på olika gårdar har här spelat in. Två andra arter som generellt sett var mycket vanliga i ängarna var ek och björk.

När det gäller eken var det inte ängens brukare utan staten som gynnade dess ställning. Ek var det viktigaste träslaget när man byggde fartyg. Därför förjöd kronan markägarna att avverka ek för att säkra tillgången på virke till flottan. Ekens löv är mer skadlig för grässvålen än löven från andra lövträd. Eklöven bryts ner sämre under vintern vilket gör fagningen mer arbetskrävande. När de väl bryts ner, lösgörs garvämmen som hämmar grässvålen. Eken var därför illa omtyckt av bönderna. Dess mäktiga skönhet har dock gjort att den gynnats i vissa ängar främst av pietetsskäl. Bönderna tvingades tolerera eken i de många ängar där den fanns, men gynnade den inte på andra arters bekostnad. När avverkningsförbudet upphävdes 1830, avverkades successivt stora delar av ekbestånden i ängarna. Därför hittar man sällan ekar äldre än ungefär 150 år och då främst i prästängar.

Det finns ganska olika uppfattningar om hur vanliga träd- och buskbärande ängar varit i förhållande till helt öppna ängar i olika delar av landet. Det finns inte heller några historiska belägg som ger säkra svar på hur slutna eller öppna de träd- och buskbärande ängarna varit. Naturvårdens intresse för de helt öppna ängarna är nyväckt, och även tanken att de träd- och buskbärande ängarna varit ganska solöppna är relativt ny. Mårten Sjöbeck, som under första halvan av detta sekel hade stort inflytande på vår uppfattning om ängsbruket, ansåg att lövrika ängar var dominerande på hårdvall i hela södra Sverige och att de hade ett tämligen tätt träd- och buskskikt. Han hävdade att slåtterytor i genomsnitt upptog mindre än hälften av ängarnas areal.

Numera är man ganska överens om att träd- och buskbärande ängar framför allt är ett sydöstligt fenomen, troligen betingat av ett torrare klimat. Här fanns nämligen stor risk för att hela höskörden skulle torka bort vissa torra

somrar. De halvskuggiga ängarna skall ha varit ett sätt att gardera sig mot detta. Enligt denna teori bör Gotland tillhöra de lövrika ängarnas kärnområde, och Linné skrev lyriskt om de lummiga, rika ängar han såg i Fide och Öja. Mårten Sjöbeck och många av hans efterföljare ansåg att tidvis igenväxning med träd och buskar var bra för höproduktionen och att detta var en förutsättning för en långsiktigt uthållig produktionsförmåga.

Ängesbrukarna skulle därför sakta ha flyttat slåtterytorna i lövskogen. Numa hävdar många att röjningar i lövrika ängar visserligen tillfälligt ökar produktionen men att detta inte har med den långsiktiga produktionsförmågan att göra. Den täta grässvål som utvecklas i solöppna lägen ger enligt denna uppfattning ett rikare skördeutbyte än man får i halvskugga. Vid en första anblick får man lätt det motsatta intrycket eftersom gräset i halvskugga blir mer högvuxet. De slåtterberoende växter som hotas av utrotning på grund av ängsbrukets försvinnande är knutna till solöppna marker.

Om slåttergynnade arter slås ut när ängarna tillfälligt tillåts växa igen kan återkolonisation bli omöjlig eftersom avstånden mellan de olika slåttermarkerna är så stora att fröspridning blir omöjlig. Under 1700-talet klagades det ofta på att många ängar missköttes och tillåts växa igen till men för en rik höskörd. Sådana uppgifter finns också från Gotland. I takt med att ängesbruket under 1800-talets senare hälft fick mindre och mindre betydelse i lanthushållningen, kan man anta att arbetskrävande moment i ängarnas skötsel som röjning och klappning prioriterades allt lägre. Ängesbevararnas förebilder under första halvan av detta sekel var alltså sannolikt redan delvis igenväxta. Det är också troligt att de öppnaste ängarna var de första som togs i anspråk när äng skulle odlas upp till åker.

5.3.1.3 Andra typer av hårdvallsäng

Att lövrika ängar dominerade på Gotland hindrar inte att det också fanns helt öppna hårdvallsängar, bland annat i åkergården som ofta till ganska stor del utnyttjades för slåtter. Här kunde man ibland tolerera hårt klappade träd, men i regel var dessa ängar träd- och buskfria för att åkern inte skulle beskuggas. Dessa slåttermarker tillhörde dem som gav rikast skörd. En annan typ av äng på hårdvall fanns i vissa gotländska tallskogar. Att tallskogar kan ha så rik gräs- och örtvegetation att den kan utnyttjas som slåttermark är speciellt för Gotland. Talldominerade ängar var vanligast på norra delen av ön.

5.3.2 Sidvallsäng

Grundvattennivån på Gotland har sannolikt sjunkit betydligt på grund av dränering av åkermarken och utdikningen av myrarna under de två senaste århundradena. Före år 1800 förekom dikning knappast alls. Det var endast åkrar som dikades. Eftersom dessa var få, och eftersom de dessutom oftast låg på väl-dränerade marker hade dikningen ingen effekt på grundvattennivån. Detsamma gäller för små isolerade kärr i de träd- och buskbärande ängarna. Båda dessa våtmarkstyper hävdades, och åtminstone kärren var helt fria från träd och buskar. Detta innebar att ängarna hade mer varierade fuktighetsförhållanden än vad som är fallet i de i dag bevarade ängsresterna. Om kärr lämnas ohävdade, växer de igen med brakved och viden, vilket ofta förekommer i dagens hävdade ängar. Dikning förekom alltså aldrig i ängarna. I den mån man i dag hittar diken i ängar och hagmarker beror det förmodligen på att de

ligger på tidigare åkermark, vilket också förekommer här och var. Särskilt fåren ogillar fuktiga betesmarker, där de dessutom lätt får parasiter. Fuktiga fårbetesmarker har därför ibland dikats under 1900-talet.

5.3.3 Myrslåtter

Före de stora myrsänkningarna, som framför allt utfördes under senare delen av 1800-talet, upptog myrar och myrsjöar närmare en tiondel av Gotlands areal. Myrarna gav viktiga bidrag till de gotländska böndernas försörjning och socknarnas centralbygder låg ofta i anslutning till någon myr. Myrarna användes som slåttermark och dessutom för bete och agtäkt. Myrträskan gav ett rikt fiske. På många håll förblev myrarnas centrala delar allmänning in i sen tid. Här var bete den enda tillåtna markanvändningen. Slåtter förekom alltså främst i myrarnas landnära delar. Ag tål inte återkommande slåtter och missgynnas även av bete. Agen var antagligen inte alls så vanlig som man kan tro när man tittar på de myrrester som finns kvar i dag. De slåtterhävdade starrvallarna var antagligen täckta av täta mattor av örter, starr och kärrgräs.

På norra delen av ön finns det förhållandevis mindre areal med marker lämpliga för hårdvallsängar och där utnyttjades myrarna i mycket hög grad för slåtter. Vissa gårdar fick mer än hälften av sitt vinterfoder genom myrslåtter. I dag finns inget område med myrslåtter bevarat på Gotland.

5.3.4 Havsstrandsslåtter

Gotlands strandängar har använts både för slåtter och bete. Vilket som varit vanligast i olika tider är nog dåligt känt, men kring 1700 dominerade betet. Då förekom slåtter främst på de mellersta delarna av ostkusten, från Lau till Boge. När man talar med äldre gotlänningar får man dock intrycket att strandängsslåttern var mycket vanlig kring det senaste sekelskiftet. Undersökningar på Öland har visat att markanvändningen på de marker som ligger innanför stranden har bestämt om strandängarna har betats eller slagits. Man har velat undvika onödig stängsling genom att ha samma markanvändning på stranden som man hade på de innanförliggande markerna. Slåtter har också förekommit i anslutning till fiskelägen och strandåkrar. Där kan det ha varit fördelar med att man hade väg att ta hem höet på och strandbodas att överatta i om man skulle ha slåtter på stränder avlägsna från gården. Strandåkrar tycks ha uppkommit ur slagna strandängar.

I den mån slåtterstranden blivit översvämmad av havet har detta givit ett näringstillskott med hög uthållig produktion som följd. Översvämningszonen är dock oftast ganska smal.

5.4 BETESMARKER

Betet hade mycket stor effekt på äldre tiders gotländska landskap. Betesmarkerna fanns i stor utsträckning på andra marker än i dag. Nu går många djur på betesvallar och i betade före detta ängar, det vill säga på den tidens inägomarker. Det är därför svårt att föreställa sig hur radikalt annorlunda många skogar, alvar och andra utmarker såg ut jämfört med i dag. Alvaren på södra Gotland liksom många av uddarna längs kusten var nästan helt fria från buskar och träd. Också många skogar var påtagligt utglesade och klena. Tillgång-

en på vinterfoder var den flaskhals som avgjorde hur många djur man kunde ha. Därför var det sannolikt inte i första hand intensivt bete under sommaren som lyckades hålla undan buskar och träd på detta anmärkningsvärda vis. På hösten tvingades man slakta ut många av sina kreatur. Man sparade precis så många djur som man trodde att man skulle kunna föda över vintern. På så vis gav man på våren så många djur som möjligt chansen att föröka sig under sommarens överflöd. Under vinterstallningen gav man inte djuren mer foder än att de precis skulle överleva.

Även en rad andra faktorer vid sidan om betet bidrog antagligen till ett öppnare beteslandskap. För det första användes en hel del ved till bränsle och som virke till hägnader. Åtminstone på det trädfattiga Sudret kan denna användning ha haft en volym som uppgått till och tidvis överstigit vedväxternas tillväxt. Man hade också en hel del getter som mer än andra betesdjur äter av buskar och träd. En sista väsentlig orsak var de långa betesperioderna. Fåren, och antagligen också getterna, gick ute hela året. De fick en mycket klen vinterutfodring och de tuggade nog i sig så mycket buskar och skott som de kunde komma åt.

De viktigaste djurslagen var då liksom nu nötkreatur och får. Dessutom fanns det gott om hästar. Som dragare användes också oxar. Det fanns en hel del getter men dessa var betydligt färre än fåren. Det fanns naturligtvis också grisar men de hade sannolikt ingen direkt effekt på landskapets utseende. Det slags storskaliga svinuppfödning som förekom i vissa områden på fastlandet med stora bok- eller ekskogar fanns det inget underlag för. För att det skulle vara någon nytta med oxar, hästar och mjölkkor var det tvunget att de fick ordentligt med foder. Därför användes de bästa betesmarkerna till dessa djur, medan får och getter gick på de magrare skogarna och alvaren. Det fanns också praktiska skäl att ha dragare och mjölkkor nära gården. Dessa djur skulle man ofta arbeta med. När ängsmarkerna efter slåttern skulle efterbetas flyttades kor och hästar in i ängarna för efterbete. Det var dessa djur som betade åkergården i träda. Olika djurslag är olika benägna att beta fuktiga och våta marker. Hästar och får undviker helst våta betesmarker. Därför var det troligen främst kvigor och stutar som betade myrar och strandängar.

5.4.1 Skogsbete

I förhistorisk tid var skogarna gemensamt nyttjade allmänningar. Bete var här den enda tillåtna markanvändningen. Avverkning i oskiftad skog var förbjuden under medeltiden. Redan tidigt, sannolikt under loppet av yngre järnålder och tidig medeltid, började dock även utmarken att privatiseras. De bästa betesmarkerna och/eller närmast bygden liggande skogarna hägnades tidigt in. Dessa hagar betades intensivare än den övriga utmarken och låg dessutom bäst till för avverkning av brännved och virke. Hagarna bör alltså ha varit de glesast trädbevuxna skogsbetena. Successivt skiftades också den skog som inte var hägnad, men i mån av behov stod den fortfarande till förfogande för gemensamt bete.

Under 1800-talet var utnyttjandet av marken mycket intensiv och troligen var då i stort sett all skog betad. Motiven för att skifta utmarksskogen var förmodligen att den gotländska skogen var en värdefull exportråvara redan under medeltiden. Man exporterade sågat virke, tjära och kalk. Till kalkbränningen behövdes ansemliga mängder ved. Tillverkningen av dessa produkter skedde helt i böndernas regi och för markägare i skogsbygder kunde dessa näringar

vara viktigare för försörjningen än jordbruket. Under vissa perioder anses åtminstone exporten av sågat virke ha motsvarat en betydande del av virkestillväxten och kan därmed ha påverkat landskapsbilden. Virkesuttaget under det mesta av tiden före 1800-talet har dock beräknats vara betydligt mindre än tillväxten och har till övervägande del använts på gården.

En faktor som vid sidan av skogsbetet har haft avgörande betydelse för skogarnas utseende på många håll på fastlandet är svedjebruket. Svedjebränning som odlingsform torde på Gotland knappast ha förekommit alls. På de skogrika norra delarna av ön var obalansen mellan tillgång på sommarbete och vinterfodermarker särskilt stor. Man måste därför tänka sig att många av de ostängslade skogarna på norra Gotland varit tämligen svagt och kanske bara tidvis betade. I dag kan man dock se en stark nyetablering av lövträd, främst ek, i de magra tallskogarna. Detta gäller även i avlägsna, ensliga skogsområden. Äldre lövträd saknas nästan helt. Den troligaste orsaken till att lövträden försvunnit i det äldre skogslandskapet är att lövträdsplantorna varit begärligt bete för får och getter, som alltså i de flesta skogar genom betet bör ha hindrat lövträdens förnyring under många hundra år.

5.4.2 Alvar

Alvarmarkerna har alltid använts som betesmarker. Andra sätt att utnyttja dem saknades i stort sett. På vissa av mägeralvaren har man haft en del åker på marker som inte anses värda att odla i dag. De har förmodligen odlats upp först under tidigt 1800-tal och har också snart övergivits igen. Åtminstone på de större sammanhängande alvarmarkerna i söder saknades helt vedväxter att utnyttja. Bilder från 1960-talet visar ett mycket öppnare landskap än dagens. Det viktigaste betesdjuret var får. Vissa av alvaren i söder förblev oskiftade under längre tid än andra gotländska utmarker. Många alvarmarker genomkorsas av miltals med murar, stenvastar. Dessa gränser är av varierande ålder, men den helt avgörande delen har tillkommit i samband med laga skifte.

5.4.3 Sjöstrandäng och myr

De större myrarna tillhör tillsammans med vissa alvar de marker som till en del förblev oskiftade ända in på 1800-talet. De oskiftade centrala delarna av myrarna fick liksom oskiftad skog endast användas till bete. Agtäkt och slåtter skedde på enskilt ägd mark. Sjöstrandängar som inte låg i närheten av myrarna var oftast mycket smala och hade liten utbredning. Några få, små betesmarker på odikad myr finns kvar i dag. Bland dem finns bland annat botaniskt mycket intressanta källmyrar som i många fall har betats och därigenom bevarat en del av sina botaniska värden. Det finns också några få betade sjöstrandängar kvar, som också är värdefulla från naturvårdssynpunkt.

5.4.4 Havsstrandäng

Förmodligen har det mesta av Gotlands strandängar utnyttjats som betesmark. Själva strandremsan var dock ofta ingärdad och utesluten från betet. Strandens viktigaste resurs var här inte betet utan släketäkten. Äganderätten till stränderna följde ett helt annat mönster än ägofördelningen på betesmarkerna innanför. Alla socknens gårdar ägde gemensamt strandremsan för att varje gård skulle få sin del av den som gödselmedel begärliga släken.

5.5 FÖRÄNDRINGARNA UNDER 1800-TALET

Den gotländska jorden har brukats enligt i stort sett samma principer från vikingatiden och ända fram till 1800-talet. Den förenklade beskrivning som vi givit här ger dock ett alltför starkt intryck av oföränderlighet. Den viktigaste drivkraften bakom förändringarna var befolkningsökningen. Det allt mer intensiva utnyttjandet av marken orsakade försörjningsproblem som till slut ledde till ett radikalt förändrat jordbrukssystem med början under 1700-talet, men med stor genomslagskraft först under 1800-talet. På Gotland skedde dessa förändringar senare än på de flesta andra håll i landet. Först skedde de i slättbygderna på centrala Gotland och sist i kust- och skogsbygderna. Nya tekniska möjligheter gjorde det attraktivt att omföra stora arealer äng och myr till åkermark. Fuktiga och våta mägerjordar kunde nu effektivt brukas med hjälp av järnplog med vändskiva och effektiv dränering med diken. Redan tidigt användes också täckdikning. Effektivare redskap gjorde det möjligt att hinna med att bruka större arealer. Ängens produktion av vinterfoder ersattes av vallodling. Ängsmarker som inte odlades upp användes i stället till betesmark; de blev i riksspråkets mening hagmarker. Konstgödning förekom dock endast i begränsad omfattning och kunde inte täcka det ökade behov av stallgödsel som den utökade åkerarealen gav upphov till. Detta var ett stort problem som man delvis kunde kompensera genom komplicerade växtföljder, där ärtväxter i vallar kunde fixera kväve ur luften. De gotländska myrarna dikades också ut i snabb takt för att ge mer åker. När myrarnas torvjordar sakta började förmultna, frigjordes lagrad näring som också tillfälligt kunde bidra till jordbrukets näringsförsörjning fram till dess att konstgödning blev vanligt under 1900-talets början.

6 ÄNGS- OCH HAGMARKSINVENTERINGEN

6.1 BAKGRUND

Inventeringen av de gotländska ängs- och hagmarkerna är en del av en rikstäckande inventering av naturliga fodermarker. Initiativet till inventeringen togs av naturvårdsverket. Länsstyrelsernas naturvårdsenheter har sedan ansvarat för inventeringen i varje län.

Det grundläggande syftet med inventeringen har varit att kartlägga hur mycket som finns kvar av naturliga fodermarker i landet. Efterhand har man fått klart för sig vilka stora naturvärden som är knutna till naturliga fodermarker. Samtidigt har dessa fortsatt att försvinna utan att det funnits någon samlad bild av hur kritiskt läget är. Inventeringsmaterialet är naturligtvis också mycket användbart i naturvårdsarbetet, för bildande av naturreservat och naturvårdsområden och som planeringsunderlag för ersättning till fortsatt hävd av värdefulla marker.

6.2 GENOMFÖRANDE PÅ GOTLAND

Sommaren 1987 påbörjades projektet med inventering av ängs- och hagmarker på Gotland. Metodiken utvecklades och en del provinventeringar genomfördes. Fältarbetet i inventeringen har därefter gjorts under säsongerna 1988-91.

6.3 INVENTERINGSMETODIK

Inventeringen har i stora drag genomförts enligt den metodik som naturvårdsverket angivit i sin handbok "Inventering av ängs- och hagmarker". **Redovisningen i detta avsnitt kommer därför endast att beröra avvikelser från denna metodik samt vissa preciseringar och förtydliganden.** Under fältarbetet har det uppstått en hel del frågor som inventeringshandboken inte kunnat ge svar på. Inventerarna och länsstyrelsens ansvarige har då diskuterat sig fram till de lösningar som presenteras här. **I övrigt hänvisas till naturvårdsverkets inventeringshandbok.**

6.3.1 Viktigare avsteg från den rekommenderade inventeringsmetodiken

6.3.1.1 Objektsavgränsningar

Den mest väsentliga skillnaden i hur inventeringen gjorts på Gotland jämfört med vad som rekommenderas i naturvårdsverkets inventeringshandbok gäller definitionen av objekt. Vi har inte delat in objekten i delobjekt efter olika naturtyper. Detta innebär att man inte kan ange arealerna för olika hävdberoende naturtyper när flera typer förekommer inom samma objekt. Av de naturtyper som brukar förekomma tillsammans är det framför allt havssträndäng och alvar som vore intressant att göra arealstatistik på. I havssträndängens fall har vi i efterhand enkelt kunnat fastställa arealen i flygbilder. När det

gäller alvar är detta inte möjligt av två skäl. För det första finns det mängder av gränsfall mellan alvar, buskrik utmark och annan öppen utmark där det är svårt att avgöra vad som är vad. För det andra förekommer även typiska former av dessa naturtyper ofta mosaikartat. Därför är det knappast möjligt att skilja dem åt i flygbilder.

Avgränsningarna i inventeringen har gjorts så att ett betesområde utgör ett objekt eftersom dessa gränser sammanfaller med lätt iakttagbara skillnader i vegetation och hävdintensitet. I icke hävdad mark har avgränsningarna gjorts så att områden med likartad igenväxningsgrad tagits med i samma objekt.

6.3.1.2 Åkermark

På Gotland har vi inventerat vissa betade före detta åkermarker. Detta beror på att åkermark på tunna jordar troligen aldrig varit gödslade och har återfått en i det närmaste naturlig vegetation av alvarkaraktär. Av diken och mycket plan yta framgår det dock att sådana marker har varit åker. Troligen sker denna återkolonisation på endast några årtionden. Precis som i övriga landet har de flesta betade före detta åkrar aldrig kommit i fråga för inventering. De som inventerats utgör undantag.

6.3.1.3 Hävd tillstånd

I inventeringshandbokens förklaring av hur man skall ange hävd tillstånd görs ungefärliga klassificeringar med beskrivningar som innefattar både grässvålens tillstånd och buskskiktets utformning. Det visade sig ganska snart att dessa båda faktorer inte varierar på samma sätt i någon högre grad. Vi har valt att endast titta på grässvålens tillstånd när vi bestämt hävd tillståndet. Buskskiktets igenväxningsgrad finns dels översiktligt redovisad i träd- och buskskiktets täckningsgrad, dels i de sammanfattande beskrivningarna. En annan detalj när det gäller hävd tillstånd är också värd att nämna. I beskrivningarna av olika hävd tillstånd använder sig inventeringshandboken av förekomsten av gräsförnafilt. Man bör då notera att i torra och magra marker utvecklas aldrig någon gräsförnafilt. Sådana marker är på Gotland mycket vanliga, och där har vi fått använda andra mer subtila egenskaper för att bedöma hävd tillståndet. Detta har gjort det svårare för inventerarna att göra likvärdiga bedömningar, men vi har inte funnit några alternativa kriterier som är praktiskt användbara.

6.3.1.4 Betad skog

Under början av inventeringen togs flera betade skogar med. För att kunna bli klara i och med inventeringssäsongen 1991 har vi under inventeringens senare del endast tagit med de betade skogar som ligger i anslutning till inventerade öppna hagmarker. På Gotland finns det ovanligt många betade skogsområden. Detta gäller speciellt på de senast inventerade centrala delarna av ön, där en stor andel av de betade skogarna alltså inte inventerats. **Alla inventerade betade skogar med intressanta värden är presenterade i rapporten oavsett om de ligger i anslutning till andra objekt eller inte. Det finns dock områden med betad skog med höga naturvärden som inte inventerats och därför inte heller redovisas i rapporten.**

6.3.2 Inventeringsblanketten

En förenklad inventeringsblankett har tagits fram för den gotländska inventeringen. I jämförelse med naturvårdsverkets förlaga har vi dels kunnat sälla bort en rad uppgifter som saknar relevans för gotländska förhållanden, dels kunnat välja ut naturtyper, vegetationstyper och indikatorarter som har betydelse i det gotländska kulturlandskapet. Efter erfarenheter från det första årets fältarbete ändrades blanketten i en del avseenden. Framför allt ändrades urvalet av indikatorarter. Arter som indikerar hävd på havsstrandängar lades till. Några arter med tveksamt värde ströks. Dessa arter finns med i objektredovisningarna för objekt inventerade 1988. Under detta år inventerades Sundre, Vamlingbo och Hamra samt delar av Öja, Näs och Grötlingbo socknar. Nedan listas de indikatorarter som inte funnits med hela tiden.

Indikatorarter under 1988	Indikatorarter under 1989-91	
backsmörblomma	tjärblomster	backstarr
knölsmörblomma	backfingerört	fågelstarr
gökärt	gråfingerört	nålstarr
höskallra	smultronklöver	knippfryle
stor blåklocka	ängsviol	salttåg
ängsvädd	spåtistel	rödsäv
krissla	stenmalört	gulkämpar
prästkrag	strandmalört	dvärgarun
rödclint	fältmalört	kustarun
ängsfryle	stagg	trift
flentimotej	borsttåtel	knutnarv
grönvit nattviol	sandsvingel	backtimjan
	vårtåtel	kärrvial
	vittåtel	tidigblommade brudsporre
	loppstarr	S:t Pers nycklar
	vårstarr	

Förutom att indikatorartlistan ändrades, lades **växelfuktigt** till som alternativ i fråga om markfuktighet från och med 1989. Se vidare avsnitt 6.3.5.

Urvalet av **indikatorarter** har skett efter följande kriterier. Arterna skall vara (1) missgynnade av skugga, de skall vara (2) missgynnade av kväverikedom och de skall vara (3) gynnade av bete och/eller slåtter i enlighet med gammaldags hävd.

6.3.3 ADB-behandling

Från första början har det varit länsstyrelsens avsikt att lagra inventeringsresultaten på data. Efter fältförsöken sommaren 1987 utformade länsstyrelsens datapersonal en databas i dBase. Databasen fanns alltså färdig när fältarbetet inleddes sommaren 1988.

Utöver den information om objekten som redovisas i objektbeskrivningarna i denna rapport har ytterligare några uppgifter registrerats för varje inventerat objekt. Dessa uppgifter har betydelse för länsstyrelsens och naturvårdsverkets

bearbetning av materialet och gör det möjligt att i framtiden jämföra det med andra undersökningar. Vi skall här redovisa vilka uppgifter det rör sig om. Uppgifterna förvaras hos länsstyrelsen.

Flygbildnummer. På vilken flygbild objektet karterats in.

Inventerare. Vem som inventerat objektet framgår av en kod.

Koordinat. RUBIN-koordinat för en 100-metersruta centralt i objektet. Detta möjliggör framtida sammanställningar av datauppgifter ur olika naturvårdsinventeringar. Man kommer då att kunna välja ett område och få fram all känd information om detta område.

Som stöd för bedömning av objektens **bevarandevärde** och klassning har en preliminär bedömning av olika aspekter gjort av inventeraren redan i fält. Några av dessa preliminära bedömningar finns redovisade i objektredovisningarna, eftersom liknande uppgifter inte finns i den övriga informationen om objektet. Följande preliminära bedömningar har dock ansetts ointressanta annat än som underlag för klassningen och är därför utelämnade i denna rapport:

mångformighet
ingrepp/påverkan

Informationskällor. Använda litteraturkällor och hänvisningar till muntliga uppgifter från markägare.

Databasen gör det möjligt att relativt enkelt göra en mängd olika typer av statistik över olika aspekter på naturliga fodermarker på Gotland. Detta har utnyttjats för statistiska uppgifter i denna rapport. Dessutom finns det möjligheter att utan allt för stora arbetsinsatser göra annan statistik om det i framtiden uppkommer behov av andra typer av sammanställningar eller statistik. Allteftersom andra inventeringar, fauna- och floravårdsregister m m lagras på data, blir det också möjligt att enkelt sammanställa den kunskap som finns samlad om ett givet område.

6.3.4 Förberedelser, litteraturunderlag

Förberedelsearbetet har i huvudsak utförts av inventerarna själva. Litteraturomgångar och kontakter med organisationer och andra myndigheter har haft relativt liten omfattning.

Urvalet av inventeringsobjekt har gjorts med hjälp av flygbildstolkning. Det använda bildmaterialet är infraröd färgdiafilm i ungefärlig skala 1:30 000, och bilderna har tolkats med hjälp av ett zoomstereoskop med 2,5 - 10 gångers förstoring.

Litteraturuppgifter har hämtats ur tidigare länsstyrelserapporter och register på länsstyrelsen. Någon extern information har inte samlats in. Här skall vi kommentera de källor som gett viktigare bidrag. Inventeringsrapporten "Inventering av änges- och lövmarker" från 1976 samt ett aktuellt register över hävdade ängen har minskat risken för att missa små hävdade ängen med tätt träd- och buskskikt. Sådana förbigås annars lätt i flygbildstolkningen.

Den andra källan av intresse är länsstyrelsens fornminnesregister vars information systematiskt förts in i objektbeskrivningarna. I övrigt har länsstyrelsens botanikinventering samt länsstyrelsens rapport Värdefull natur på Gotland använts.

Vid urvalet av objekt som besökts har vi tillämpat en nedre arealgräns för betesmark på 1 ha.

När det gäller vilka beskogade områden som skall karteras in vid flygbildstolkningen har vi gjort vissa avsteg och preciseringar jämfört med inventeringshandboken. Vi har funnit det motiverat att inventera en del större skogsområden med utglesad skog trots långvarig ohävd. I vissa gotländska tallskogar finns stora områden med glest trädskikt och rikligt med gläntor. Den låga tillväxten gör visserligen att igenväxning går mycket långsamt, men vi uppfattar det ändå som att det primärt är skogsbete som har gjort dessa skogar glesa. **Vi har därför valt att inventera vissa stora områden även om de inte betats på länge och trots att täckningsgraden är något högre än 50%.** Det gäller skogsområden på mer än 20 ha med tydlig betesprägel och där mer än ca 70% av skogen har en täckningsgrad mindre än 50%.

6.3.5 Fältarbete

I vissa objekt innesluts marker i objektet som inte är naturlig fodermark och som inte bör inräknas i objektets areal. Det kan röra sig om före detta åkrar eller skogar utan betesprägel. När dessa haft tillräcklig sammanhängande utsträckning för att avgränsas på objektkartan (1 cm² på kartan; 1 ha) har de **uteslutits ur objektet**. Det samma gäller för skogar som kommit med i objekten. Om dessa skogar helt saknar betesprägel har de uteslutits ur objekten på samma sätt som beskrivs ovan.

När **kaninbete och gåsbete** utgör den enda hävden har åtminstone vissa inventerare angett "ohävd" under "nuvarande hävd" men ändå angett en viss hävdintensitet under "hävdens tillstånd". Vid kommentaren till "hävdens tillstånd" anges då att det uteslutande rör sig om kanin- och/eller gåsbete.

När det gäller **markfuktighetsförhållandena** har vi varit lite mer precisa än vad SNV:s metodik anger. Vi har gjort en grov bedömning av hur stor andel av objektet de förekommande fuktighetsalternativen upptar. Vi har använt en tregradig skala där 1 (mindre del) motsvarar mindre än 10%, 2 (betydande del) motsvarar 10%-50% och 3 (övervägande del) motsvarar mer än 50% av arealen.

Vi har vidare ansett det motiverat att lägga till "växelfuktigt" som ett extra alternativ. I alla marker växlar naturligtvis fuktigheten under året i viss mån. Vi har dock bara använt begreppet för extrema miljöer som våtar och kalkfukt-hedar.

Naturvårdsverket har tänkt sig att eventuella **jordartsuppgifter** skall hämtas ur geologiska kartan. Vi har inte använt kartor men i vissa fall har inventeraren enkelt kunnat fastställa jordarten i fält.

I objekten hittar man naturligtvis också **icke hävdberoende vegetationstyper**. I sådana fall nämns i allmänhet den övriga vegetationen i korta ordalag i den löpande texten.

Även när det gäller **andelen av olika vegetationstyper** har vi gjort en grov arealskattning. Vi har då använt samma indelning som för fuktighetsförhållandena. Se ovan.

När **indikatorarterna frekvensbedömts** har hänsyn tagits endast till frekvensen i den vegetationstyp de förekommer i. De får effekter främst när vissa miljöer har mycket liten utbredning i objektet, som fallet ofta är med vissa fuktängstyper. Det händer till exempel ofta att arter som sumpgentiana, slåtterblomma och majviva har höga frekvenstal som avser förekomster på mycket liten del av objektets areal.

6.3.6 Klassning

De inventerade objekten delas in i olika klasser med avseende på hur stora naturvärden objekten innehåller. Detta kan ha flera syften. För länsstyrelsens del är en av målsättningarna att få praktisk hjälp i det egna arbetet med att prioritera hur de begränsade resurserna för säkerställande skall användas.

Metodikbeskrivningen behandlar principer för en första preliminär klassning som görs av inventeraren. Senare sammanställs hela länets resultat och därefter görs en regional klassning med länet som referens.

KLASSNINGENS STRUKTUR

Klassningen utförs med värdering av objektets kvaliteter med avseende på fyra huvudkriterier och fyra hjälpkriterier. Genomgående avgörs endast om kriteriet uppfylls eller ej.

Hjälpkriterierna är i första hand tänkta att ge vägledning när användande av huvudkriterierna ensamma leder till att ett objekts klassning blir osäker; ett gränsfall.

Hjälpkriterierna kan dels utgöra extra kvaliteter som gör det övre klassalternativet säkrare, dels användas som hjälp för att avgöra om ett huvudkriterium uppfylls eller ej. Exempelvis kan storlek och mångformighet avgöra om ett objekt har funktion för bevarande av den genetiska mångfalden.

Metodikbeskrivningen är endast tänkt att fungera som vägledning och som stöd för en mer objektiv klassning med bättre möjligheter till jämförelser mellan objekt klassade av olika personer. Systemet kan troligen leda till orimliga klassningar i enskilda fall. I sådana fall bör avsteget från denna metodik anges och motiveras.

KRITERIER

Huvudkriterier

1	Kontinuitet i hävden
2	Biologisk funktion
3	Hävdens intensitet
4	Negativ påverkan eller negativa ingrepp

För att kriterierna skall vara uppfyllda krävs:

1 Hävdens kontinuitet bedöms endast sådan den uttrycks i flora och vegetation vid fältbesöket. Om inventeraren på annat sätt får reda på att det varit avbrott i hävden är det ändå avgörande om hävdformad vegetation ger intryck av kontinuitet. De delar av objektet som synes kontinuerligt hävdade måste utgöra minst 25% av objektet. Vid små objekt måste man ställa högre krav.

2 Här avses i första hand funktion för bevarande av den genetiska mångfalden. För att kriteriet skall vara uppfyllt krävs att objektet har sådan funktion. Här bedöms alltså förekomst av hävdgynnade eller hotade vegetationstyper och arter (både fauna och flora).

3 Hela objektet skall ha god hävd. God hävd motsvarar inventeringsblankettens alternativ **välhävdad** och **måttligt hävdad**.

4 Mänskliga ingrepp och påverkan som inte motsvarar den traditionella hävdens ingrepp och påverkan är negativa. **Minst 75% av objektet skall vara opåverkat**. Vanliga ingrepp som avses här är gödsling, skogsplantering och nyare täkter och upplag av sten och jord mm.

Ibland kan det vara svårt att dra gränser mellan de senare och odlingsrösen som är kulturhistoriska spår och höjer objektets värde.

Gamla, små täktgropar som invaderats av den hävdgynnade vegetationen ökar objektets mångformighet och kan knappast ses som negativa ingrepp.

Den gödsling som tångvallarna åstadkommer på havsstrandängarna skall inte betraktas som gödsling. Däremot kan de kanske betraktas som bristande hävd.

Hjälpkriterier

1	Storlek
2	Representativitet
3	Mångformighet
4	Kulturhistoria, forskningsinsatser mm

För att kriterierna skall vara uppfyllda krävs:

1 Objektet skall vara större än en majoritet av objekten.

2 Objektets naturtyper antas likna naturtyper som var vanliga i äldre tiders odlingslandskap.

3 Objektet är varierat med avseende på naturtyper eller vegetationstyper.

4 Kulturhistoriska värden, betydelse för friluftsliv och utbildning, forskningsinsatser mm kan i detta kriterium vägas in i klassningen.

KLASSNING.

Klassernas relation till kriterierna

Klass 1

Alla fyra huvudkriterierna bör uppfyllas. Högsta klass förutsätter ett felfritt objekt med mycket höga kvaliteter.

Klass 2

Huvudkriterierna 1 och 2 samt ytterligare ett valfritt huvudkriterium bör uppfyllas.

Klass 3

Huvudkriterie 2 samt två valfria huvudkriterier bör uppfyllas.

Klass 4

Åtminstone något kriterium bör vara uppfyllt. Till denna klass förs objekt vars kvaliteter man vill ha dokumenterade trots att de inte har några större värden.

Klass 0

Dessa objekt är ej möjliga att placera i någon av de fyra andra klasserna. Det kan i och för sig ha höga naturvärden men naturtypen omfattas inte av denna inventering. Det kan också vara objekt som vid fältbesöket visar sig ointressanta utan närmare inventering.

KLASSNINGEN AV ÄNGS- OCH HAGMARKERNA PÅ FÅRÖ

I denna rapport beskrivs sammanlagt 194 objekt som förts till någon av klasserna 1-4. Dessa objekt fördelar sig på klasser enligt följande:

Klass	Antal	% av det totala antalet objekt
1	34	17,5
2	60	30,9
3	99	51,0
4	1	0,5
Summa	194	100

Objektens sammanlagda areal samt andel av hela Fårös areal:

Klass	Areal* (hektar)	% av hela Fårös areal**
1	2900	25,4
2	1721	15,1
3	1200	10,5
4	3	-
Summa	5824	51,1

*Avser arealen hävdad mark inom objekten

**Hela Fårö har en areal av ca 11 400 hektar

7 FÅRÖ

7.1 NATURFÖRHÅLLANDEN

Fårös naturförhållanden tillhör Gotlands kargaste. En stor del av ön består av flacka hållmarker nästan helt utan träd och buskar. De lösa avlagringarna utgörs ofta av stenigt och grusigt material. Vegetation förekommer här mycket sparsamt. Ibland finns ett tunt jordlager och mer sammanhängande växttäcke.

Stenig rågåker på Langhammarshammar

Vegetationen på ön är omväxlande och styrs till stor del av markförhållandena. Markens beskaffenhet är mycket varierande över ön och därför utgörs hela ön av en mosaik av öppna, flacka hållmarker, enbuskbevuxna alvar, frodiga torrängar, glesa talldungar och tallskogsområden, grunda agträsk, karga fuktghedar samt artrika kalkfuktängar. Längs stranden finns breda områden med strandvallar och närmast stranden ibland smala bälten havsstrandängsvegetation.

Växtmiljön på Fårö är på många sätt extrem. Särskilt på alvarmarkerna är klimatet krävande. Det tunna jordtacket torkar ut under juni månad och är som regel uttorkat tills höstregnen kommer igång. De lägre delarna av markerna sätts frampå senhösten under vatten. Dränering saknas på de flacka markerna så vattnet ligger ofta kvar över vintern. Efter snösmältningen börjar markerna torka upp och sedan dröjer det inte länge innan torkan åter börjar härska.

Ett tiotal grunda sjöar finns utspridda på ön. Berggrunden utgörs till största delen av sedimentär kalksten. Denna är lätt att se på de många flacka hållmarksalvaren. Längs den västra kusten finns inslag av revkalksten.

Efter senaste istiden steg Fårö ur havet och ön var då delad med ett sund mellan Bondans träsk över Norrsunds träsk och Alnäsa träsk. Landhöjningen gjorde att de båda landområdena förbands. Under landhöjningen präglades ön i stor utsträckning av havet. Hårda stormar kastade upp sten och grus. Stora vallar, så kallade strandvallar, parallella med stranden bildades. Under landhöjningen blottades nya områden som utsattes för samma behandling. På så vis kom stora delar av Fårö att utgöras av strandvallar. Dessa går särskilt väl att se på till exempel Gasmorhammaren eller nere på Ryssnäs där marken är helt bar. Strandvallarna är rikligt företrädade runt hela ön utom runt Avanäset i nordost där stränderna utgörs av sand.

Fårö delas sedan urminnes tider upp i två delar, västra och östra. Detta är en lite förvirrande indelning för den oinvigde. Till västra Fårö räknas all mark som ligger söder om Mölnor. Det innebär att om man står på den östra kusten nere vid Hammars befinner man sig enligt fåröbornas sätt att se saken på västra Fårö. När man förflyttar sig säger man att man ska "upp till öster" eller "ner till väster".

Östra delen av Fårö är lite frodigare tack vare de mäktiga sandlager som finns här. Sandavlagringarna på Fårö tar vid rakt öster om Eketräsk. Hela Avanäset utgörs av ett område med sanddynor eller hauer som det heter på Fårö. I början av seklet var marken här helt öppen och erosionen svår. För att stoppa sandflykten sattes ett trädplanteringsprojekt igång och idag täcks hela Avanäset av tallskog. Avanäset är det största sammanhängande skogsområdet på ön. Vegetationen skiljer sig här markant från övriga Fårö. Marken täcks av blåbär, lingon, kråkbär och örnbräken.

Längs öns västra strand finns raukar representerade i stor mängd. Raukområdena Gamla hamn, Digerhuvud och Langhammarshammar hör till de mest spektakulära. Mindre raukar kan man hitta nästan överallt på ön, såväl vid havet som inåt land.

I de steniga vittringsjordarna skapar frosten ibland märkliga rutmönster i marken, så kallad polygonmark. De mycket finkorniga lerjordarna runt en del våtar och på flacka fukthedar har ofta bildats av stenigt och grusigt material som är lättvittrat.

Med de karga förutsättningarna Fårö utgör är det naturligt att lantbruket kommit att inriktas på fårskötsel. Fåren kan tillgodogöra sig det karga betet och de står väl emot väder och vind.

Andra viktiga näringar på ön har varit fiske, säljakt och kalkbränning. Fåröborna hade också en ekonomisk inkomstkälla på Gotska Sandön där man hämtade virke, höll får och fiskade.

7.2 LANGHAMMARS

Ett kargt utmarkshemman på nordvästra Fårö med vidsträckta alvarmarker och små åkerlappar. Werner Larsson har brukat gården Langhammars sedan 1922 och berättar här om fårskötseln och hur landskapet har förändrats.

Langhammars, i äldre tider Långhammar, ligger belägen på en karg revkropp på norra delen av Fårö. Gården omges av öppna alvarhedar, fuktängar och mindre tallskogspartier. Marken är genomgående mycket karg. Hemmanet består av 500 hektar mark där 10 hektar utgörs av fyra små mur- omgärdade utmarksåkrar. Med sådana naturförutsättningar är det naturligt att lantbruket inriktats på fårskötsel. För att få ett jordbruk att fungera här var det viktigt att hålla många får. Tillgången på vinterfoder hade en avgörande betydelse för hur stor fårbesättning som gick att hålla. Det sattes därför i system att låta djuren klara sig på så lite vinterfoder som möjligt. Stödutfodring med hö påbörjades inte förrän snön lagt sig. Werner berättar att en häck med höfoder skulle räcka för tio får en hel vinter. En häck vägde knappt femhundra kilo. Varje får hade alltså en vinterranson på mindre än femtio kilo.

Werner berättar att sambete var vanligt förr. Den mark där han hade sina får var en väldig betesmark som sträckte sig från Tällevika över Kalbjärga, Bondans och Langhammars ner till Lauter. Här gick det totalt 1 600 får. Som mest hade Werner 270 modertackor här. På 30-talet styckades marken upp och sambetet upphörde.

Eftersom frisk ängsmark nästan helt saknas på Fårö slogs gräset till stor del i starrika fuktängar på utmarken. "Överallt där ett strik med lien gav nog för att fylla munnen på ett lamm slog vi" minns Werner. Dessa fuktängar hägnades in så att inte fåren skulle beta av det värdefulla vinterfodret. Flera stenmurar och bandtun med denna funktion står ännu kvar och vittnar om att slåtter i stor utsträckning ägde rum på utmarken.

Slåttervallarna slogs med slåttermaskin men på utmarken fick man använda li- en. Werner minns som tioåring när den första slåttermaskinen kom till Fårö. Folk gick man ur huse för att titta på nymodigheten. En äldre man sa "Fårr fick man slå så sveiten rann, nu åkar man av höe"

Ett viktigt näringstillskott vintertid utgjorde lambgreinarna. Man ställde upp en hög med tallgrenar så att fåren kunde gnaga av barken på grenarna. Detta görs fortfarande i rätt stor utsträckning på Fårö. "Lammen var galna i den tunna, gula barken på tallgrenarna" berättar Werner. Även enbuskarna var viktig komplementföda vintertid.

Fårskötseln

Fååret skiljde sig något från det vi har idag. Man kan säga att de tidpunkter som förr gällde för lamning, slakt och klippning var helt anpassade till det karga betet, den stora bristen på vinterfoder samt det faktum att djuren gick ute hela året.

Baggarna togs undan från tackorna i oktober efter de första frostnätterna. Werner menar att det var just nattfrosten som gjorde byggarna brunstiga.

Förr var det dock vanligt att baggarna fick gå med tackorna hela året vilket gjorde att inavel var vanligt.

Åtta dagar före jul släppte man baggarna. Werner berättar att han hade 17 till 20 baggar på 80 modertackor. "Det betalade sig att ha en ordentlig uppsättning med avelsbaggar, då fick man större variation i aveln", säger Werner.

Lamningen ägde rum i maj månad. Det skötte fåren helt själva ute i det fria och så sker än idag på Fårö. Tackorna fick nästan alltid bara ett lamm men någon enstaka gång kunde det bli två.

Fårpremiering vid Sudersand på 30-talet

Lammen klipptes både vår och höst. På våren var det viktigt att inte klippa dem för tidigt. "Aldrig före Urban-dagen" säger Werner. Urban infaller 25 maj. På våren sa man att man ludjade (av luka) fåren. Vårklippningen gav inte lika mycket som höstklippningen. Höstklippningen ägde rum första veckan efter 15 september. Då såg man till att lämna en tofs mitt på ryggen på baggarne och två tofsar på gimrarna*, sk livlock. Detta underlättade väsentligt vid urskiljningen till slakten.

Betet var mycket kargt på Fårö så lammen gick alltid två säsonger innan de slaktades. Slakten ägde rum i oktober. Alla lamm som skulle gå på slakt fick äta upp sig på skrodden en månad före slakten. I september hade sådden från den tåliga gotlandsrågen kommit upp någon decimeter och var mycket näringsrik. Slaktvikterna låg då på 14-16 kilo. Det ska då sättas i relation till de slaktvikter vi har idag på ibland över 20 kilo på en säsong. Medelvikten för slaktlamm på Fårö ligger i dag på ca 14-15 kg.

* Gimmer; en ungtacka som ännu inte lammat. Baggarna gick till slakt men gimrarna sparas. Därför försågs dessa med s k livlock vilket gjorde urskiljningen till slakten enklare.

Åkerbruket

Werner hade fyra steniga utmarksåkrar. Han brukade två av dem varje år medan de andra två fick ligga i träda. På så vis kunde han bruka fem hektar åkermark om året. Råg var det enda sädeslaget som gick att så på de karga markerna. Vete förekom inte på Fårö och ansågs vara lyx. Bröd bakades på enbart rågmjöl.

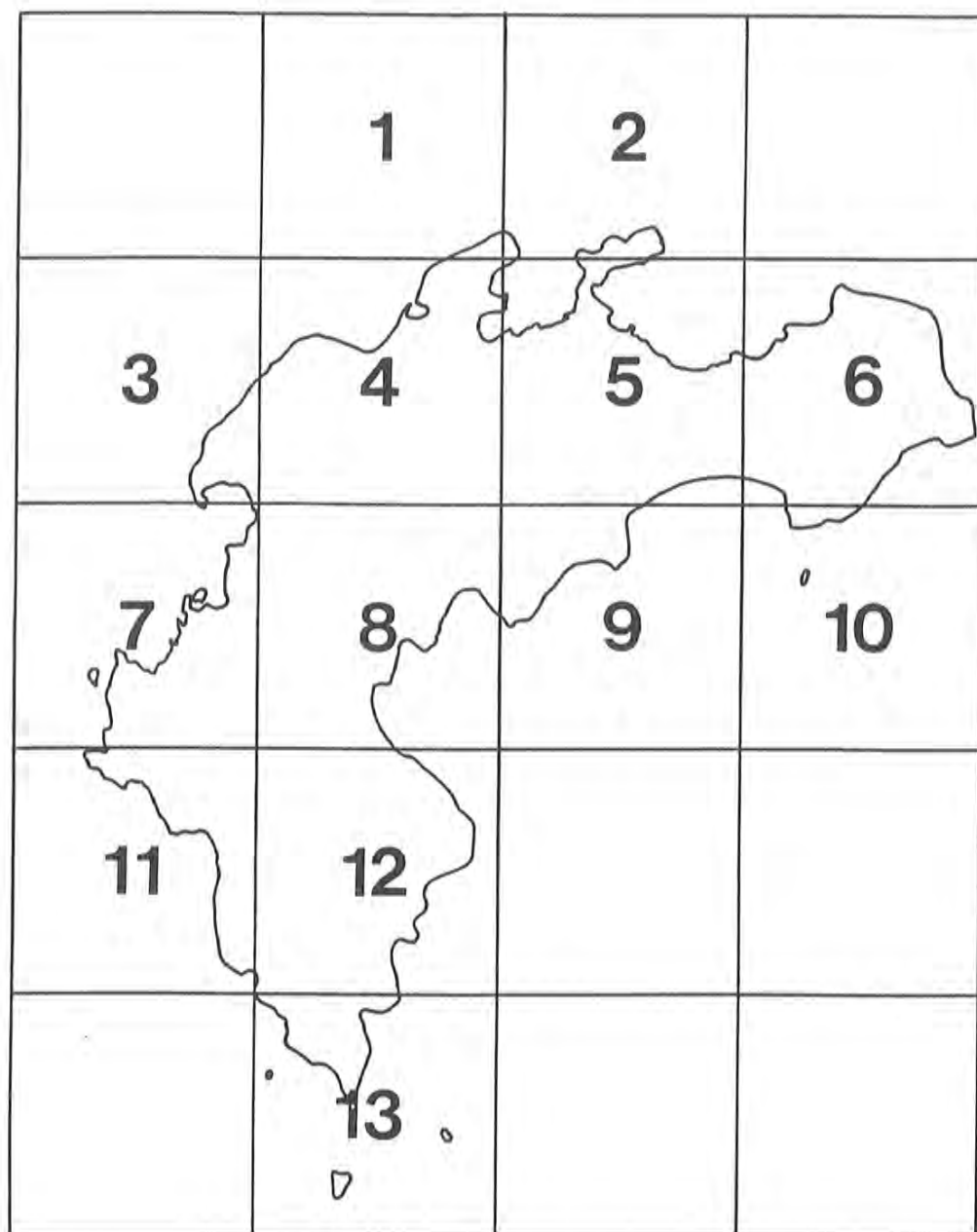
Åkerbruket var hårt reglerat av tillgången på gödsel. Ett mycket viktigt komplement till stallgödseln utgjorde släken, dvs ilandfluten tång. På höstarna åkte man ut på släketåg med häst och vagn och lastade tång. Sudersand hade den bästa släken på Fårö. Här hade varje gård en strandremsa tilldelad sig där man kunde bryta tång. Stora gårdar hade längre strandremsa för sin släketäkt än de små. Storleken på gården var relaterad till hemman. Ett hemman är en äldre beteckning för en gård av en viss storlek. Den kunde vara taxerad till ett helhemman, ett halvhemman, ett kvartshemman eller rent utav ett 256-delshemman. Ett halvhemman fick alltså längre strandremsa att bryta tång på än ett kvartshemman. Å andra sidan beskattades ett halvhemman hårdare än ett kvartshemman.

Andra näringstillskott till åkern utgjorde aska samt den gödsel som samlades in vid lambgiftet där fåren stått vintertid. De grödor Werner kunde odla var råg, potatis och rovor. Rågsådden skulle på hösten ske mellan den 12 och 18 augusti. I september släpptes alltså slaktlammen på den spirande brodden för att äta upp sig.

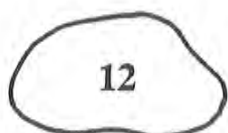
Landskapets förändring

"Förr kunde man räkna 250 får härifrån och ner till landsvägen. Idag rör det sig om någonstans mellan tjugo och trettio" säger Werner. "Det finns hagar som stått obetade i decennier. Förr var betet så hårt att det var svårt med återväxten av tall. Nu växer det igen på många håll."

BLADINDELNING

Förklaringar till kartorna

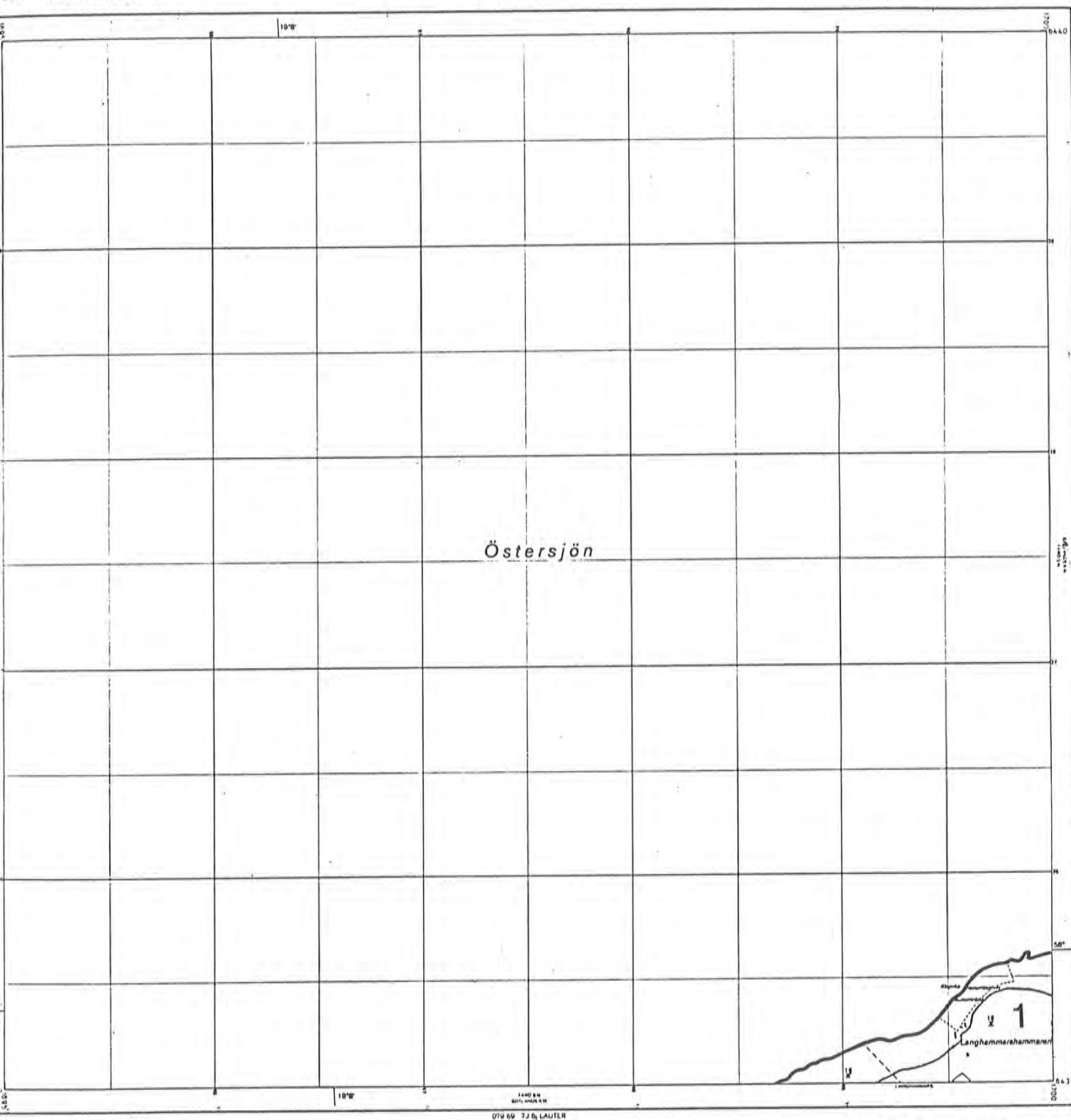

Objekt med objektsnummer

Ohävdad område inom objekt

STATENS LANTMÄTERIVERK

1. **Language Acquisition and Metalinguistics**

Activity: **Marked and unmarked structures**

1. unmarked 2. marked

1. unmarked

Phonetic: **Initial and final consonants in German**

1. unmarked 2. marked 3. marked 4. marked

Phonetic: **Initial consonant in German**

1. unmarked 2. marked 3. marked 4. marked

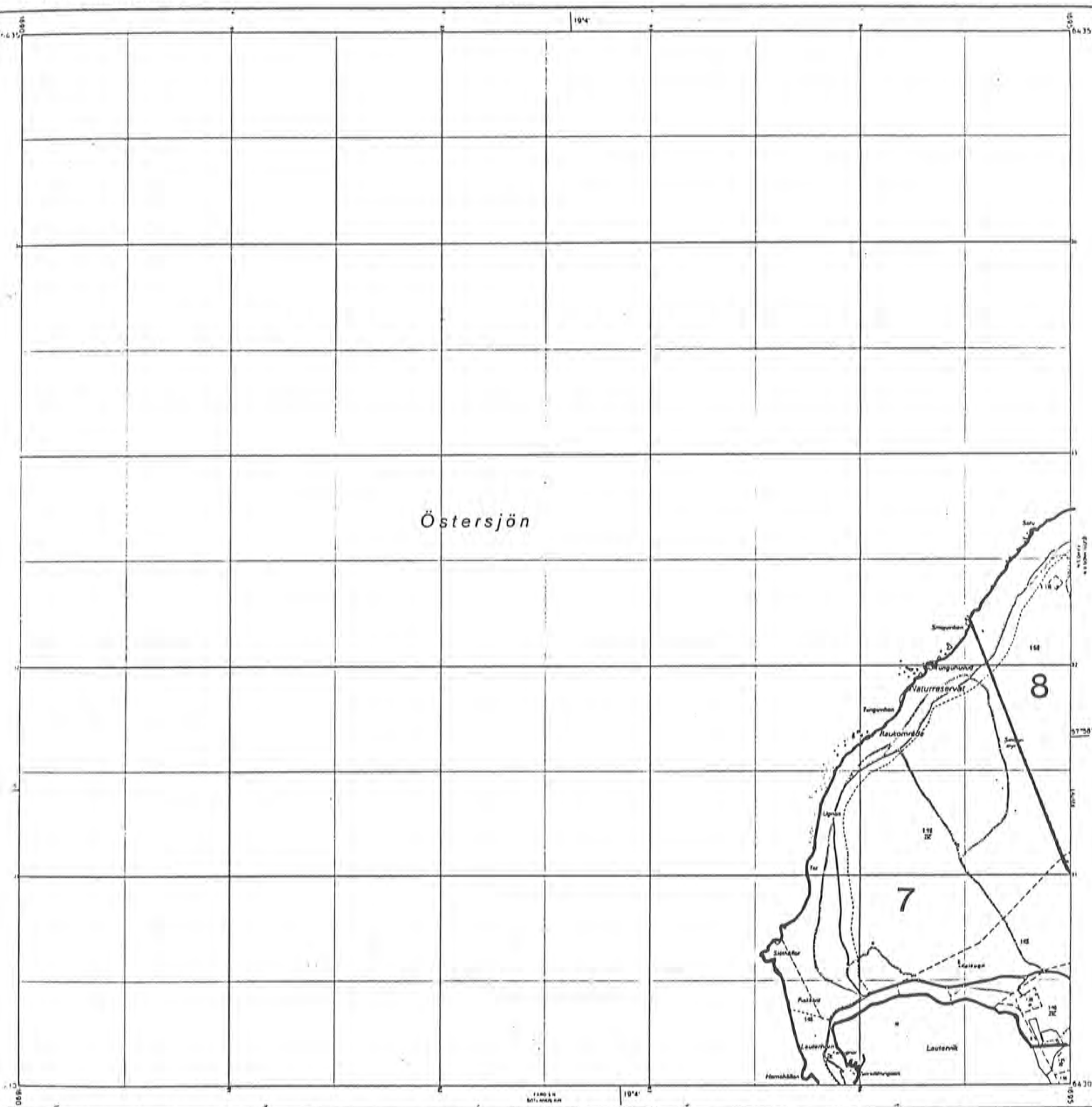
500 400 300 200 100 0 500 1000 m²

[illegible]

STATENS LANTMÄTERIVERK

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE
GOTLANDS LÄN

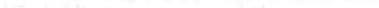
079 88 07J6I 0
7J 6I LAUTERHORN

196-2	Transporteur des glycoprotéines membranaires	Phosphatase de proline / phosphatase SHP
196-3	Protéine nucléaire induite par le phagocyte	Phosphatase SHP qui peut catalyser le glucose
196-4	1. membrane 2. cytoplasme	est un sérum séquestré de l'endoplasme
196-5	Phosphatase nucléaire avec l'inducteur de glycoprotéines	Une glycoprotéine séquestrée avec catalase
196-6	Transporteur	couple 10 à 12 mois
196-7	Phosphatase proline / membrane avec l'inducteur	

500 400 300 200 100 0 500 1000 meters

Highly variable elevations in meter

[illegible]

Pääkirjoitus vuodelta 1975
 Kirjoitustyö vuodelta 1976
 Pöytäkirjat vuodelta 1977
 Tarkastus: Eino Lammela, Eino
 Ikonen ja Eino Lammela AB
 Joulukuun 1976
 Edition 1 - Maj 1978

4

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE GOTLANDS LÄN

STATENS LANTMÄTERVERK

079 70 7, 71 LANGHAMMARSHAMNEN

07161 0
079 69
7161 LAUTER

079 59 72 71 LANG

500 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

1:100 000

Regeringens tryckeri, Stockholm 1978
Första utgåvan 1978
Andra utgåvan 1978
Tredje utgåvan 1978
Fjärde utgåvan 1978
Femte utgåvan 1978
Sjätte utgåvan 1978
Sjunde utgåvan 1978
Åttande utgåvan 1978
Nionde utgåvan 1978
Tionde utgåvan 1978

Regeringens tryckeri, Stockholm 1978
Första utgåvan 1978
Andra utgåvan 1978
Tredje utgåvan 1978
Fjärde utgåvan 1978
Femte utgåvan 1978
Sjätte utgåvan 1978
Sjunde utgåvan 1978
Åttande utgåvan 1978
Nionde utgåvan 1978
Tionde utgåvan 1978

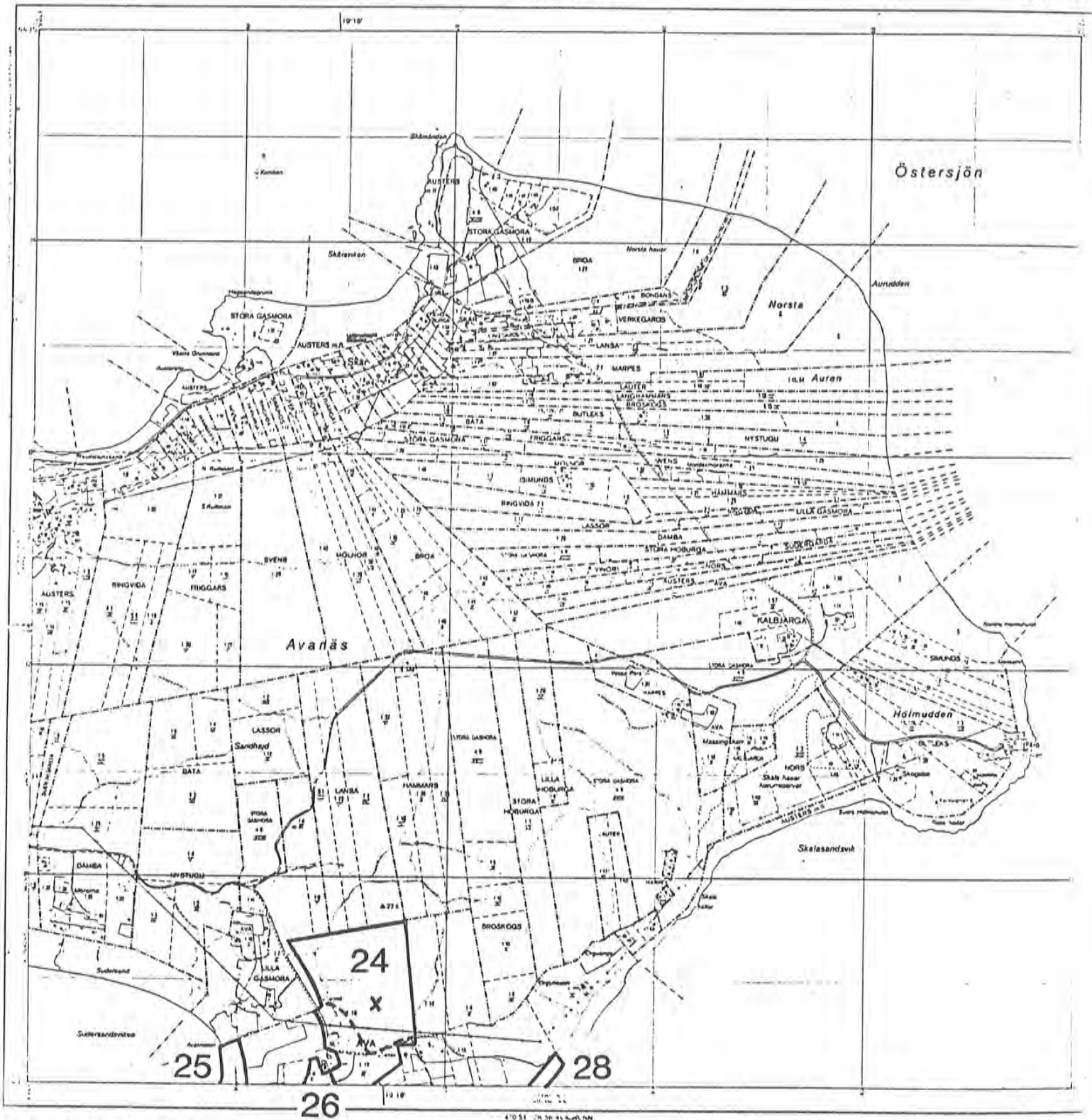
Edition 1 - Maj 1978

6

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE GOTLANDS LÄN

Lantmateriet
Lantmäteriet

07K68 0
470 61
7K 6b SKÄR

Information om kartan
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.

0 500 1000 1500 2000 2500 3000 3500 4000 4500 5000

1:50 000

Information om kartan
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.

Information om kartan
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.
Kartan är utgiven i 1:50 000 skala.

Edition 1 - Maj 1978

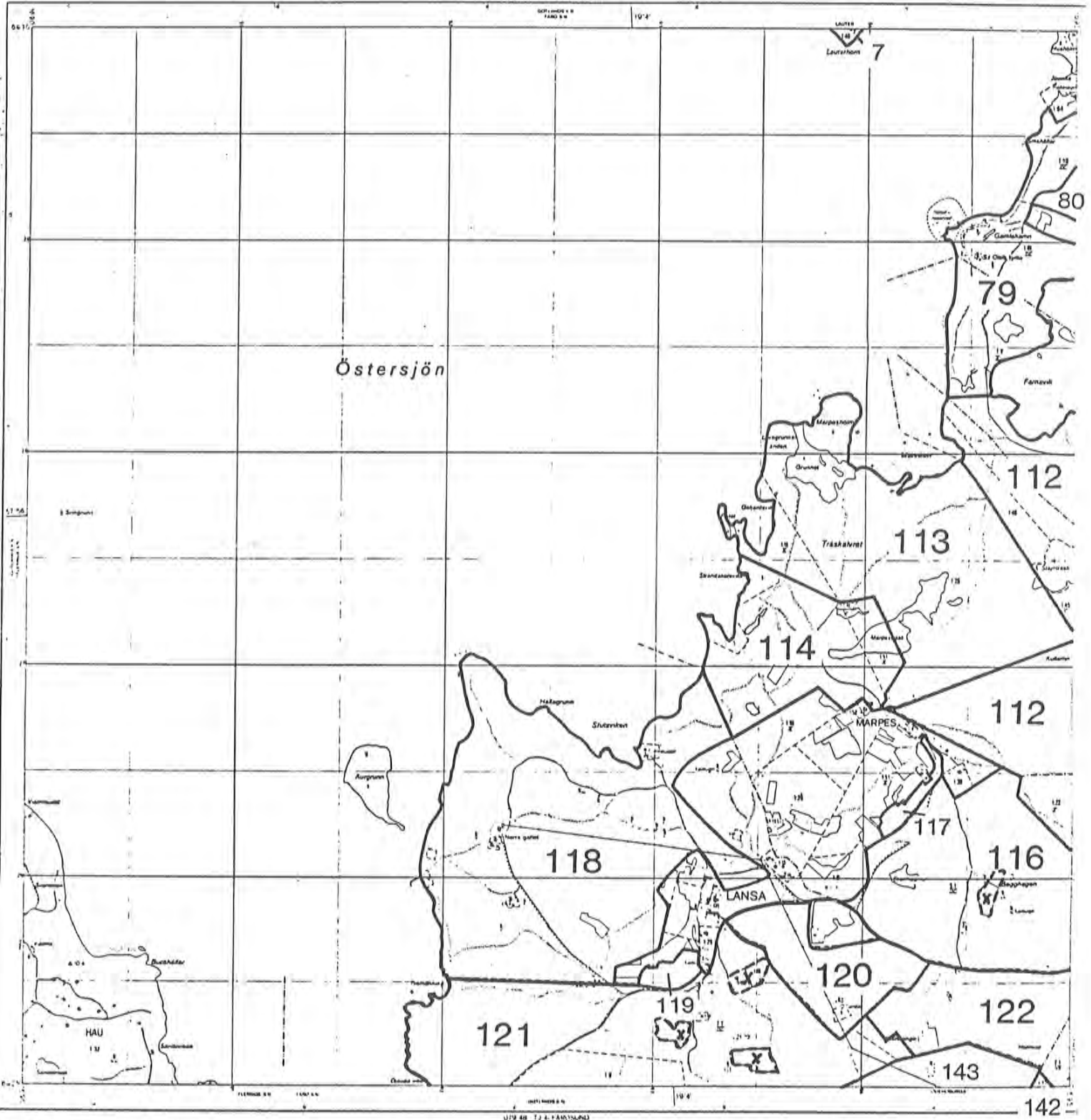
7

Lantmateriet
Lantmateriet

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE GOTLANDS LÄN

079 58 TJ 6 LAUTERHORN

07J51 0
079 58
7J 51 LANSÄ

079 58 TJ 6 LAUTERHORN
079 58 TJ 6 LAUTERHORN
079 58 TJ 6 LAUTERHORN

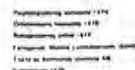
079 58 TJ 6 LAUTERHORN
079 58 TJ 6 LAUTERHORN
079 58 TJ 6 LAUTERHORN

079 58 TJ 6 LAUTERHORN

1:100 000

079 58 TJ 6 LAUTERHORN
079 58 TJ 6 LAUTERHORN
079 58 TJ 6 LAUTERHORN

079 58 TJ 6 LAUTERHORN

07K58 0
470 51
7K 5b AVAGRUNN

STATENS LANTMÄTERIVERK

[illegible]

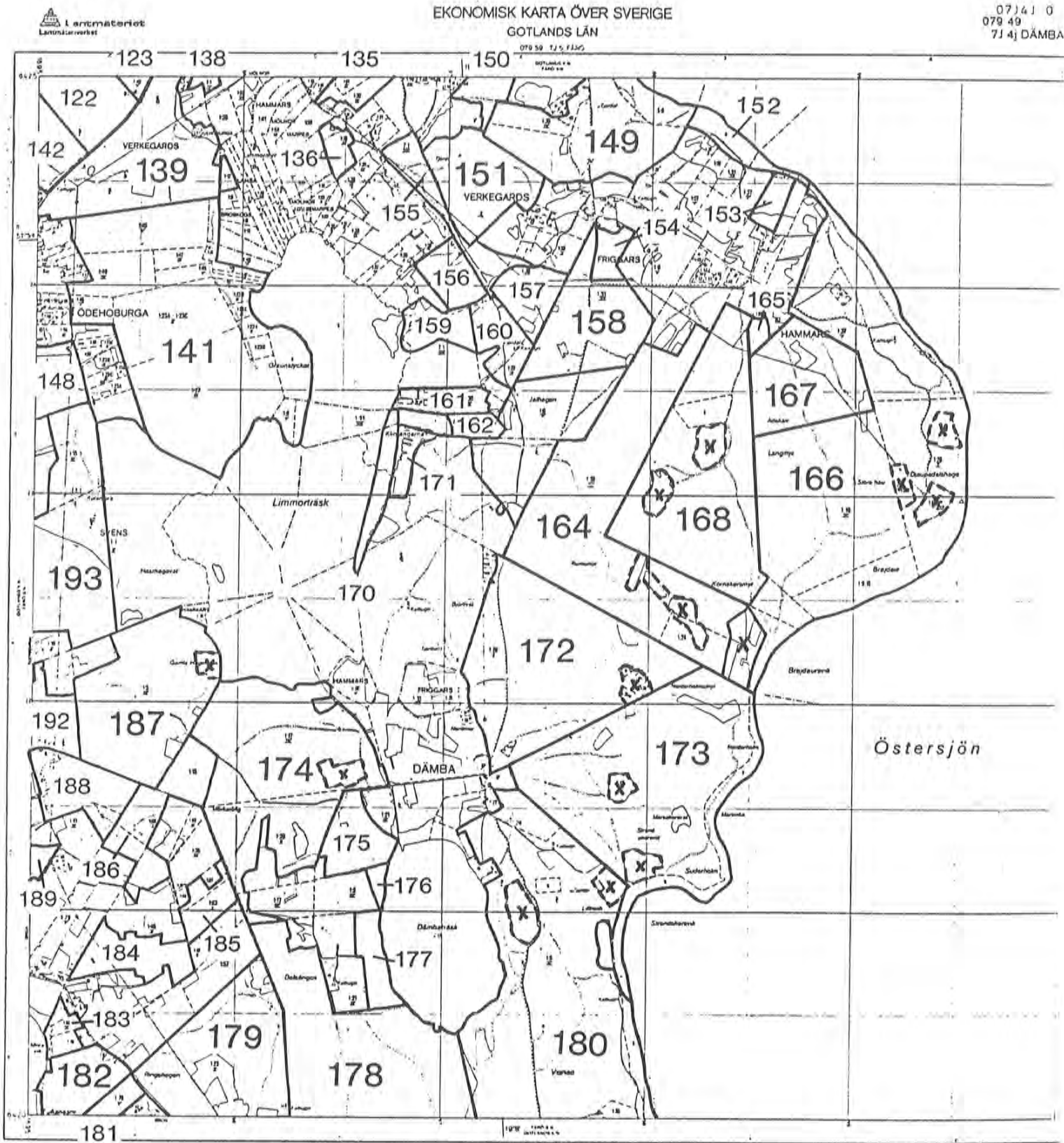
Physikalisches Institut der RWTH Aachen
 (Lehrstuhl für Festkörperphysik)
 Postfach 1078
 D-5100 Aachen
 Telefon (049) 266-31-11
 Telefax (049) 266-31-11
 Telex 251100
 E-Mail: physik@rwth-aachen.de

Edition 1: Jan 1978

12

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE
GOTLANDS LÄN

07141 0
079 49
7141 DAMBA

Östersjön

1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796

500 200 100 0 0 100 200 500

Stress perception: Stressing about it. Stress
is stressful.

Stress management: 2 x 2 grid. 4 things to
watch out for, keep in the back of
your mind.

As your workload increases, you're not only that
much more likely to make mistakes, but you're
also more likely to get sick.

Stress management: 2 x 2 grid. 4 things to
watch out for, keep in the back of
your mind.

Edition 1 - Q4 1978

9 OBJEKTSBESKRIVNINGAR

9.1 FÖRKLARINGAR TILL TEXTEN

Vid utformningen av objektsbeskrivningarna har vi försökt presentera så stor del som möjligt av informationen i klartext. Här nedan ges en förklaring av vad textens uttryck innebär. Den mall som använts vid beskrivningarna anges med fetstil. De olika alternativ som finns i texten presenteras med kursiv stil och förklaras.

Markslag: Kan vara av två slag: *slåttermark* eller *betesmark* och har alltså att göra med vilken typ av hävd som råder i området, bete eller slätter.

Naturtyp: Om markslaget är betesmark kan naturtypen utgöras av en eller flera av följande:

hagmark
sötvattensstrandäng
havsstrandäng
alvar
buskrik utmark
annan öppen utmark
betad skog

Om markslaget är slåttermark kan naturtypen vara av följande slag:

öppen fastmarksäng
träd/buskbärande äng
sötvattensstrandäng
havsstrandäng
slätterkärr

Dessa naturtyper beskrivs närmare i kapitel 3.1.

Nuvarande hävd: Kan vara av två slag, *bete* eller *slätter*.

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: Här finns tre alternativ:

obruten hävd - mark som är kontinuerligt hävdad genom slätter resp. bete. Förekomst av arter som indikerar slätter resp. bete.

tidvis upphörd hävd - bete återupptaget efter ett längre kontinuitetsavbrott, slätter- resp. betesgynnade vegetationstyper finns kvar i delar av området.

svag hävd - ohävdad sedan lång tid, hävdberoende/gynnade vegetationstyper

saknas, liksom arter som indikerar slåtter-
hävd.

Typrepresentativitet: Här finns tre alternativ:

representativ - området utgör en god
representant för sin typ vad gäller det
biologiska innehållet.

mindre representativ - vegetationstyperna
finns kvar men florin har utarmat p g a
svag eller ingen hävd samt ingrepp och
påverkan av olika slag.

ej representativ - endast fragment av det
biologiska innehållet finns kvar.

Nuvarande hävd: Här finns tre alternativ:

god - välhävdad eller måttligt hävdad

svag - svagt hävdad

saknas - hävd saknas

Närmare förklaringar till vad alternativen innebär ges under
"Hävdens tillstånd".

Träd- och buskskikt

Täckningsgrad:

Täckningsgraden för träd-och buskskikt
anges som den andel av områdets totala
yta som träden och buskarna tillsammans
täcker

Fyra alternativ finns: 0-25%
25-50%
50-75%
75-100%

Träd: Här anges förekommande trädar-
ter som finns. Arter som bara förekom-
mer enstaka anges ej. De arter som
bidrar till karaktären av området anges.
Den eller de arter som dominerar träd-
skiktet anges med (dom).

Buskar: Här anges de arter av buskar
som ingår. I övrigt gäller samma som för
träd.

Hävdens tillstånd:

Hävdstillståndet är indelat i fyra kategorier:

välhävdad - för slåttermark: ängsskötselns alla delar har utförts
väl; röjning, fagning, slåtter och uppsamling av höet. För betes-
mark: mark som är hårt till relativt hårt betad, dock ej överbetad.
Fjölårsgräs saknas i stort sett.

måttligt hävdad - för slåttermark: ängsskötseln är delvis eftersatt. För betesmark: delar av marken med svagare betestryck. Förekomst av fjolårsgräs, dock ej igenväxningshotat.

svagt hävdad - för slåttermark: eftersatt skötsel som gett tydliga spår. T ex igenväxning p g a brist på röjning. För betesmark: stor förekomst av fjolårsgräs, buskar och träd vandrar in.

hävd saknas - slåtter respektive beteshävd har upphört.

Ingrepp/påverkan: om objektet har utsatts för något ingrepp anges det här, t ex dike.

Kulturhistoriska spår: Förekomst av följande spår anges här:
fägata, trögärdesgård, stengärdesgård, hamlad träd, fornlämning, genuin gårdsmiljö, äldre åker, röjningsrösen, och husgrunder.

Markförhållanden: Markfuktigheten är indelad i följande kategorier:

torr

frisk

fuktig

våt

växelfuktig - mark som är uttorkad på sommaren och översvämmad på vintern

mindre vattensamling

källa

vattendrag

Dessa kategorier kan förekomma med tre olika frekvenser:

Övervägande del - med denna frekvens upptar markfuktigheten mer än 50% av objektets areal, dvs här kan endast en typ ingå.

Betydande del - med denna frekvens upptar markfuktigheten 10-50% av objektets areal.

Mindre del - med denna frekvens upptar markfuktigheten mindre än 10% av objektets areal.

Vegetationstyp: Här presenteras de vegetationstyper som förekommer i objektet, t ex *alvarhed av fårsvingelalvartyp*. Vegetationstyperna kan förekomma med tre frekvensintervall:

dominerande - vegetationstypen har en utbredning inom objektet som överstiger 50% av arealen.

vanlig - vegetatinstyperna har en utbredning som ligger i intervallet 10-50% av objektets areal.

enstaka - vegetationstyperna har en utbredning som är mindre än 10% av objektets areal.

Kvävegödselindikatorer: Finns massförekomster av kvävegödselindikatorer inom någon del av området anges arterna här.

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Alla de växter i listan om 80 slätter- och betesindikatorer anges här. Växterna anges med tre frekvensgrader:

Dominanta - växter som är med bland de arter som dominerar vegetationstäcket. Bedömningen görs i den del av området där växten har sin rikaste förekomst. ex. I ett 100 ha kargt alvarområde med stenstrand hittas en kvadratmeter med havsstrandvegetation. Här växer salttåg dominant. Salttåg anges då som en dominant art för området trots att det bara växer inom en kvadratmeter.

Vanliga - här anges de arter som hittas relativt rikligt inom någon del av området.

Enstaka - växter som bara växer med några exemplar här och där benäms enstaka.

Hotade arter: I inventeringsblanketten finns en lista om ett femtiotal hotade arter som är knutna till ängs- och hagmarker. Flertalet av arterna är sällsynta. Om en hotad art hittas inom området anges det här.

Fauna: Om objektet uppvisar intressanta och skyddsvärda djurarter anges det här. Ex "Stränderna utgör goda rastlokaler för sträckande vadarfåglar".

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I sammanfattande ordalag beskrivs objektets huvuddrag vad gäller landskap, vegetation, djurliv samt betes- och/eller slätterhävd.

Förslag till åtgärder för bibehållande/återställande av värden:

Om det finns risk för att objektet håller på att förlora sina naturvärden anges det kortfattat här.

1 Langhammars

1

Ek karta: 079 69 Areal: 497 ha Inventerat 90.05.28 KLASS 1

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (2 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel, asp
 Buskar: en(dom), nypon, olvon, vide, getapel

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del våt mark, mindre vattensamling, vattendrag, växelfuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta gulkämpar	Vanliga salttåg vårbrodd darrgräs mandelblom backsmultron brudbröd vildlin jungfrulin kattfot spåtistel	Enstaka låsbräken johannesnycklar S:t Pers nycklar ängsnycklar rosettjungfrulin solvända gullviva majviva axveronika jordtistel fältmalört
--	---------------------	--	--

Fauna: I området häckar flera par ljungpipare, storspov, rödspov, skärfläcka samt rikligt med rödbena, strandskata och tofsvipa.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Langhammarshammar är en säregen betesmark som innehåller en mängd olika naturmiljöer. Berggrunden är uppbyggd av revkalksten och marken är genomgående karg.

Ur den hårda revkalkstenen har ett stort antal raukar eroderats. På västsidan finns ett imponerande raukområde där några raukar är över åtta meter höga. Marken är täckt av sten och hela halvön är kraftigt präglad av strandvallar. Vegetationen utgörs här av mycket låga, krypande enbuskar med flera meters diameter. Betesmarken sträcker sig inåt land och omfattar Bondans och Västerträsk. De inre delarna är mera varierade och här finns lite frodigare fuktängar fläckvis utspridda. Hävden i området är mycket svag och igenväxning sker i flera delar.

På den kargaste marken utgörs vegetationen av enstaka fårsvingeltuvor, stinknäva, tulkört, gul fetknopp och alvarglim. En vanlig ört på de grusiga strandvallarna är även låsbräken som på några håll växer med stor ymnighet. På hedmark med sammanhängande växttäckte växer gulmåra, gråfibbla, backtimjan, alvargräslök och vitmåra dominant.

På lite frodigare mark är även brudbröd, svartkämpar, käringtand och backglim överallt närvarande. Fuktängarna domineras ofta ensamma av älväxing. Vanliga arter är också hundstarr, hirsstarr och slankstarr. Inom mindre ytor dominerar axag och knappag. I Tällevika finns en smal remsa med havsstrandvegetation. Här växer krypven, agnsäv, gulkämpar och gåsört.

Några små muromgärdade utmarksåkrar finns ute på Hammaren. I området finns fyra stensättningar, ett område med 10 skyttegravar samt rester av en kalkugn.

Låsbräken

Backglim

2 Norsholmen

2

Ek karta: 470 60

Areal: 140 ha

Inventerat 90.05.23

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall Buskar: en(dom), nypon, rönn		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Mindre stentag i strandvallarna		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk, fuktig, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: gräshed av rödventyp, sandgräshed av borsttåteltyp, driftvegetation övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta saltåg vårbrodd knägräs darrgräs stagg backtimjan gulkämpar kattfot	Vanliga knippfryle borsttåtel vårtåtel sandsvingel knutnarv mandelblom slåtterblomma backsmultron brudbröd smultronklöver vildlin jungfrulin majviva sumpgentiana axveronika liten blåklocka spåtistel	Enstaka ormtunga låsbräken ängsnycklar nattviol rosettjungfrulin buskviol sandviol ängsviol solvända bockrot gullviva trift kustarun jordtistel fältmalört sandmaskros strandmaskros

Hotade arter:	Dvärglåsbräken, höstlåsbräken, honungsblomster
Fauna:	Stränderna utgör viktiga rastplatser för sträckande fåglar. I området häckar rödspov, skärfläcka, dvärgmå, småtärna, kärrsnäppa, större strandpipare, strandskata, rödbena, roskarl, silvertärna och tofsvipa.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Norsholmen är en helt öppen halvö som går drygt två kilometer ut i havet. Enligt skattdrägningskartan från 1692 hade Norsholmen då namnet Fenikke Holmen och är fortfarande en holme. Numera är holmen en halvö, något som får tillskrivas landhöjningen. Land har rest sig ur hav och den forna holmen har förbundits med land. Norsholmen är till övervägande delen uppbyggd av stenigt lösmaterial och strandvallar finns över hela området. I de inre vikarna finns sandiga och leriga avsnitt.

Marken betas av får men hävden är något svag. Ute på holmen saknas enbuskar i stort sett helt och hållet. Här ligger dock fjolårsgräset tjockt i fuktängarna. I de inre delarna finns delar som nu snabbt invaderas av tall.

Området utgörs till övervägande del av torrängar och alvarhedar. Torrängarna är på flera håll mycket artrika. Typiska växter är här fårsvingel, ängshavre, rödven, knägräs, darrgräs, vårbrodd, luddlosta, gråfibbla, kattfot, svartkämpar och röllika. Stagg dominerar på några håll. Sällsynt växer här dvärglåsbräken och höstlåsbräken. På sandig mark är sandstarr, borsttåtel och sandsvingel ymnigast förekommande.

På den steniga alvarheden växer stinknäva, backtimjan, gulmåra och ibland gotlandsnarv. På havsstranden växer rödsvingel, gulkämpar, gåsört, krypven, agnsäv och salttåg. En del domineras helt av dansk skörbjuggsört. Fuktig mark domineras ofta av älväxing. Runt vätar växer hundstarr, axag, ryltåg och slankstarr. Ute på holmen har ett område plöjts upp och såtts med raps för att ge djuren tillskott till det karga betet.

Under 1910-talet anlades en järnväg ut till Holmsänden där man planerat utskeppning av kalksten i stor skala. Projektet gick dock i konkurs och idag vittnar tre stora kalkstenshögar samt järnvägsbanken om verksamheten.

Två gravfält och en ringvall har påträffats i området.

Förslag till åtgärder: Rövning av de delar som nu invaderas av tall.

3 Kotalund, Langhammarslunde; Kalbjärga

3

Ek karta: 079 69

Areal: 377 ha

Inventerat 89.08.28

KLASS 1

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (2 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon, rönn

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Stenbrott, dike

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk och våt mark, mindre vattensamling, vattendrag, växelfuktig

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretorräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, artrik gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta
vårbrodd

Vanliga
knägräs
darrgräs
loppstarr
knotnarv
brudbröd
vildlin
solvända
majviva
sumpgentiana
kustarun
axveronika
spåtistel
fältmalört
kattfot

Enstaka
ängsnycklar
slätterblomma
gullviva
dvärgarun
liten blåklocka
jordtistel

Hotade arter:	Dvärglåsbräken, höstlåsbräken, honungsblomster
Fauna:	Stränderna utgör viktiga rastplatser för sträckande fåglar. I området häckar rödspov, skärfläcka, dvärgmå, småtärna, kärrsnäppa, större strandpipare, strandskata, rödbena, roskarl, silvertärna och tofsvipa.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Norsholmen är en helt öppen halvö som går drygt två kilometer ut i havet. Enligt skattdrägningskartan från 1692 hade Norsholmen då namnet Fenikke Holmen och är fortfarande en holme. Numera är holmen en halvö, något som får tillskrivas landhöjningen. Land har rest sig ur hav och den forna holmen har förbundits med land. Norsholmen är till övervägande delen uppbyggd av stenigt lösmaterial och strandvallar finns över hela området. I de inre vikarna finns sandiga och leriga avsnitt.

Marken betas av får men hävden är något svag. Ute på holmen saknas enbuskar i stort sett helt och hållet. Här ligger dock fjolårsgräset tjockt i fuktängarna. I de inre delarna finns delar som nu snabbt invaderas av tall.

Området utgörs till övervägande del av torrängar och alvarhedar. Torrängarna är på flera håll mycket artrika. Typiska växter är här fårsvingel, ängshavre, rödven, knägräs, darrgräs, vårbrodd, luddlost, gråfibbla, kattfot, svartkämpar och rölrika. Stagg dominerar på några håll. Sällsynt växer här dvärglåsbräken och höstlåsbräken. På sandig mark är sandstarr, borsttåtel och sandsvingel ymnigast förekommande.

På den steniga alvarheden växer stinknäva, backtimjan, gulmåra och ibland gotlandsnarv. På havsstranden växer rödsvingel, gulkämpar, gåsört, krypven, agnsäv och salttåg. En del domineras helt av dansk skörbjuggsört. Fuktig mark domineras ofta av älväxing. Runt våtar växer hundstarr, axag, ryltåg och slankstarr. Ute på holmen har ett område plöjts upp och såtts med raps för att ge djuren tillskott till det karga betet.

Under 1910-talet anlades en järnväg ut till Holmsänden där man planerat utskeppning av kalksten i stor skala. Projektet gick dock i konkurs och idag vittnar tre stora kalkstenshögar samt järnvägsbanken om verksamheten.

Två gravfält och en ringvall har påträffats i området.

Förslag till åtgärder: Røjning av de delar som nu invaderas av tall.

3 Kotalund, Langhammarslunde; Kalbjärga

3

Ek karta: 079 69

Areal: 377 ha

Inventerat 89.08.28

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (2 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon, rönn		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Stenbrott, dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk och våt mark, mindre vattensamling, vattendrag, växelfuktig		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretorräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, artrik gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr knutnarv brudbröd vildlin solvända majviva sumpgentiana kustarun axveronika spåtistel fältmalört kattfot	Enstaka ängsnycklar slätterblomma gullviva dvärgarun liten blåklocka jordtistel

Fauna: Stränderna utgör goda rastplatser för sträckande vadarfåglar.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En mycket stor och variationsrik betesmark som från havet sträcker sig över tre kilometer inåt land. Området utgörs till största delen av karga alvarhedar med låga enbuskar. Inom några ytor finns nästan hel vegetationsfri uppfrysningssmark och hållmarker. Mosaikartat insprängda i dessa ligger små fuktängar, agmyrar och våtar. De grunda fuktängarna och våtarna är ofta relativt artfattiga medan agkanter och sidlänta ställen är betydligt artrikare.

Marken är nästan överallt flack men på ett håll finns en burgkant. Vid stranden finns i ett 10-20 meter brett bälte landstrandvegetation utbildad. Innanför denna tar strandvallar vid vilka går att följa ett bra stycke inåt land. Får betar i området och hävdtrycket är gott inom flera delar. Andra delar betas inte alls och växer igen.

Vegetationen är utmagrad av mångårig betesdrift och är på många håll mycket artfattig. På alvarhedarna dominerar fårsvingel helt. Växter som är relativt vanliga är backtimjan, vildlin, fältvädd, gråfibbla och vit fetknopp. Ljung finns på en del ytor. I lite frodigare partier växer brudbröd, jordtistel, solvända och svartkämpar.

Fuktängarna är av varierande utseende. Artrikare miljöer utgörs av ängsstarr, axag, knappag, ängsvädd, blodrot, vattenmynta, slåtterblomma och majviva. Andra våtar utgörs endast av ryltåg, blåtåtel och slankstarr. Landstrandvegetationen domineras av salttåg, krypven, gulkämpar, gåsört, havssälting och kustarun.

I området har följande fornlämningar påträffats: valvbro, rester av en kalkugn, bebyggelseplats, vägbank, husgrund, stensättning, tjärdal samt ett odlingsröse.

Kustarun

Salttåg

4 Lassor 1:2

4

Ek karta: 470 60 Areal: 5 ha Inventerat 90.07.01 KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Annan öppen utmark

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), björk
 Buskar: en(dom), rönn

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark, mindre vattensamling, växelfuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	knägräs
darrgräs	skogsnycklar
ängsnycklar	nattviol
vildlin	jungfrulin
majviva	liten blåklocka
	svinrot

Hotade arter: Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en öppen fuktäng med grunda älväxingångar, våtar med blotad kalkbleke samt silvegetation. En bäck slingrar genom området och runt denna är vegetationen frisk. Resterande del av området är planterat med tall och helt igenväxt.

Hävden i området har upphört och vegetationen håller på att förändras. Bäckkanterna invaderas av älgört samtidigt som höga örter tränger ut fuktängsfloran. Fortfarande finns dock höga botaniska värden i området. Silängen domineras av axag, knappag, blåtåtel och älväxing. Majvivan är mycket allmän. Kärrknipprot och ängsnycklar växer talrikt och honungsblomstret har några små förekomster. Friskare delar av fuktängen hyser agnsäv, kärrdunört, vattenmynta, spikblad och ältranunkel.

5 Lassar 1:15

5

Ek karta: 470 60

Areal: 4 ha

Inventerat 90.06.29

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: saknas		
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Halmupplag		
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk och fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, alvarhed av fårsvingelalvar- typ, torräng av fårsvingeltyp, örtrik friskäng		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd knägräs darrgräs stagg	Vanliga knippfryle loppstarr Jungfru M nyckl brudbröd skogsklöver vildlin jungfrulin rosettjungfrulin majviva spåtistel	Enstaka ängsnycklar nattviol kattfot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av gles tallskog, en öppen hed samt några kalkfuktängar. Får betar i området och hävden är mycket god. Skogspartiet är glest och välbetat.

Marken är omväxlande frodig och mager. På torr och näringsfattig mark växer ljung, kruståtel, stagg, ängskovall, ekorrbär samt ansenliga mängder jungfru Marie nyckel. Delar av skogen utgörs av örtrik ängshavretorräng med jungfrulin, darrgräs, svartkämpar, luddtåtel, kamäxing och ängsgröe. Heden är karg och helt dominerad av fårsvingel. Fuktängarna domineras av älväxing, blåtåtel och knägräs.

En fuktäng i området är mycket rik. Dess centrala delar utgörs av knappag. Utanför tar axagen vid. Här finns även majviva, kärrknipprot, samt förekomster av honungsblomster som går räkna i tusental.

Kärrknipprot

Honungsblomster

Ek karta: 470 60

Areal: 4 ha

Inventerat 90.06.29

KLASS 2

Markslag:	Betesmark
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd:	Bete
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap
Markfuktighet:	Betydande del torr och fuktig mark
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, alvarhed av fårsvingelalvar- typ, torräng av fårsvingeltyp
Slätter- och betes- indikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs Enstaka brudbröd

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark till största delen bestående av gles tallskog med grova träd och en del öppna ytor. Ett magert hedmarksparti finns även i området. Marken betas av får och hävden är god.

Vegetationen är i skogspartiet av två slag. En del är mager och här växer kruståtel, lingon och ljung. Övriga växter såsom ekorrbär, blodrot och vårbrodd har mindre utbredning. Den andra delen utgörs av fuktängar och här växer älväxing, blåståtel, darrgräs och hirsstarr. Alvarheden är mycket karg och helt dominerad av fårsvingel. På några håll framträder luddlosta, vårbrodd, gulmåra och svartkämpar. Mossinnehållet är stort på alvarheden. En kalkugnsruin finns i området.

7 Lauterhorn, Tunguhuvud; Lauter

7

Ek karta: 079 68 Areal: 116 ha Inventerat 89.08.23 KLASS 1

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (2 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), nypon, olvon

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk och fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	axveronika
darrgräs	liten blåklocka
knutnarv	fältmalört
brudbröd	kattfot
smultronklöver	
vildlin	
backtimjan	
spåttistel	
jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Lauterhorn är ett stenigt kustavsnitt med ett brett bälte strandvallar och flera raukar. Inne i viken finns landstrandvegetation utbildad men västerut är marken alltigenom stenig. Får betar i området och hävden är relativt god i den del djuren uppehåller sig. I tallskogspartiet saknas bete praktiskt taget helt och här har igenväxningen gått långt.

På den steniga, karga marken utgörs vegetationen av fårsvingel, ängshavre, backtimjan, alvarglim, stinknäva och tulkört. Kalknarv förekommer talrikt på de öppna hedar-
na. På lite frodigare mark växer brudbröd, jordtistel och solvända. På landstranden
växer salttåg, rödsvingel, krypven, strandkrypa, gåsört och smultronklöver.

Fornlämningar: husgrund, rester av kalkugnar, område med gropar, förhöjning.

Kalknarv

8 Sotalvret; Lauter

8

Ek karta: 079 69

Areal: 178 ha

Inventerat 89.08.24

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), oxel	
	Buskar:	en(dom), nypon, rönn, finnoxel	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del fuktig och våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs knutnarv vildlin solvända backtimjan axveronika spåtistel	Enstaka ängsnycklar nattviol brudbröd sumpgentiana gulkämpar liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark bestående av ett stenigt kustparti med strandvallar och raukar, öppna fuktängar, alvarhedar samt tallskog. Hävden är upphörd och delar av området växer igen. Skogspartierna tättnar och flera av alvarhedarna invaderas av en. Fuktängarna är däremot ofta helt öppna.

Kustpartiet utgörs av ett brett, alltigenom stenigt område med strandvallar som även går att följa inne i tallskogen. I strandzonen finns ett flertal spektakulära raukar. I strandgräset växer alvarglim, stinknäva, tulkört samt sparsamt med kalknarv. Fuktängarna är genomgående grunda och flera har vätkaraktär, d v s de saknar dränering.

Vegetationen går stråkvis i området och arterna dominerar ofta ensamma sin växtplats. Till dessa hör slankstarr, ryltåg, blåttåtel, ängsstarr, ägnsäv, hundstarr och älv-äxing. Allmänna inslag utgör ängsvädd och revfingerört. Fuktängen hyser mindre bestånd sumpgentiana. Flera av alvarhedarna är örtfattiga och helt dominerade av får-

svingel. De allmännaste inslagen utgör backtimjan, gräslök, knutnarv samt gulmåra. Från ett tallskogsområde har all grov skog tagits ut.

I området finns en skeppssättning, flera stensättningar samt en husgrund.

Sumpgentiana

Ängsvädd

9 Aursviken; Lauter

9

Ek karta: 079 69

Areal: 123 ha

Inventerat 89.08.25

KLASS 1

Marks lag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävd: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom), nypon, rönnoxel, vide

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av örtrik ängshavre-
torräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av
gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
ängsnycklar
brudbröd
vildlin
solvända
gullviva
majviva
backtimjan
axveronika
spåtistel
jordtistel
fältmalörtEnstaka
nattviol
knotnarv
slätterblomma
liten blåklocka**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Stor betesmark bestående av en stenig kustremsa, glesa tallskogsområden och några fuktängar. Området gränsar till Bondans träsk. En stor del av tallskogen har kalavverkats. Den röjgödslingseffekt som kommit till stånd har gett marken frodig vegetation.

Hävderna har upphört sedan ca 15 år tillbaka. Det karga kustpartiet har inte tagit nämnvärd skada. Däremot tättnar tallskogen på flera håll. Längs kusten löper strandvallar av stenigt, grusigt material. Dessa går att följa en bit inåt land. I området finns även några praktfulla raukar. Vid stranden ligger Helgummannens fiskeläge med anor 600 år tillbaka i tiden. Där strandvallarna upphör tar frodigare torrängsvegetation vid. En stor del av tallskogen är även fuktig.

I strandgräset växer alvarglim, stinknäva, gul fetknopp, fårsvingel och backtimjan. Längre upp i skydd av tallarna är purpurknipproten riklig. I träskkanten växer knappag, axag, hundstarr och hirsstarr dominant. Vanliga är ängsvädd, vattenmynta, spikblad, tätört, majviva, kärrknipprot, blodrot samt gåsört. I den fuktiga tallskogen växer älväxing, darrgräs och slankstarr. På torr mark växer fårsvingel, ängshavre, vårbrodd, brudbröd, solvända, jordtistel och svartkämpar.

Fornlämningar: stensättningar, husgrund.

Tätört

Majviva

10 Lauter 1:35, 1:47

10

Ek karta: 079 69

Areal: 60 ha

Inventerat 89.08.24

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon, rönn, finnoxel		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av högstartyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd backtimjan	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin axveronika spåtistel	Enstaka ängsnycklar slåtterblomma solvända liten blåklocka jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg betesmark med ömsom torra ömsom fuktiga alvarheder och gles tallskog. Marken gränsar till Norrsunds träsk. Får betar i området men hävden är svag. Skogen tätar och delar av de öppna ytorna intas av tall och en.

På alvarhedarna är vegetationen örtfattig och helt dominerad av fårsvingel. Backtimjan, knutnarv, spåtistel, axveronika och gräslök är relativt allmänna. En stor del av hedarna är lätt fuktiga och här växer slankstarr, ryltåg, knutnarv och ängsvädd. I agträskkanten växer knappag, ängsvädd, hirsstarr, blodrot, vattenmynta, spikblad, höstspira och kärrknipprot.

Fornlämningar: stensättning.

Ek karta: 079 68

Areal: 6 ha

Inventerat 89.08.24

KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av bevarandevärdet:
 Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:
 Träd- och buskskikt: 0-25 %
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), vide

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:
 Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del mindre vattensamling

Vegetationstyp:
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,
 alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/låg-
 starrtyp, fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	brudbröd
	darrgräs	backklöver
	knutnarv	solvända
	vildlin	axveronika
	backtimjan	liten blåklocka
	spåtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Liten alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Marken består av en fortfarande öppen alvarhed, ett tallskogsparti, en liten agmyr samt ett våtområde.

Vegetationen på torr mark utgörs av örtfattig alvarhed. I väten växer, ryltåg, agnsäv, blå-tåtel samt bunkestarr. Kanten till agmyren hyser älväxing, ängsstarr, ängsvädd, vatten-mynta och hundstarr.

12 Kalbjärga 1:50

12

Ek karta: 079 69

Areal: 10 ha

Inventerat 89.08.31

KLASS 3

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdat, 50% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel kattfot	Enstaka ängsnycklar knutnarv axveronika liten blåklocka fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en trädlös, flack alvarhed med gräns till Farnaviks träsk. Längs kanten på träsket löper en bård av tallskog. Området har tidigare utsatts för slappnande hävd varvid heden invaderats av enbuskar. Hävden har därefter återinförts varvid enbuskarna blivit hårt åtgångna. Detta har gett området ett slitet och överbetat intryck vilket inte alls är fallet. Området kommer att få en öppnare karaktär efter hand. Nuvarande hävd är god om än något sporadisk.

På alvarheden dominerar fårsvingel jämte backtimjan, solvända, gulmåra, axveronika samt tulkört. I träskkanten finns ett knappagbälte, i tallskogen några fuktängar.

Förslag till åtgärder: Låt djuren beta ända ner till träskkanten.

13 Kåldurivshagen; Kalbjärga

13

Ek karta: 079 69

Areal: 6 ha

Inventerat 89.08.31

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Sten/skrot-upplag		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs slåtterblomma brudbröd vildlin solvända backtimjan axveronika jordtistel fältmalört	Enstaka ängsnycklar nattviol spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med frodiga torrängar, fuktängar och glesa talldungar. Området betas av får och hävden är god. Det är dessutom välrojt. Två högar med lambgreinar står utställda i området.

På torrängen utgörs vegetationen av fårsvingel, brudbröd, jordtistel, solvända, svartkämpar, gråfibbla, gulmåra, axveronika och tulkört. Närmast träsket löper ett knappagbälte där det växer ag, axag, ängsvädd, slåtterblomma och tätört. Fuktängarna i övrigt är grunda och dominerade av älvväxing, darrgräs och ängsvädd. Ett fullt skrotupplag finns i området.

14 Brobergs udde; Kalbjärga

14

Ek karta: 079 69

Areal: 8 ha

Inventerat 89.08.31

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom)		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng v fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs knutnarv slätterblomma brudbröd vildlin solvända backtimjan axveronika jordtistel fältmalört	Enstaka knägräs ängsnycklar nattviol sumpgentiana kustarun liten blåklocka spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark belägen i kanten av Farnavik träsk. Marken är till lika delar torr och fuktig. Hävden är upphörd. Gräsen växer till sig och tallskogen tätar.

Vegetationen på torr mark utgörs till största delen av fårsvingeldominerade hedar och torrängar. Vanliga örter är här brudbröd, solvända, backtimjan, gulmåra och axveronika. I kanten på träsket dominerar knappag helt. Andra växter som återfinns här är ag, höstspira och ängsvädd. I fuktängarna växer även axag, hirsstarr, slankstarr, blåtåtel och älväxing.

15 Kalbjärga 1:7

15

Ek karta: 079 69

Areal: 6 ha

Inventerat 89.08.31

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en, nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,
fuktäng av kalktyp,Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
backtimjanVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
axveronika
fältmalörtEnstaka
liten blåklocka
spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen alvarhed med upphörd hävd. Möjligen betas området sporadiskt men små tallplantor, av vilka ett stort antal fallit offer för sommarens torka, står tätt på flera håll. Intrycket är dock ett helt öppet landskap. Vegetationen utgörs av alvarheder med relativt stort lavinnehåll, ängshavretorrängar samt en mindre fuktäng.

16 Kalbjärga 1:37, 1:45, 2:1

16

Ek karta: 079 69

Areal: 110 ha

Inventerat 89.08.28

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, björk Buskar: en(dom), nypon, slån, rönn		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-havretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/låg-starrtyp, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd backtimjan	Vanliga darrgräs loppstarr knutnarv brudbröd vildlin solvända axveronika jordtistel kattfot	Enstaka knägräs ängsnycklar gullviva sumpgentiana liten blåklocka fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med en mängd olika vegetationstyper. Störst utbredning har de torra alvarhedarna vilka ofta är öppna och välbetade. På några håll finns lite frodigare torrängar. Fuktängarna är många och varierade. Flera är grunda och domineras av slankstarr, ryltåg, blåtåtel och älvväxing. Ett antal fuktängar återfinns i anslutning till agmyrar. Några av myrarna är slagna. I fuktängarna växer ängsstarr, hundstarr, hirsstarr, agnsäv, vattenmynta, spikblad, knappag och axag. I området finns flera skogspartier men de flesta är glesa och ljusöppna.

En husgrund, en tjärdal, rester av en kalkugn samt en f d åker har påträffats i området.

Ek karta: 079 69

Areal: 79 ha

Inventerat 89.08.30

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), björk, oxel Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/låg- starrtyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs knutnarv brudbröd vildlin sumpgentiana backtimjan axveronika liten blåklocka spåtistel fältmalört kattfot	Enstaka solvända jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

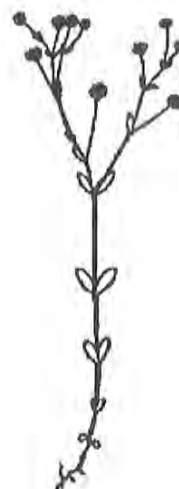
Karg alvarmark med alvarheder, fuktängar, små agkärar och talldungar. Marken har tidigare utsatts för upphörd hävd varvid låga enbuskar invaderat hedarna. Området betas nu av kor och får och hävden är mycket god. Troligtvis kommer stora delar av marken att få en mer öppen karaktär efter hand.

Alvarhedarna är utmagrade av långvarigt bete. Fårsvingel dominerar ofta helt. Ibland uppträder även vårbrodd med stor dominans. Backtimjan, knutnarv, fältvädd, spåtistel och vildlin är växter som alla är vanliga inslag i floran. I steniga, grunda fuktängar växer slankstarr, hirsstarr och älvväxing. I ängsstarrdominerade fuktängar är artrikedomen större. Här växer blåtåtel, ryltåg, ängsvädd, revfingerört samt sumpgentiana som fläckvis är mycket talrik.

En kvarngrund och en stensättning har påträffats i området.

Spåtistel

Vildlin

18 Pukhagen; Kalbjärga

18

Ek karta: 470 60

Areal: 53 ha

Inventerat 89.08.30

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom),nypon		
Kulturhistoriska spår:	Trägardebgård, stengärdesbgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av högstarrtyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs knutnarv brudbröd vildlin solvända backtimjan axveronika spåstistel fåltmalört	Enstaka ängsnycklar nattviol sumpgentiana liten blåklocka jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med sedan relativt lång tid tillbaka upphörd hävd. Staketen är nedfallna och området växer igen. Det är framför allt skogspartierna som tättnar och blir närmast oöppnträngliga. Flera hedar är fortfarande nästan helt öppna.

På öppen mark utgörs vegetataionen främst av alvarhedar och här växer fårsvingel, backtimjan, vildlin, gråfibbla, fåltmalört och fåltvädd. I agkanter och fuktängar växer ängsstarr, blååtel, hirsstarr, ängsvädd, vattenmynta, spikblad, kärrknipprot, ängsnycklar och sumpgentiana.

19 Brohagen; Butleks

19

Ek karta: 470 60 Areal: 9 ha Inventerat 90.06.29 KLASS 2

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Betad skog

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävd: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), hagtorn

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs ängsnycklar nattviol backklöver solvända majviva axveronika jordtistel	Enstaka johannesnycklar skogsnycklar kattfot
--	-----------------------	--	---

Hotade arter: Honungsblomster

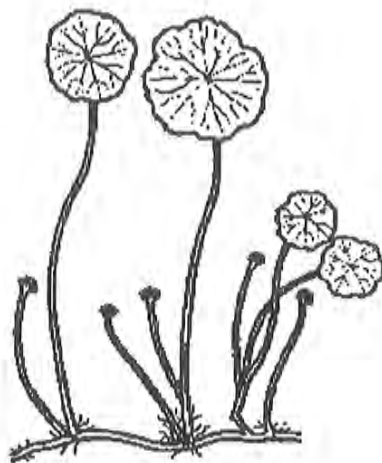
Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som till största delen utgörs av gles fuktig tallskog. I området ingår även några rika kalkfuktängar och några torrängar. Marken har tidigare betats av får och möjligen sker bete fortfarande. Färska spår av bete saknas dock. Förnapålagringen av gräs hotar att tränga ut de låga örterna på flera håll.

Skogen är genomgående fuktig och på de flesta håll växer älväxing, lundskäfting och tuvtåtel mycket rikligt. Vanliga är även lingon, ljung, linnea, blodrot och hundäxing. På något håll övergår vegetationen i högörtäng. Björkplantor har helt invaderat på ett håll och hotar att slå ut en stor del av floran. I fuktängarna dominerar älväxing, blåå-

tel, hirsstarr, ängsstarr, axag samt i dess centrala delar ag. Vanliga är hundstarr, tätört, spikblad och smalfräken. Kärrknipproten är mycket talrik och dominerar på vissa håll. Fuktängen hyser en mindre förekomst honungsblomster.

Förslag till åtgärder: Återinför bete snarast möjligt.

Spikblad

Smalfräken

20 Butleks 1:3

20

Ek karta: 470 60

Areal: 7 ha

Inventerat 90.06.21

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall, oxel

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av fårsvingeltyp

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: sandgräshed av borsttåteltyp, torräng av örtrik ängs-
havretorrängSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
brudbrödVanliga
vårbrodd
darrgräs
backklöver
solvända
axveronikaEnstaka
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark med upphört bete. Igenväxning sker i kanterna av främst tall och gran. Vegetationen är inom några mindre ytor på något sätt störd. Gräsdominansen är här onaturligt stor.

I övrigt består marken av torrängar samt mindre ytor med kargare hedpartier och artrikare ängshavretorrängar. På flera håll dominerar fårsvingeln ensam vegetationen. På andra håll tillkommer brudbröd, vårbrodd och slankstarr.

21 Lassor 1:12, Butleks 1:27

21

Ek karta: 470 60

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.17

KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: saknas

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägårdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: sandgräshed av borsttåteltyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slåtter- och betes-
 indikatorer: Vanliga
 knippfryle
 vårbrodd
 borsttåtel
 sandsvingel
 fältsippa
 ängsviol
 slåtterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Helt öppen hagmark med endast några få tallar. Området är torrt och alltigenom sandigt. Små dynbildningar syns på något håll. Marken betas väl men idag saknas djur i området.

Vegetationen domineras på de flesta håll helt av sandstarr och luddlosta. På mark med mera rörlig sand växer sandsvingel och borsttåtel. Andra vanliga arter är harklöver, fältvädd, fältsippa, oxtunga samt på mark med mera torrängsbetonad vegetation, fårsvingel, ängssyra och revfingerört. Hagen är omgärdad av ett vackert bandtun.

Ek karta: 470 60 Areal: 13 ha Inventerat 90.06.21 KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, sötvattensstrandäng		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), björk Buskar: en(dom), rönn, hagtorn, nypon		
Ingrepp/påverkan:	Stort sand/grusupplag, sandtag, körspår		
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: sandgräshed av borsttåteltyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd borsttåtel	Vanliga knippfryle darrgräs sandsvingel brudbröd vildlin solvända axveronika slätterfibbla	Enstaka johannesnycklar S:t Pers nycklar ängsnycklar nattviol backklöver jungfrulin jordtistel kattfot svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande torr, sandig mark med upphörd hävd. Området består av en öppen sandgräshed med mindre dyner och få tallar samt fuktängar och strandvegetation i kanten till Eke träsk. Igenväxning sker i de tätare skogspartierna nedåt stranden, i övrigt är marken helt öppen.

På torr mark domineras vegetationen helt av sandgräshed. Vanliga och dominerande växter här är sandstarr, borsttåtel, vårbrodd, luddlosta, sandsvingel och fårsvingel. På något håll dominerar kruståtel. Nästan överallt växande är dessutom harklöver, gulmåra, bergssyra och monke. Normal torrängsvegetation och örtrik ängshavretorräng har mindre utbredning.

Strandvegetationen vid Eke träsk domineras av axag, knappag, älvväxing, hirsstarr, slankstarr, blåttåtel och hundstarr. Kärrknipproten är mycket vanlig och över stora ytor

dominerar denna orkidés bladrosetter helt vegetationen. Strandängen hotas nu av igenväxning av främst vass. Från stranden övergår marken i älväxingdominerad fuktäng med bl a blodrot och darrgräs.

Området har utsatts för en rad påtagliga störningar. På flera håll har jordtäcket schaktats upp och gett plats åt ett flertal sandupplag, varav ett med en diameter på 50 meter. I övrigt finns en del körskador i den känsliga sandmarken samt mindre sandtag.

En tjärdal finns i området.

Älväxing

Darrgräs

23 Nordersand; Austers m fl

23

Ek karta: 470 60

Areal: 9 ha

Inventerat 90.06.21

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (0.2 ha)

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: saknas

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark,

Jordart:

Sand

Vegetationstyp:

Dominerande: sandgräshed av borsttåteltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

vårbrodd

borsttåtel

darrgräs

sandsvingel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Smal strandremsa där bete saknats sedan lång tid. Området fungerar som badplats numera. Marken är alltigenom sandig och vegetationen utgörs till stor del sandgräshed. Här växer sandstarr, sandsvingel, vårbrodd och borsttåtel. Påtagliga inslag utgör har-klöver, saltarv, monke och gulmåra. På flera håll saknas växtlighet nästan helt. I de rörliga dynerna växer ofta strandråg.

Ek karta: 470 61

Areal: 9 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: sandgräshed av borsttåteltyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: gräshed av rödventyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta borsttåtel sandsvingel backtimjan	Vanliga vårtåtel sandmaskros	Enstaka darrgräs vildlin jordtistel
--	--	------------------------------------	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Sandig betesmark bestående av öppna ytor, glesa talldungar samt mer sluten blåbärstallskog. Marken är överallt kullig och på något håll finns antydning till fuktmark. Området betas av får och hävden är god utom i skogspartierna.

Marken är genomgående karg och vegetationen är artfattig. Till de dominerande växterna hör sandstarr, borsttåtel, sandsvingel, luddlosta, fårsvingel, rödven, kruståtel, backtimjan och gulmåra. Ställvis är gråfibbla och vårtåtel mycket vanliga. Lavar av släktet Peltigera utgör ett stort inslag i vegetationen. I skogen växer kruståtel, blåbär och örnbräken.

I området finns en fridlyst ek som är naturminnesmärke. Två tjärdalar har påträffats.

25 Ava 1:18

25

Ek karta: 470 51

Areal: 10 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark, betad skog

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: sandgräshed av borsttåteltyp, torräng av fårsvingeltyp

Enstaka: gräshed av rödventyp, torräng av örtrik ängshavre-
torräng**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
borsttåtel
vårtåtel
sandsvingel
backtimjanVanliga
solvända
liten blåklocka
slätterfibbla**Fauna:** I området häckar knölsvan, rödbena, strandskata och större strandpipare.**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Sandigt kustområde med gles tallskog och öppna sandgräshedar. Stranden är stenig och saknar havsstrandvegetation. Hävden i området är upphörd. Möjligen sker bete sporadiskt.

Vegetationen är genomgående torr och örtfattig. Dominerande arter på sandgräshe-
den är borsttåtel, sandstarr, sandsvingel, vårtåtel, fårsvingel och vårbrodd. I torrängar-
na växer fårsvingel, luddlosta, gulmåra, höskallra och slätterfibbla.

Ek karta: 470 51

Areal: 11 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS 1

Marks lag:	Betesmark	
Naturtyp:	Hagmark	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall(dom)
	Buskar:	en(dom)
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: gräshed av rödventyp, sandgräshed av borsttåteltyp, torräng av fårsvingeltyp Enstaka: fuktäng av kalktyp	
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd borsttåtel vårtåtel sandsvingel backtimjan	Vanliga darrgräs knutnarv

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Sandig betesmark bestående av en öppen hed med grova betesformade enbuskar samt gles, grov tallskog. Området gränsar till havet. Marken betas av får och hävden är god.

Marken är övervägande torr och helt dominerad av gräs. Mot havet består marken av kuperade sandkullar och här växer sandstarr, borsttåtel, sandsvingel, vårtåtel, östersjörör, strandråg, kruståtel, fårsvingel och backtimjan. Heden är flack och här växer fårsvingel, rödven, darrgräs, älväxing, luddlosta, ängshavre, slankstarr och kamäxing.

I området finns en täkt samt en kalkugn.

27 Ava 1:17

27

Ek karta: 470 51	Areal: 1 ha	Inventerat 90.07.05	KLASS 3
------------------	-------------	---------------------	---------

Markslag:	Betesmark
Naturtyp:	Annan öppen utmark
Nuvarande hävd:	Bete

Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd
	Typrepresentativitet: representativ
	Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%
	Träd: tall
	Buskar: en

Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad
--------------------	--

Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap
------------------------	--

Markfuktighet:	Övervägande del torr mark
----------------	---------------------------

Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp

Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårtåtel	backtimjan	jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stenig kustremsa med fårbete. Området är öppet och vegetationen utgörs av fårsvingel-torrängar och alvarheder. Marken är överallt stenig och på några håll saknas vegetation helt.

Växttäcket domineras av fårsvingel, luddlosta, vårtåtel, gulmåra, backtimjan, gråfibbla och vit fetknopp. I området finns en väl underhållen stenmur.

28 Austerhagariv; Ava

28

Ek karta: 470 51

Areal: 6 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingelalvar-
typ, torräng av fårsvingeltypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
backtimjanVanliga
vårbroddEnstaka
vildlin
solvända
liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Smal strandremsa där den strandnära hälften av området består av en öppen stenstrand helt utan vegetation. På några håll sticker lite ängshavre och någon stinknäva upp. Den andra delen av området täcks av gles, låg tallskog och enbuskar. Vegetationen har här fått ett gott fäste och är överallt heltäckande.

Bete saknas men marken visar inga tecken på igenväxning. Vegetationen domineras av fårsvingel, backtimjan, gulmåra och gråfibbla. Övriga arter växer med mindre ymighet. Relativt vanliga är revfingerört och backglim.

29 Sudergarda 1:6, 1:11, Simunds m fl

29

Ek karta: 470 60

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.19

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), björk, al, oxel

Buskar: saknas

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: sandgräshed av borsttåteltyp

Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
borsttåtelVanliga
darrgräs
brudbröd
solvända
sandmaskrosEnstaka
backtimjan
fältmalört**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Sandig betesmark bestående av en helt öppen sandgräshed, en gles träddunge av björk och tall samt en mindre sanddyn. Området betas av får och hävden är god.

Vegetationen domineras av fårsvingel, luddlosta, ängshavre och vårbrodd.

Vanliga arter är sandstarr, gulmåra, gråfibbla, svartkämpar, bergssyra, gul fetknopp och revfingerört. På mark med flyktig sand dominerar sandstarr och borsttåtel helt. Runt en brya finns frisk och fuktig vegetation.

Ek karta: 470 60

Areal: 4 ha

Inventerat 90.06.17

KLASS 3

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, björk, ask, al Buskar: en(dom), nypon, hagtorn, hassel		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk och fuktig mark, vattendrag		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuv tåteltyp, fuktäng av högörttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga knippfryle vårbrodd darrgräs backklöver vildlin solvända jordtistel fältmalört	Enstaka S:t Pers nycklar skogsnycklar jungfrulin spåtistel kattfot svinrot slåtterfibbla
Hotade arter:	Avarönn		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en relativt öppen betesmark, tallskogspartier, fuktängar samt ett mindre alträsk i kanten på Eketräsk. Strandkanten till Eketräsk utgörs av kalkfuktängar. Egentlig strandvegetation saknas. Kor och får betar i området och hävden är god. Torrängarna pryds av växter såsom fårsvingel, brudbröd, ängshavre, gråfibbla, färgmåra, gulmåra, lundtrav och solvända. Tallpartierna är så täta att örtvegetation nästan saknas. I fuktängarna växer, hundstarr, agnsäv, älväxing, rödklöver, darrgräs, vildlin och jungfrulin. Öppna ytor välbetade. Skogspartierna däremot är dåligt hävdade.

31 Simunds 1:40

31

Ek karta: 470 60	Areal: 5 ha	Inventerat 90.06.16	KLASS 3
------------------	-------------	---------------------	---------

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, ek, ask, björk, asp Buskar: en(dom), hassel, slån		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, mindre vattensamling		
Jordart:	Sand		
Vegetationstyp:	Vanlig: sandgräshed av borsttåteltyp, torräng av fårsvingeltyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knippfryle borsttåtel darrgräs fältsippa brudbröd vildlin solvända gullviva slätterfibbla	Enstaka jungfrulin jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som utgörs av en torräng med påtagligt sandgräsinslag samt en del friska-
 re och fuktigare mark glest bevuxen med tall. En mindre aspdunge finns i området.
 Marken betas av får och hävden är god.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre och luddlos-
 ta. Vanliga är sandstarr, borsttåtel, röllika, gråfibbla, knippfryle, käringtand och rev-
 fingerört. Inom vissa ytor har renlaven mycket stor utbredning. På lite fuktigare mark
 växer älvväxing, darrgräs, slankstarr, brudbröd och jungfrulin.

Ek karta: 470 60

Areal: 4 ha

Inventerat 90.06.17

KLASS 3

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%		
	Träd: tall(dom), oxel, björk, ask, al		
	Buskar: en(dom), nypon, hagtorn, hassel		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del frisk och fuktig mark, vattendrag		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuv tåteltyp, fuktäng av högörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga knippfryle vårbrodd darrgräs backklöver vildlin solvända jordtistel fältmalört	Enstaka S:t Pers nycklar skogsnycklar jungfrulin spåtistel kattfot svinrot slätterfibbla
Hotade arter:	Avarönn		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en relativt öppen betesmark, tallskogspartier, fuktängar samt ett mindre alträsk i kanten på Eketräsk. Strandkanten till Eketräsk utgörs av kalkfuktängar. Egentlig strandvegetation saknas. Kor och får betar i området och hävden är god. Torrängarna pryds av växter såsom fårsvingel, brudbröd, ängshavre, gråfibbla, färgmåra, gulmåra, lundtrav och solvända. Tallpartierna är så täta att örtvegetation nästan saknas. I fuktängarna växer, hundstarr, agnsäv, älväxing, rödklöver, darrgräs, vildlin och jungfrulin. Öppna ytor välbetade. Skogspartierna däremot är dåligt hävdade.

31 Simunds 1:40

31

Ek karta: 470 60

Areal: 5 ha

Inventerat 90.06.16

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel, ek, ask, björk, asp
 Buskar: en(dom), hassel, slån

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, mindre vattensamling

Jordart: Sand

Vegetationstyp: Vanlig: sandgräshed av borsttåteltyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik
 ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knippfryle borsttåtel darrgräs fältsippa brudbröd vildlin solvända gullviva slätterfibbla	Enstaka jungfrulin jordtistel fältmalört kattfot
-------------------------------------	-----------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som utgörs av en torräng med påtagligt sandgräsinslag samt en del friska-
 re och fuktigare mark glest bevuxen med tall. En mindre aspdunge finns i området.
 Marken betas av får och hävden är god.

På torr mark dominerar vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre och luddlos-
 ta. Vanliga är sandstarr, borsttåtel, röllika, gråfibbla, knippfryle, käringtand och rev-
 fingerört. Inom vissa ytor har renlaven mycket stor utbredning. På lite fuktigare mark
 växer älvväxing, darrgräs, slankstarr, brudbröd och jungfrulin.

Ek karta: 470 60

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.16

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, björk, ask	
	Buskar:	en	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark,		
Jordart:	Sand		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knippfryle darrgräs brudbröd solvända jordtistel	Enstaka S:t Pers nycklar vildlin gullviva kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen torr betesmark med få enbuskar och några träd. Får betar i området och hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd, luddlosta och ängshavre. Brudbröd, gråfibbla, svartkämpar, gulmåra och färgmåra är överallt ymniga.

33 Simunds 1:3

33

Ek karta: 470 60

Areal: 3 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en(dom), nypon, slån

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalk-
typSlätter- och betes-
indikatorer:Vanliga
vårbrodd
darrgräs
fältsippa
brudbröd
fältmalörtEnstaka
krutbrännare
solvända
axveronika
kattfot
slätterfibbla**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Torr betesmark som fortfarande är öppen men där bete saknats en tid. Vegetationen utgörs av fårsvingelalvarhed där fårsvingel, ängshavre, luddlosta, kustruta, fältmalört, humlelucern och backglim är ymnigast förekommande.

Ek karta: 470 60

Areal: 3 ha

Inventerat 90.06.19

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: saknas

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-torräng

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

vårbrodd

darrgräs

brudbröd

jordtistel

slätterfibbla

Enstaka

johannesnycklar

S:t Pers nycklar

ängsnycklar

fältsippa

jungfrulin

gullviva

fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Enbuskrik betesmark där stora delar av området visar på en påtaglig störning. Gräsen, i synnerhet knylhavre, dominerar ofta helt. Andra delar har naturaliserats och börjar återta en naturlig torrängsflora. Hävden är upphörd och enbuskarna sprider sig.

Vegetationen utgörs av knylhavre, ängshavre, fårsvingel, kustruta, brudbröd, humle-lucern och gråfibbla.

35 Simunds 1:4

35

Ek karta: 470 60	Areal: 6 ha	Inventerat 90.06.15	KLASS 2
------------------	-------------	---------------------	---------

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: björk(dom), tall, oxel, ask
 Buskar: en(dom), hassel, slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: örtrik friskäng

Slåtter- och betes-indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knippfryle
	darrgräs	jungfrulin
	brudbröd	majviva
	backklöver	spåtistel
	vildlin	slåtterfibbla
	solvända	
	gullviva	
	jordtistel	
	kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med hagmarkskaraktär. Området utgörs dels av en frisk del där björk och hässlen dominerar dels en torr enbuskmark. Delar av enbuskmarken har troligen varit kultiverad men floran är här på väg att naturaliseras. Marken hyser dessutom ett mindre agkär samt några kalkfuktängar. Området betas av får och hävden är relativt god, möjligen något svag.

På frisk mark utgörs vegetationen av ängshavre, ängsgröe, kamäxing, brudbröd, gullviva, svartkämpar, backklöver och knippfryle. På torrbacken växer fårsvingel, vårbrodd, svartkämpar, backklöver, knippfryle, revfingerört, gråfibbla och jordtistel.

Ek karta: 470 60

Areal: 1 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel, tall
 Buskar: en(dom), slån

Kulturhistoriska spår:

Trägardebgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik
 ängshavretorräng

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	fältsippa
darrgräs	bockrot
brudbröd	axveronika
jungfrulin	jordtistel
spåtistel	kattfot
fältmalört	
slåtterfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr enbuskmark med upphörd hävd och långt gången igenväxning. Enbuskarna bildar sammanhängande buskage på flera håll och gräsen har ökat i omfattning och trängt ut örterna. Vegetationen består av fårsvingel, ängshavre, knylhavre, fältmalört, gulmåra, kustruta, gråfibbla och knölsmörlomma.

37 Ringvida 1:20

37

Ek karta: 470 60

Areal: 1 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typprepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), hassel, slån, nypon

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp,
 fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd

Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 backklöver
 vildlin
 solvända
 gullviva
 jordtistel
 fältmalört
 slätterfibbla

Enstaka
 knippfryle
 johannesnycklar
 jungfrulin
 majviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en öppen torräng med grova enbuskar, en öppen kalkfuktäng, en högörtäng samt ett mindre parti med tall. Hävden i området är troligtvis nyss upphörd. Torrängen är fortfarande helt öppen.

På torrängen utgörs vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, luddlosta, svartkämpar, solvända, brudbröd, backglim, slätterfibbla, gul fetknopp och kustruta. I kalkfuktängen växer älväxing, hirsstarr, ängsstarr, hundstarr, plattstarr, blåtåtel, ryltåg samt majviva. I ett friskfuktigt parti med halvskugga växer tuvtåtel, älgört, humleblomster, smörblomma, spenört och vass.

Ek karta: 470 60

Areal: 5 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: saknas Buskar: en(dom), hassel		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägardebgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingel- typ, alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd johannesnycklar brudbröd vildlin gullviva majviva jordtistel	Enstaka ängsnycklar jungfrulin spåtistel svinrot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Enbuskrik betesmark som till största delen utgörs av fuktängar. Delar av området har torrängskaraktär men i denna finns på flera håll påtaglig störning. Området betas av kor och hävden är något svag. Marken har tidigare utsatts för ohävd varvid fuktängen invaderats av enbuskar. Vegetationen är mycket rik i fuktängen. Bland dominanta arter kan nämnas älväxing, ängstarr, hirsstarr, blåttåtel, hundstarr, slankstarr och ryltåg. Mycket vanliga är brudbröd, darrgräs, ängsvädd, kärrfräken, majviva och johannesnycklar. Andra växter att lyfta fram framför andra är även kärrknipprot, ängsnycklar, stor brudsporre samt mindre förekomster av honungsblomster. Marken har troligen förlorat mycket av sina botaniska värden genom de diken som genomkorsar området.

Förslag till åtgärder: Intensifierat betestryck.

39 Simunds 1:3

39

Ek karta: 470 60

Areal: 3 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS 4

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd

Typrepresentativitet: ej representativ

Nuvarande hävd: saknas

Ek karta: 470 60 Areal: 2 ha Inventerat 90.06.07 KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: oxel, ask, björk
Buskar: en(dom), slån, nypon, vide

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Trägarde sgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
Enstaka: alvarhed av örtrik ångshavretorräng, fuktäng av kalk-
typ

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd darrgräs fältmalört slåtterfibbla	Enstaka johannesnycklar vildlin sandmaskros
-------------------------------------	-----------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med avslutad beteshävd. Området består av hedar och torrängar glest bevuxna med enbuskar samt en liten fuktäng. På torr mark växer fårsvingel, knylhavre, vårbrodd, luddlosta, svartkämpar, gräslök, brudbröd, gulmåra, färgmåra samt getväppling. Fuktängen domineras av älväxing, slankstarr och hirsstarr.

Fornlämningar: Källargrop, väderkvarnsgrund och ruin.

41 Vinor 1:21

41

Ek karta: 470 60

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: saknas

Buskar: en

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik
ängshavretorräng, fuktäng av kalktypSlätter- och betes-
indikatorer:Vanliga
vårbrodd

darrgräs

Adam och Eva

brudbröd

vildlin

Enstaka

jordtistel

sandmaskros

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Helt öppen betesmark med endast några få, små enbuskar. Hävden är relativt god på torr mark men något svag i fuktängen. Vegetationen utgörs på torrängarna av fårsvingel, brudbröd, svartkämpar, luddlosta, gräslök och ängssyra. Ett stort bestånd Adam och Eva finns i området.

Ek karta: 470 60

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS 3

Markslog:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall
Buskar: en(dom), nypon, slån, rönn

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp
Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-
torräng, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
brudbröd	knägräs
vildlin	johannesnycklar
spåtistel	s:t Pers nycklar
fältmalört	nattviol
	jungfrulin
	jordtistel
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen alvarmark med upphörd hävd. Staket saknas i området och enbuskarna ökar långsamt i omfattning. Marken har hedkaraktär med inslag av torrängar och något litet fuktstråk.

Vegetationen utgörs av fårsvingel, brudbröd, fältmalört, kustruta, luddlosta och alvarlök. Delar av marken invaderas av hundäxing.

43 Ringvida 1:18, Lilla Gasmora 1:7, Vinor 1:5

43

Ek karta: 470 60

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel, ask
 Buskar: en(dom), nypon, slån, rönn, olvon, finn-oxel

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
brudbröd

Vanliga
darrgräs
vildlin
spåtistel
fältmalört
slätterfibbla

Enstaka
johannesnycklar
ängsnycklar
jungfrulin
axveronika
jordtistel
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande torr betesmark bestående av alvarheder och torrängar samt någon fuktäng. Hägn saknas i området men marken är fortfarande öppen och har en örtrik flora. På heden växer fårsvingel, luddlost, vildlin, slankstarr, kustruta, backglim och gräslök. Torrängarna domineras av brudbröd, fårsvingel och svartkämpar. Allmänna växter är fältmalört, slätterfibbla och spåtistel. Liten sandlilja är en art på frammarsch i området. Markens fuktängar domineras av älväxing, hirsstarr och slankstarr.

Ek karta: 470 60 Areal: 12 ha Inventerat 90.07.02 KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), brakved, nypon		
Kulturarhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga darrgräs ängsnycklar vildlin majviva axveronika spåtistel fältmalört kattfot	Enstaka vårbrodd s:t Pers nycklar nattviol solvända kustarun jordtistel svinrot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg betesmark med sedan lång tid tillbaka upphörd hävd. Området har till stor del beskogsats av låga tallar och enbuskarna breder ut sig allt mer. Den öppna delen av marken utgörs av karga, steniga alvarheder, grunda, steniga fuktängar samt frisk strandvegetation till Eketräsk.

Vegetationen på heden utgörs av fårsvingel, ängshavre, brudbröd, spåtistel, gråfibbla och gulmåra. Liten sandlilja och tulkört är arter under expansion. Fuktängarna är mycket steniga och växelfuktiga. Kanterna domineras av älväxing medan blåttåteln dominerar i djupare delar. Slankstarr, ängsstarr, ryltåg, hundstarr och krissla är allmänna inslag. Fuktängarna är mycket orkidérika. Ängsnycklar, kärrknipprot och brudsporre förekommer mycket talrikt. Honungsblomster finns på flera håll och flugblomster växer i mindre förekomster. I kanten till Eketräsk växer ag, agnsäv, knappag, axag, majviva, blåttåtel och kustarun.

45 Ringvida 2:1

45

Ek karta: 470 60	Areal: 12 ha	Inventerat 90.06.26	KLASS 2
------------------	--------------	---------------------	---------

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Dike	
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betes-indikatorer:	Vanliga spåtistel	Enstaka darrgräs ängsnycklar vildlin jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Svagt böljande fårbetesmark i kanten till Eketräsk. Marken utgörs av öppna alvarheder, några fuktängar samt gles tallskog. Marken betas av får och kor. Hävden är god.

På den karga marken är vegetationen mycket artfattig och på flera håll växer endast fårsvingel. Vit fetknopp, luddlosta, tulkört och spåtistel är andra arter som klarar de karga livsbetingelserna. I fuktängen växer axag, knappag, ag, älväxing, blååtätel, darrgräs, agnsäv, bunkestarr, hundstarr och spikblad.

Ek karta: 470 60

Areal: 51 ha

Inventerat 90.06.26

KLASS 2

Marks lag:	Betesmark
Naturtyp:	Alvar, buskrik utmark, annan öppen utmark
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävd: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), rönn, slån
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp
Slåtter- och betesindikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs brudbröd solvända spåtistel kattfot Enstaka S:t Pers nycklar ängsnycklar nattviol majviva fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mosaikartat beteslandskap med upphörd hävd. Området består av öppna alvarheder med hållar och grusig uppfrysningssmark, kalkfuktängar varav några sidlänta med silvegetation samt talldungar. Hedarna är utmagrade och artfattiga på flera håll.

Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd, och luddlost. På något håll är marken växelfuktig och här domineras den steniga alvarheden av älväxing. Vanliga växter på lite frodigare torrängsmark är brudbröd, solvända, spåtistel och lundtrav. På fuktmarken växer på många håll axag, knappag och blåtåtel. Älväxing återfinns ofta i kanterna. Blodrot, ängsvädd, ängsnycklar och kärrknipprot är här vanliga inslag. Igenväxningen går långsamt på hedarna men skogspartierna är nästan ogenomträngliga.

47 Myrhagamy, Austers

47

Ek karta: 470 60

Areal: 40 ha

Inventerat 90.07.02

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), björk, oxel
 Buskar: en(dom), hagtorn, nypon

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, äldre åker, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, mindre vattensamling, växelfuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,
 alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp,
 fuktäng av högörstyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av
 högstarrtyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
svinrot

Vanliga
 vårbrodd
 darrgräs
 brudbröd
 backklöver
 blodnäva
 axveronika
 spåtistel
 jordtistel

Enstaka
 knippfryle
 loppstarr
 S:t Pers nycklar
 ängsnycklar
 nattviol
 vildlin
 jungfrulin
 solvända
 gullviva
 majviva
 liten blåklocka
 fältmalört
 kattfot
 slätterfibbla

Hotade arter:

Hartmansstarr

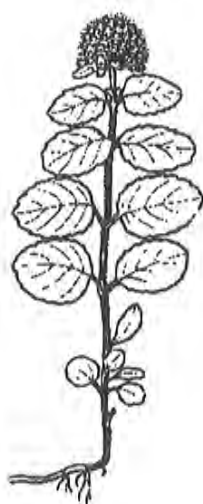
Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En alltigenom karg betesmark med ett variationsrikt innehåll. Störst utbredning har den magra alvarheden. I östra delen av området finns ett agträsk med öppen vattenyta. Kanterna utgörs av älväxingfuktängar, friskare fuktängar med rödsvingel och agnsäv samt silängar med axag och knappag. Resterande del utgörs av tallskog. Denna är till vissa delar både frisk och fuktig.

Hävden i området är sedan lång tid upphörd. Staketen är nedfallna och enbuskarna breder ut sig. Vegetationen på hedarna är karg och domineras av fårsvingel, luddlosta och ängshavre. Brudbröd, revfingerört, vitmåra, gulmåra och rödklint är vanliga framför allt på delar som inte är totalt utmagrade. Kalkfuktängarna är helt dominerade av älväxing. Typiska inslag är slankstarr, smalfräken, spikblad, tätört, majviva, vattenmynta och toppfrossört.

I en friskare del av fuktängen växer agnsäv, krypven, rödsvingel och bunkestarr. Silmarken är artfattig och utgörs uteslutande av axag, knappag samt något med majviva. De friska skogspartierna är ofta helt dominerade av svinrot. Andra arter med stora förekomster är tuvtåtel, älväxing, kruståtel och ljung. Ett mindre bestånd hartmansstarr finns i skogen.

Fossil åkermark finns i området.

Vattenmynta

Toppfrossört

48 Ringvida 4:1

48

Ek karta: 470 60	Areal: 11 ha	Inventerat 90.07.02	KLASS 1
------------------	--------------	---------------------	---------

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävd: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel, björk
 Buskar: en

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, fornlämning, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs backtimjan axveronika spåtistel jordtistel	Enstaka Adam och Eva vildlin kattfot
--	-----------------------	---	---

Fauna: Ljungpipare häckar i området.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen alvarmark med få enbuskar och tallar. Marken är svagt böljande och utgörs av artfattiga alvarheder och hållmarker. I området ingår flera f d åkrar varav några är på god väg att anta naturlig torrängsflora. Marken betas av kor och får och hävdens är föredömlig. Enarna är grova och vackert betesformade. Hedarna är plana och ser ut att ha lång kontinuitet som betesmark. På många håll är vegetationstäckningen mycket god och de låga gräsen har stor utbredning. Dominerande gräs är fårsvingel och luddlost. Vit fetknopp, gulmåra, harmynta, axveronika, jordtistel och nagelört är vanliga. Runt en brya finns friskare vegetation. Fuktängarna är grunda och här växer älvväxing, darrgräs och hirsstarr. I området finns ett vackert solitärträd i form av en mycket grov femstammig oxel. En kalkugnsruin finns i området.

Ek karta: 470 60

Areal: 10 ha

Inventerat 90.07.02

KLASS 2

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Jord/skräppupplag		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretorräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga darrgräs axveronika spåtistel jordtistel fältmalört kattfot	Enstaka nattviol vildlin liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen alvarhed med låga enbuskar och få tallar. Hedarna har ganska god vegetations-
 täckning och övergår på några håll i örtrik ängshavretorräng. Marken är svagt böljan-
 de och i svackorna finns grunda fuktängar.

Vegetationen på heden domineras av fårsvingel, luddlosta och vårbrodd. Gulmåra,
 gråfibbla, gräslök, kattfot och jordtistel är vanliga över stora ytor. Fuktängarna är
 grunda och älväxingdominerade.

50 Ringvida 1:20

50

Ek karta: 470 60

Areal: 6 ha

Inventerat 90.05.30

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga mandelblom solvända backtimjan jordtistel	Enstaka darrgräs vildlin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Helt öppen alvarmark med en liten talldunge. Området betas av får och kor och hävden är god. Heden är mycket välbetad. Vegetationen på hedmarken utgörs av fårsvingel, luddlosta, vårbrodd, förgätmigej, gräslök och humlelucern. På torrängarna växer rölrika, svartkämpar, solvända, gråfibbla och gulmåra. Torrängarna har en påtaglig fuktängsprägel med frisk vegetation. På sådana ställen växer brudbröd, älvväxing och smörblomma.

51 Ringvida 4:1

51

Ek karta: 470 60

Areal: 1 ha

Inventerat 90.07.02

KLASS 1

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
Hagmark
Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall, björk, oxel, ask
Buskar: en, hagtorn

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Trägårdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark
Mindre del frisk mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretorräng
Vanlig: fuktäng av kalktyp
Enstaka: gräshed av rödventyp, torräng av fårsvingeltyp,
alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs
brudbröd

Vanliga
vårbrodd
johannesnycklar
brudsporre
backklöver
vildlin
jungfrulin
solvända
gullviva
liten blåklocka
jordtistel
kattfot

Enstaka
knippfryle
nattviol
svinrot

Hotade arter:

Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som ingår i en stor konstgödslad mark. Området ligger i en svag sluttning och är nästan helt öppet. Enbuskarna är få och träden står i små grupper. Hävden är god.

Marken är mycket örtrik och uppvisar närmast slätterflora på några håll. Dominerande vegetationstyp är örtrik ängshavretorräng med ett visst friskhetsinslag. Dominanta

och vanliga arter är ängshavre, darrgräs, älväxing, fårsvingel, vårbrodd, brudbröd, jordtistel, slankstarr, krissla, ängsvädd, blååtåtel, brudsporre, brunört, solvända och backklöver. På många håll växande är dessutom jungfrulin, färgmåra, käringtand, svinrot, nattviol och johannesnycklar. Honungsblomster växer sparsamt.

Fårsvingel

Vårbrodd

Ek karta: 470 60

Areal: 11 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), oxel, björk

Buskar: en(dom), nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-
torräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av
gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
brudbrödVanliga
darrgräs
backklöver
vildlin
solvända
gullviva
axveronika
spåtistel
jordtistel
fältmalörtEnstaka
S:t Pers nycklar
ängsnycklar
nattviol
fältsippa
liten blåklocka
kattfot
klasefibbla**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Alvarhed med nyligen upphört bete. Staketen har fallit omkull och igenväxning sker i talldungarna. Hedarna är dock fortfarande öppna.

Marken är örtrik och vegetationstäckningen är god på många håll. Vanliga örter är brudbröd, solvända, fältmalört, axveronika, gulmåra, stor fetknopp, kustruta, svartkämpar, revfingerört och liten sandlilja.

53 Stora Gasmora 1:55

53

Ek karta: 470 50 Areal: 12 ha Inventerat 90.05.30 KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), björk, oxel Buskar: en, hagtorn		
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, dike		
Kulturrehistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga mandelblom brudbröd ängsviol backtimjan liten blåklocka	Enstaka darrgräs jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Nästan helt öppen välhävdad alvarmark där får, kor och hästar betar. Marken är dels av hed- och torrängstyp, dels av lite friskare typ som är gödslad eller har varit åker.

Hedarna är mycket välbetade och domineras av luddlosta, vårbrodd och fårsvingel. Lavar och mossor har stort utrymme i växttäcket. Vanliga växter är sandnärva, humlelucern, skatnäva, grusbräcka, nagelört och gulmåra. Här växer sparsamt med alvarkösa. På torrängarna växer svartkämpar, gråfibbla, röllika och ängshavre. I ett fuktigare parti dominerar hundstarr.

Ek karta: 470 60

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd	
	Typrepresentativitet: representativ	
	Nuvarande hävd: saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%	
	Träd: tall(dom), björk	
	Buskar: en(dom), nypon	
Ingrepp/påverkan:	Dike	
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark	
	Mindre del torr mark, frisk mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp	
	Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre	
	torräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuv-	
	tåteltyp, fuktäng av högörttyp	
Slätter- och betes-indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	knippfryle	nattviol
	vårbrodd	liten blåklocka
	knägräs	jordtistel
	darrgräs	svinrot
	brudbröd	
	solvända	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fuktig betesmark med upphörd hävd. Området utgörs av öppna kalkfuktängar samt glesa och täta tallskogspartier. Fuktängarna är till övervägande delen av kalktyp men även någon tuvtåtel-fuktäng och högörtäng ingår.

På kalkfuktängen domineras vegetationen av älväxing, darrgräs, ängsstarr, brudbröd, hirsstarr, slankstarr och blåttåtel. Delar av marken har invaderats av hundäxing och luddtåtel, troligen från intilliggande åkrar.

55 Vinngardsalvret; Stora Hoburga

55

Ek karta: 470 50

Areal: 27 ha

Inventerat 89.08.17

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typpreparativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-indikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
knutnarv
brudbröd
vildlin
solvända
backtimjan
axveronika
spåtistel
jordtistel
kattfotEnstaka
liten blåklocka
fältmalört**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Helt öppen alvarmark med fårbeta. Marken är svagt böljande och varierar mellan alvarhed, torräng och hållmark. I området finns ett mindre tallskogsparti samt en liten agmyr. Marken betas av får och hävden är god.

Vegetationen utgörs av fårsvingel, vårbrodd, gulmåra, backtimjan, gråfibbla, kattfot, axveronika och spåtistel. Stora ytor domineras av slankstarr. På lite frodigare torrängar växer ängshavre, brudbröd, solvända och jordtistel. I fuktängen växer ängsstarr, äl-växing, hirsstarr och blåtåtel.

Stensättningar har påträffats i området.

56 Ringvida s, Simunds 1:28, Kalbjärga s

56

Ek karta: 470 60

Areal: 1 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), al, oxel

Buskar: en(dom), nypon

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: sandgräshed av borsttåteltyp

Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, alvarhed av fårsvingelalvar-
typ, torräng av fårsvingeltypSlätter- och betes-
indikatorer:Vanliga
knippfryle
vårbrodd
borsttåtel
vårtåtel
darrgräsEnstaka
Adam och Eva
mandelblom
brudbröd
backklöver
vildlin
jungfrulin
slätterfibbla**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark med sedan lång tid tillbaka upphörd hävd. Delar av området har helt växt igen medan vissa partier fortfarande är helt öppna och har en intressant flora.

Vegetationen utgörs av torrängar, sandgräshedar och någon ljunghed. På torrängen växer fårsvingel, vårbrodd, knippfryle, revfingerört, rödklöver, getväppling, höskallra, humlelucern samt Adam och Eva. På sandgräsheden växer borsttåtel, sandstarr, vårtåtel och fårsvingel.

57 Ringvida s, 4:1

57

Ek karta: 470 50

Areal: 4 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typprepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel, ask
 Buskar: en(dom), nypon, hagtorn

Kulturhistoriska spår:

Trägardegsård, stengärdegsård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga
 backtimjan
 spåtistel
 jordtistel
 fältmalört

Enstaka
 brudbröd

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alltigenom stenig enbuskmark som sluttar ner mot havet. Strandvallar löper genom hela området. Hävden är upphörd men igenväxningen går långsamt.

Över stora ytor är vegetationen mycket osammanhängande och här växer nästan bara tulkört och kustruta. På andra håll tillkommer fårsvingel, ängshavre, gråfibbla, färgmåra, jordtistel och spåtistel.

Ek karta: 470 50 Areal: 2 ha Inventerat 90.06.16 KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, buskrik utmark

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, ask
 Buskar: en(dom), nypon, hagtorn

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp

Slåtter- och betesindikatorer: Vanliga Enstaka
 vårbrödd jordtistel
 brudbrödd
 gullviva
 backtimjan
 spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg, stenig betesmark som sluttar ner mot havet. Marken är alltigenom torr och strandvallar finns utvecklade i hela området. Hävden är upphörd och igenväxningen är långt gången inom vissa ytor.

Vegetationen utgörs av fårsvingel, ängshavre, gråfibbla, gulmåra, färgmåra, getväppling och tulkört.

I området finns en källargrop.

59 Gasmorhammaren, Stora Gasmora

59

Ek karta: 470 50

Areal: 34 ha

Inventerat 89.08.23

KLASS 1

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: oxel, tall, ask Buskar: en, nypon	
Ingrepp/påverkan:	Stenbrott i strandvallarna, skrotupplag	
Kulturarhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs- havretorräng, fuktäng av kalktyp, driftvegetation	
Slätter- och betes-indikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin backtimjan liten blåklocka spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka ängsnycklar solvända axveronika kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Gasmorhammaren är en halvö som utgörs av en helt öppen, ganska hög kulle med vackert utvecklade strandvallar. Hela området är kargt och stenigt och på något håll går berget i dagen. Hävden är upphörd men igenväxningen går långsamt. Enarna står mycket glest. Några oxlar finns i området. I områdets norra del finns en mindre tall-dunge.

Vegetationen domineras av fårsvingel. Marken är mycket örtrik och i stor mängd växer bl a alvarglim, backtimjan, gråfibbla, såpört, gulmåra, vanlig ögontröst, fältvädd, jordtistel och käringtand. I fuktängarna växer hundstarr, slankstarr och älvväxing. I strandvallarna har täktverksamhet förekommit på flera håll vilket har gett fula sår i landskapet.

I området har stensättningar, rester av en kalkugn samt ett röse påträffats.

60 Stora Gasmora 4:9, 1:15

60

Ek karta: 470 50

Areal: 9 ha

Inventerat 90.06.17

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: saknas

Buskar: en, nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-
torräng, fuktäng av kalktypSlätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta

vårbrodd

brudbröd

Enstaka

darrgräs

spåtistel

sandmaskros

Fauna:

Ett 50-tal par skrattmåsar häckar i området.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Gasmorshammarens högsta delar utgörs av en svagt böljande platå med alvarheder, hällmarker och fuktängar. Hällen ligger i hela området mycket grunt. Bete har förekommit i sen tid men idag saknas både stängsel och djur i området.

Marken är så när som på några få, låga enbuskar helt öppen. Alvarhederna överväger och här växer fårsvingel, ängshavre, vårbrodd, luddlosta, brudbröd, svartkämpar, slankstarr och humleluzern. På hällmarken växer gul och vit fetknopp, harklöver samt spåtistel. Fuktängarna hyser älvväxing som enda dominerande art.

61 Stora Gasmora s

61

Ek karta: 470 50

Areal: 2 ha

Inventerat 89.08.23

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: saknas

Buskar: rönn

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik
ängshavretorräng, driftvegetationSlätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

vårbrodd

darrgräs

vildlin

backtimjan

Enstaka

solvända

gullviva

liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Smal strandremsa med upphört bete. Området är stenigt och längs stranden löper en strandvall. Vegetationen är omväxlande torr och frisk. På frisk mark växer rödsvingel, svartkämpar, rölrika, brännässla och ogräsmaskros. I torrare delar växer fårsvingel, gulmåra, backtimjan och gråfibbla. Området saknar träd och buskskikt.

62 Nystugu 1:2, 1:6, Stora Gasmora 1:51

62

Ek karta: 470 50

Areal: 6 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: oxel, björk, ask Buskar: en, hagtorn, nypon		
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-torräng, örtrik friskäng, fuktäng av högörttyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga darrgräs fältsippa vildlin solvända gullviva jordtistel	Enstaka johannesnycklar ängsnycklar sumpnycklar jungfrulin majviva slåtterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen sidlänt hagmark med torrängar, fuktiga mader, kalkfuktängar samt friskare partier med lätt störning. Marken betas av kor och hävden är mycket god. Områdets övre delar utgörs av torr enbuskmark där vegetationen består av fårsvingel, luddlosta, brudbröd, vårbrodd, svartkämpar, revfingerört, solvända, vit fetknopp och fältsippa.

Områdets centrala del består av en sidlänt mad med intressant vegetation. Maden har tidigare dikats ut med diken har växt igen och marken hålls blöt. Här växer hundstarr, tuvtåtel, ängsgröe, humleblomster, smörblomma, vitklöver, rödklöver, kärrfräken, bäckveronika, kärrsälting, sumpmåra, stor igelknopp, ängsull, vattenmynta, agnsäv, spikblad, kärrtistel, smalfräken, sumpnycklar och ängsnycklar. Den rena kalkfuktängen domineras av älväxing, hundstarr och hirsstarr.

En väderkvarnsgrund finns i området.

63 Nystugu 1:2

63

Ek karta: 470 50

Areal: 4 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en, nypon		
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
	Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs backsmultron backklöver vildlin solvända gullviva liten blåklocka jordtistel	Enstaka S:t Pers nycklar spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr betesmark med tallar och föga undervegetation. Kalkhällar och låga raukar sticker upp på flera håll. Området sluttar brant ner mot havet. Marken betas av kor och hävden är mycket god. Rönjningar har utförts och en del oxeluppslag som kommit in under en period av ohävd blir nu hårt åtgångna av korna.

Vegetationen är nästan alltigenom torr och utgörs av fårsvingel, luddlosta, ängshavre, nagelört, svartkämpar, gråfibbla, käringtand, gulmåra, revfingerört och tulkört. I någon del nedanför branten finns lite fuktig mark där hundstarr och älväxing växer. Stenmurarna är väl underhållna och fähuset har renoverats traditionsenligt.

En väderkvarnsgrund finns i området.

Ek karta: 470 60

Areal: 3 ha

Inventerat 90.06.16

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävd: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), nypon

Ingrepp/påverkan:

Dike

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-
 torräng
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	johannesnycklar
brudbröd	ängsnycklar
solvända	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med sedan lång tid tillbaka upphörd hävd och långt gången igenväxning. Området utgörs av någon öppen ängshavretorräng, tallskog med uppstickande ungtallar och enbuskar samt en öppen fuktäng. På torr mark växer ängshavre, fårsvingel, brudbröd, solvända och rödklöver. I fuktängen växer älväxing, darrgräs, krissla, ängsvädd och slankstarr.

65 Nystugu 1:5

65

Ek karta: 470 50

Areal: 1 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik
 ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd

Vanliga
 fåltsippa
 brudbröd
 jordtistel
 slätterfibbla

Enstaka
 liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med sedan lång tid tillbaka upphörd hävd och långt gången igenväxning. Fortfarande finns några öppna torrängar. Vegetationen är här av ängshavre- och fårsvingeltyp. Fålsippa och slätterfibbla växer rikligt.

Ek karta: 470 50

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS 3

Markslag:	Betesmark																		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog																		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävd: tidvis upphörd hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: saknas																		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), rönn, finnoxel																		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap																		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark																		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av örtrik ängshavre-torräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng																		
Slätter- och betes-indikatorer:	<table> <tr> <td>Vanliga</td><td>Enstaka</td></tr> <tr> <td>ormtunga</td><td>S:t Pers nycklar</td></tr> <tr> <td>vårbrodd</td><td>ängsnycklar</td></tr> <tr> <td>darrgräs</td><td>kattfot</td></tr> <tr> <td>brudbröd</td><td>svinrot</td></tr> <tr> <td>solvända</td><td></td></tr> <tr> <td>gullviva</td><td></td></tr> <tr> <td>axveronika</td><td></td></tr> <tr> <td>jordtistel</td><td></td></tr> </table>	Vanliga	Enstaka	ormtunga	S:t Pers nycklar	vårbrodd	ängsnycklar	darrgräs	kattfot	brudbröd	svinrot	solvända		gullviva		axveronika		jordtistel	
Vanliga	Enstaka																		
ormtunga	S:t Pers nycklar																		
vårbrodd	ängsnycklar																		
darrgräs	kattfot																		
brudbröd	svinrot																		
solvända																			
gullviva																			
axveronika																			
jordtistel																			
Hotade arter:	Honungsblomster																		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med upphörd hävd under igenväxning. Området består av en fortfarande öppen alvarhed, några fuktängar samt ett tallskogsparti. Heden är karg med uppstickande hållar. Fuktängarna är grunda och fortfarande helt öppna. Skogsområdet växer nu snabbt igen.

På heden utgörs vegetationen av örtrik fårsvingelalvarhed. Lavinnehållet är stort i vegetationen. Fuktängarna domineras av blåtåtel och slankstarr. Älväxing växer spritt i tuvor. Vanliga arter är ärtstarr, brunört, krypven, revfingerört, ormtunga, hundstarr, ängsvädd och tätört. Kärrknipproten är ymnig och honungsblomstret förekommer med några exemplar.

En tjärdal finns i området.

67 Stora Hoburga 1:11

67

Ekon karta: 470 50

Areal: 5 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS 2

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, ask, björk Buskar: en(dom)		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretorräng, alvarhed av örtrik ängs- havretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga knippfryle darrgräs ängsviol solvända gullviva axveronika liten blåklocka spåtistel jordtistel kattfot	Enstaka loppstarr blodnäva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en stenig och öppen alvarhed, ett område med få grova tallar på frodig ängshavretorräng, fuktiga tallskogspartier samt en starrig fuktäng. Området betas av får och hävden är god, i tallskogen dock svalg.

Vegetationen på heden utgörs av fårsvingelalvarhed. Brudbröd, solvända, jordtistel, gulmåra och gråfibbla är här särskilt ymniga. Ängshavretorrängen har ett visst friskhetsinslag och här växer vårbrodd, flentimotej, svartkämpar, darrgräs, solvända och brudbröd. I fuktängen växer ängstarr, hirsstarr, hundstarr, bunkestarr, blåtåtel och äl-växing dominant. Spikblad och kärrbräken är ymniga.

Ek karta: 470 50

Areal: 6 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall, oxel, björk

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,
torräng av örtrik ängshavretorräng, alvarhed av örtrik ängs-
havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
brudbrödVanliga
knippfryle
darrgräs
vildlin
solvända
gullviva
axveronika
liten blåklockaEnstaka
ängsnycklar
nattviol
slätterblomma
blodnäva
bockrot
spåtistel
jordtistel
kattfot
sandmaskros**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark bestående av en alvarhed med några fuktängar samt ett tallskogsparti. Betet har nyss upphört men möjligen förekommer bete sporadiskt. Området är fortfarande helt öppet. Kontinuitetsavbrottet har gjort att gräsfilten ligger tjock i fuktängarna. Ohävsarter som bergsslok, lundskafing, blodnäva och tulkört får allt större utbredning i tallskogen.

Heden är till stor del av hållmarkstyp. Här är vegetationen knuten till sprickor i marken. Där jordtäcke finns är det decimeter tjockt och med örtrik vegetation. Dominerande arter är fårsvingel, luddlosta, vårbrodd och brudbröd. Axveronika, gråfibbla, gulmåra, revfingerört, vit fetknopp, lundtrav och kustruta är vanliga arter. I fuktängarna växer älväxing, blåtåtel, darrgräs, hirsstarr, hundstarr och i blötare partier agnsäv. Någon del av området utgörs av frisk, örtrik ängshavretorräng.

Av fornlämningar har en brygga samt en runristning i häll påträffats.

69 Nystugu 1:4

69

Ek karta: 470 50

Areal: 9 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
ormtunga
knippfryle
darrgräs
ängsnycklar
slätterblomma
brudbröd
vildlin
solvända
axveronika
spåtistel
jordtistel
kattfotEnstaka
brudsporre
nattviol
gullviva
majviva
liten blåklocka

Hotade arter:

Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Variationsrik betesmark bestående av öppna alvarheder, fuktängar samt betade och obetade skogspartier. Några större agkärar ingår i området. Runt dessa finns rik fuktängsvegetation. Marken betas av kor och hävden är god på hedarna, måttlig i fuktängarna och svag eller obefintlig i skogen.

Vegetationen på hedarna är av två typer. Dels finns en karg och artfattig typ med stort lavinnehåll. Här dominerar fårsvingeln ofta helt. Dels finns en frodig och örtrik variant med god vegetationstäckning. Här växer brudbröd, solvända, kattfot, jordtistel, svartkämpar, stor fetknopp, brudsporre och axveronika. Fuktängarna är grunda och här växer älvväxing, slankstarr, blåttåtel, hundstarr, slåtterblomma och ormtunga. Runt agkärren växer ängsstarr, hirsstarr, blåttåtel, spikblad, ängsvädd, tätört, ängsull, agnsäv, kärrknipprot, ängsnycklar, vattenmåra samt några mindre förekomster av honungsblomster.

*Ängsstarr**Hirsstarr*

70 Vinngårdsalvret; Lilla Hoburga

70

Ek karta: 470 50

Areal: 16 ha

Inventerat 89.08.17

KLASS 2

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25 %
 Träd: tall(dom), björk, oxel
 Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd: 25 % välhävdad, 50 % måttligt hävdad, 25 % svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Skräpupplag

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin solvända backtimjan axveronika spåtistel jordtistel kattfot	Enstaka slätterblomma liten blåklocka fältmalört
--	-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med öppna hedar och hållmarker, frodiga torrängar, skogspartier samt några våtar och fuktängar. Kor betar i området och hävden är relativt god. Vegetationen på karg mark utgörs av fårsvingel, vårbrodd, slankstarr, kattfot, gulmåra och backtimjan. På frodigare mark växer även brudbröd, solvända, jordtistel, svartkämpar och vispstarr. Fuktängarna har varierad vegetation. Några är grunda och domineras av älväxing, slankstarr och darrgräs. I andra dominerar ängsstarr. Vanliga arter är blååtel, ryltåg, hirsstarr, ängsvädd, kärrsälting och tätört. I området finns en vägbank och en stensättning.

Ek karta: 079 59

Areal: 46 ha

Inventerat 89.08.16

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), björk, oxel		
	Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Stenupplag		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder, kalkugnsruin		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv axveronika fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark som till stor del utgörs av en helt öppen hed med bara några få enbuskar och enstaka tallar. Ställvis finns några något frodigare torrängar samt grunda fuktängar. Till området hör även en del skogspartier och mindre torrängspartier. Marken betas av kor och hävden är något svag.

På heden domineras vegetationen av fårsvingel och vårbrodd. Backtimjan, solvända, brudbröd, gulmåra, revfingerört och svartkämpar är vanliga, i synnerhet i frodigare partier. Fuktängarna är genomgående grunda och dominerade av älväxing, slankstarr och blåtåtel.

72 Träskhagen; Båta

72

Ek karta: 079 59 Areal: 13 ha Inventerat 89.08.16 KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), rönn, finnoxel		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs loppstarr brudbröd vildlin solvända majviva backtimjan axveronika spåtistel fältmalört	Enstaka ängsnycklar knutnarv gulkämpar liten blåklocka jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med öppna hedar, ett tallskogsparti samt ett bälte med fuktängsvegetation i kanten till Alnäsa träsk. Hävden i området är svag eller sporadisk. Idag saknas djur i området. Marken visar inga tecken på igenväxning.

Vegetationen på heden domineras helt av fårsvingel och vårbrodd. Andra vanliga arter är gulmåra, backtimjan och, på lite frodigare platser, brudbröd, vispstarr, fältmalört samt solvända. På fuktmarken mot Alnäsa träsk växer knappag, blåttåtel, majviva, kärrknipprot och stor brudsporre.

73 Lilla Hoburga 1:9

73

Ek karta: 079 59

Areal: 20 ha

Inventerat 89.08.16

KLASS 3

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall Buskar: en(dom)		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka knutnarv axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark bestående av en flack hed med tunt jordtäck. Berget går på flera ställen i dagen. I området finns även ett parti med lösmaterial glest bevuxet av tall. Hävden har upphört eller är sporadisk och låga enbuskar ökar i omfattning på heden.

På den kargaste marken utgörs vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, vildlin, gulmåra och backtimjan. I frodigare partier växer brudbröd, solvända, jordtistel och svartkämpar. På hållarna är vit fetknopp allmän.

I området har följande fornlämningar påträffats: stenkrets, stensättningar, skepssättning, husgrunder samt ett gravfält.

74 Nystugu 1:3, Lilla Hoburga 1:20

74

Ek karta: 079 59

Areal: 25 ha

Inventerat 89.08.16

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall, björk Buskar: en(dom), nypon, slån		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Tträgarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark *		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högrörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högrörttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrödd	Vanliga knägräs darrgräs brudbrödd vildlin solvända backtimjan spåtistel fältmalört	Enstaka ängsnycklar knutnarv slätterblomma majviva axveronika liten blåklocka jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor öppen betesmark där flera ytor tidigare varit kultiverade men nu håller på att övergå i naturlig betesmark. Området gränsar till Alnäsa träsk med ett band av frisk och fuktig vegetation. Kor betar i området och hävden är något svag.

Vegetationen utgörs av lite frodigare torrängar, några kargare hedpartier samt några grunda fuktängar. I agträskkanten växer knappag, hundstarr, blåttåtel, slankstarr, vass, vattenmynta, spikblad, hirsstarr och kärrknipprot.

Fornlämningar: stensättningar, rester av kalkugn samt en ruin.

75 Husmorsalvret; Nystugu

75

Ek karta: 079 59

Areal: 9 ha

Inventerat 89.08.16

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall Buskar: en(dom), finnoxel, nypon, rönn, slån		
Ingrepp/påverkan:	Småskaligt stenbrott		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin backtimjan axveronika spåtistel fältmalört	Enstaka solvända liten blåklocka jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppet alvarområde med upphörd hävd under igenväxning. Marken saknar träd så när som på en liten talldunge. Området invaderas nu långsamt av en. Vegetationen utgörs av karga alvarheder samt några lite frodigare fårsvingeltorrängar och ängshavretorrängar. Vanliga arter är backtimjan, fältmalört, gulmåra, svartkämpar, brudbröd och spåtistel.

I området finns en kalkugnsruin.

76 Båta 1:4, 1:5

76

Ek karta: 471 50	Areal: 24 ha	Inventerat 89.08.21	KLASS 2
------------------	--------------	---------------------	---------

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall		
	Buskar: en		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-torräng Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs brudbröd vildlin solvända majviva backtimjan axveronika jordtistel	Enstaka ängsnycklar knutnarv slätterblomma liten blåklocka spåtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Svagt böljande alvarmark med grunda fuktängar, berg i dagen och glesa talldungar. Berget syns i form av små hållar, låga raukar och burgkanter.

Vegetationen är övervägande torr och domineras av karga hedar. På flera håll är marken lite frodigare. Här växer brudbröd, solvända, jordtistel och darrgräs. Fuktängarna domineras av slankstarr, älväxing och ängsstarr. I området finns även en agmyr.

Några stensättningar finns i området.

Ek karta: 470 50

Areal: 76 ha

Inventerat 89.08.21

KLASS 2

Markslag:	Betesmark																
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog																
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas																
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), rönn, finnoxel, nypon																
Ingrepp/påverkan:	Grustäcker i strandvallarna																
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap																
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark																
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp, driftvegetation																
Slätter- och betes-indikatorer:	<table> <tr> <td>Vanliga</td><td>Enstaka</td></tr> <tr> <td>vårbrodd</td><td>knutnarv</td></tr> <tr> <td>darrgräs</td><td>axveronika</td></tr> <tr> <td>brudbröd</td><td>liten blåklocka</td></tr> <tr> <td>vildlin</td><td>spåtistel</td></tr> <tr> <td>solvända</td><td>fältmalört</td></tr> <tr> <td>backtimjan</td><td>kattfot</td></tr> <tr> <td>jordtistel</td><td></td></tr> </table>	Vanliga	Enstaka	vårbrodd	knutnarv	darrgräs	axveronika	brudbröd	liten blåklocka	vildlin	spåtistel	solvända	fältmalört	backtimjan	kattfot	jordtistel	
Vanliga	Enstaka																
vårbrodd	knutnarv																
darrgräs	axveronika																
brudbröd	liten blåklocka																
vildlin	spåtistel																
solvända	fältmalört																
backtimjan	kattfot																
jordtistel																	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stenigt kustparti med strandvallar nedanför en brant burgskant. Hävden har varit upphörd under en tid men stora delar av området är fortfarande helt öppet. Vegetationen är helt styrd av vallarna. På krönen återfinns alvarhed och i sänkorna fuktäng. På alvarheden växer fårsvingel, grusslok, backtimjan, gulmåra, axveronika, smällglim och såpört. I sänkorna växer älväxing, hundstarr, hirsstarr, slankstarr. Längs stranden växer strandmålla, krusskräppa och annan driftvegetation.

I området har påträffats husgrunder, stensättningar, rösen, åkervallar samt rester av kalkugnar.

78 Lilla Hoburga 1:6

78

Ek karta: 470 50

Areal: 4 ha

Inventerat 89.08.21

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en(dom), rönn, nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingel-
typ, torräng av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
backtimjan
axveronika
kattfotEnstaka
knutnarv
liten blåklocka
spåtistel
jordtistel
fältmalört**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Alvarhed med upphörd hävd under långsam igenväxning. Träd saknas nästan helt i området men enbuskarna ökar till följd av betets upphörande. Ängshavren har bildat en tjock filt som få örter lyckas tränga igenom. Fårsvingel och vårbrodd dominerar dock fortfarande på de flesta håll. På hedmarken växer även backtimjan, gulmåra och gråfibbla allmänt. Flera delar är lite frodigare och här växer även, brudbröd, jordtistel och darrgräs. I några grunda fuktängar växer slankstarr, hirsstarr och älväxing.

Ek karta: 079 58

Areal: 45 ha

Inventerat 89.07.27

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (2 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon, hagtorn, vägtorn, olvon		
Ingrepp/påverkan:	Grustag		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, artrik gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta salttåg vårbrodd	Vanliga darrgräs knutnarv vildlin backtimjan gulkämpar spåtistel kattfot	Enstaka ängsnycklar brudbröd rosettjungfrulin axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Variationsrik betesmark bestående av ett stenigt kustparti, karga alvarhedar, tätare tallskogspartier, agmyrar, fuktängar samt ett träsk. Längs kusten löper ett brett området med strandvallar. Vid stranden och även längre upp på land finns spektakulära raukar. Dessa skiljer sig från övriga raukar på Färö genom att de har en fot av sedimentär kalksten. På andra håll består raukarna i sin helhet av revkalksten.

I de steniga kustpartierna växer stinknäva, tulkört, spåtistel, revfingerört, gul fetknopp, fältvädd och alvarglim mycket sparsamt. Här finns även mindre bestånd kalknarv. Alvarheden är karg och helt dominerad av fårsvingel och fläckvis av vårbrodd. Ängshavre, kattfot, gräslök och spåtistel är relativt allmänna. Agträskkanten domineras helt av knappag. Här växer även blåtåtel, slankstarr och tätört.

I övrigt domineras fuktängarna av älvväxing, slankstarr, ryltåg, hirsstarr och hundstarr. I agmyrarnas nakna lera växer vattenbläddra. I fuktängen växer dessutom vattenmynta, gulkämpar, spikblad, ryltåg, agnsäv och ärtstarr.

Fornlämningar: krater, kratergrop, gravfält, stensättningar, kapellruin samt kyrkogård.

Ryltåg

Agnsäv

Ek karta: 079 59 Areal: 24 ha Inventerat 89.07.27 KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en, nypon		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka ängsnycklar nattviol rosettjungfrulin gullviva axveronika liten blåklocka jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen övervägande torr alvarmark. Enbuskarna är få och tallarna står i glesa grupper vilket gör att marken har en öppen karaktär. Hävden är upphörd eller möjligen sporadisk. De färskaste spåren av bete saknas och stängslan börjar rasa omkull.

Marken är relativt frodig och domineras av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Vanliga och med fläckvis dominans är brudbröd, solvända, backtimjan och gulmåra. Fältvädd, liten sandlilja, prästkrage, revfingerört och tulkört ökar i omfattning. I fuktängarna dominerar ängsstart, slankstart, hundstart, blåtåtel, älväxing, ryltåg, axag och hirsstart. Dessa är stundtals av friskare slag där rödklöver, gulmåra, gåsört och vattenmynta ingår.

I området finns en milstolpe samt rester av en kalkugn.

81 **Lauter 1:7 A, B, 1:57 C**

81

Ek karta: 079 59**Areal: 53 ha****Inventerat 89.08.23****KLASS 2**

Marks lag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av högstarrtyp	
Slåtter- och betes-indikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs knutnarv brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka ängsnycklar nattviol slåtterblomma liten blåklocka fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med upphörd hävd. Området består av torra, fortfarande öppna alvarheder och hållmarker, frodigare torrängar, grunda fuktängar, agmyrar samt tallskog. Delar av området invaderas nu av en och tall.

Vegetationen på hedarna domineras av fårsvingel och på några håll av slankstarr. Relativt allmänna är backtimjan, gräslök, gulmåra, knutnarv och tulkört. Liten sandlilja är en art under expansion. I fuktängarna växer slankstarr, hundstarr, hirsstarr, ryltåg, älväxing och blåttåtel. Agmyrarna kantas av knappag, axag, ängsstarr, ängsvädd, tätört och sumpgentiana.

Ek karta: 079 59

Areal: 9 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom), nypon

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
loppstarr
brudbröd
vildlin
solvända
backtimjan
spåtistelEnstaka
axveronika
liten blåklocka
jordtistel
fältmalört
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Får har tidigare betat i området men marken invaderas nu av tall och en. Marken är övervägande torr och vegetationen utgörs av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd, gulmåra, vitmåra, svartkämpar, gråfibbla, backtimjan och tulkört. I fuktängarna växer ängsstarr, blååtäl, loppstarr och älväxing.

83 Friggars 1:9

83

Ek karta: 079 59 Areal: 24 ha Inventerat 89.08.14 KLASS 1

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25 %	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), nypon	
Hävdens tillstånd:	50 % välhävdad, 25 % måttligt hävdad, 25 % svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs vildlin backtimjan spåtistel	Enstaka loppstarr knutnarv brudbröd axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Variationsrik alvarmark med öppna alvarhedar, några agmyrar omgivna av intressant fuktängsvegetation, frodigare torrängar samt en större våt. Spridda tallar och talldungar finns i området. Marken betas av får och hävden har tidigare varit svag varvid några delar invaderats av en. Idag är området välbetat och markens igenväxta delar blir efterhand mer ljusöppna.

Alvarhedarna är karga och vegetationen är helt dominerad av fårsvingel, och vårbrodd. Vanliga inslag är backtimjan, spåtistel och tulkört. Runt agkärren växer knägräs, ängstarr, hirsstarr, vattenmynta, spikblad, ryltåg och blåtåtel. Väten är stenig och artfattig. Här dominerar ryltåg och blåtåtel.

Ek karta: 079 59

Areal: 25 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardebgård, stengärdesbgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, artrik gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr vildlin backtimjan spåtistel kattfot	Enstaka ängsnycklar slätterblomma liten blåklocka jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med öppna alvarheder, fuktiga tallskogspartier, några torrängar, ett agkärr med öppen vattenyta samt några fuktängar. Området betas av får och hävden är god. Marken på alvarheden är karg och böljande. Här saknas träd och buskar nästan helt.

På torr mark utgörs vegetationen av backtimjan, kattfot, spåtistel, vårbrodd och axveronika. I de lite skuggigare lägena växer älväxing, lundskäfting och tulkört. I kanten till agmyren växer knappag, ängstarr, tätört, slätterblomma, spikblad och höstspira. Några mindre åkrar i anslutning till betesmarken bidrar till ökad variation i landskapet.

En tjärdal har påträffats i området.

85 Friggars 1:11 m fl

85

Ek karta: 079 59

Areal: 33 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), björk

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
majviva
backtimjan
axveronika
spåtistel
jordtistelEnstaka
knägräs
ängsnycklar
knotnarv
slätterblomma
liten blåklocka
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Området har tidigare troligen varit uppdelat i flera enheter men nu ligger stentun och staket nedrasade och området har varit ohävdad en tid. Centrala delen av området utgörs av en fortfarande öppna hed med inslag av frodigare torrängar. Några mindre agmyrar finns även liksom skogspartier som tättnar. Marken gränsar till Alnäsa träsk.

Vegetationen i träsk- och myrkanter utgörs av axag, ängsstarr, hundstarr, hirsstarr, blå-tåtel, ängsvädd, vattenmynta, blodrot, smalfräken och kärrknipprot. På torr mark växer backtimjan, gråfibbla, gulmåra, spåtistel, solvända.

En väderkvarnsruin finns i området.

Ek karta: 079 59

Areal: 20 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Ingrepp/påverkan:

Dike, halmupplag

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

vårbrodd

darrgräs

loppstarr

slätterblomma

brudbröd

vildlin

solvända

backtimjan

axveronika

spåtistel

Enstaka

knägräs

ängsnycklar

nattviol

liten blålocka

jordtistel

fältmalört

kattfot

svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark bestående av tallskogspartier, torrängar, fuktängar samt en agmyr. Hävden i området är upphörd och marken växer nu långsamt igen med tall och en. Vegetationen på torr mark utgörs av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre, röllika, gråfibbla, backtimjan, gulmåra och vispstarr. Runt en agmyr växer hundstarr, hirsstarr, knappag, tuvtåtel, spikblad och smalfräken. I en rik fuktäng växer knappag, axag, ängsstarr, ängsnycklar, kärrknipprot, tätört samt stora mängder slätterblomma.

87 Broskogs 1:5

87

Ek karta: 079 59

Areal: 15 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Dike, skrotupplag

Kulturrehistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingelalvar-typ, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd

Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 vildlin
 solvända
 backtimjan
 spåtistel
 jordtistel

Enstaka
 axveronika
 liten blåklocka
 kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av torrängar, några fuktängar och något kargare parti. Enbuskar finns spritt i området och tallen växer i mindre dungar. Marken betas av får och hävden är något svag.

Fårsvingel, ängshavre och vårbrodd dominerar vegetationen. Gräsen har något större dominans än vanligt varför örtfloran inte är så rik. Relativt vanliga är dock gulmåra, backtimjan, svartkämpar och brudbröd. I fuktängarna växer älväxing, ängsstarr, blååtel, ryltåg och ängsvädd. Ett djupt dike är grävt genom hällen.

Ek karta: 079 59

Areal: 3 ha

Inventerat 89.08.11

KLASS 3

Markslag:	Betesmark														
Naturtyp:	Alvar, buskrik utmark														
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas														
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon, rönn, finnoxel														
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap														
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark														
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, driftvegetation														
Slätter- och betesindikatorer:	<table> <tr> <td>Vanliga</td><td>Enstaka</td></tr> <tr> <td>darrgräs</td><td>vårbrodd</td></tr> <tr> <td>brudbröd</td><td>liten blåklocka</td></tr> <tr> <td>solvända</td><td>jordtistel</td></tr> <tr> <td>backtimjan</td><td></td></tr> <tr> <td>spåtistel</td><td></td></tr> <tr> <td>fältmalört</td><td></td></tr> </table>	Vanliga	Enstaka	darrgräs	vårbrodd	brudbröd	liten blåklocka	solvända	jordtistel	backtimjan		spåtistel		fältmalört	
Vanliga	Enstaka														
darrgräs	vårbrodd														
brudbröd	liten blåklocka														
solvända	jordtistel														
backtimjan															
spåtistel															
fältmalört															

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stenig betesmark med väl utvecklade strandvallar och låga raukbildningar. Stora delar av området täcks av gles eller tät tallskog. Hävden är upphörd och igenväxning sker.

Vegetationen är karg och här växer fårsvingel, ängshavre och grusslok dominant. Vanliga arter är gulmåra, backtimjan, tulkört, solvända, gråfibbla, vispstarr och fältvädd. I det steniga strandpartiet växer strandråg, saltört och marviol.

89 Broskogs 1:20

89

Ek karta: 079 59

Areal: 5 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, buskrik utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typprepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: rönn

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Grustag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
solvända
backtimjan
spåtistelEnstaka
brudbröd
vildlin
liten blåklocka**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Öppen, stenig betesmark med välutvecklade strandvallar mot havet. Berget går i dagen med flera raukbildningar. Får betar i området men hävden är något svag. På den karga marken växer fårsvingel, ängshavre, gråfibbla, backtimjan, spåtistel och gulmåra. Tulkört och grusslok är överallt vanliga.

Ek karta: 079 59

Areal: 10 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon, rönn, finnoxel		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd backtimjan	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända axveronika liten blåklocka spåtistel jordtistel	Enstaka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Varierad betesmark bestående av öppna torrängar och alvarhedar samt ett område med lite frodigare vegetation. Mitt i området finns en burgkant och även en del raukbildningar. Marken betas av kor och får och hävden är god.

På torrängen utgörs vegetationen av fårsvingel, gulmåra, svartkämpar, röllika, brudbröd och backtimjan. På alvarhedarna växer fårsvingel, gråfibbla, backtimjan, gulmåra, axveronika, grusslok och tulkört. Nedanför burgkanten finns frodigare mark. Här växer jordtistel, brudbröd, darrgräs, vispstarr, vildlin och solvända.

91 Hammars 1:33

91

Ek karta: 079 59

Areal: 3 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (0.2 ha), alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom)		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp		
	Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg	Vanliga backtimjan spåtistel	Enstaka darrgräs vildlin liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg och stenig betesmark med fårbete. I hela området finns väl utvecklade strandvallar. Hävden har tidigare varit svag och enbuskarna har bildat täta buskage. Trycket har nu ökat och buskarna har glesats ut betydligt. Idag är hävden i området god.

I området växer fårsvingel, ängshavre, gråfibbla, gulmåra, backtimjan, vit fetknopp och spåtistel. Tulkört och grusslok är överallt vanliga. Vid stranden finns några små ytor med saltpåverkad vegetation. Här växer salttåg, rödsvingel, havssälting och gåsört.

Ek karta: 079 59

Areal: 17 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 3

Markslag:	Betesmark												
Naturtyp:	Havsstrandäng (0.2 ha), alvar, annan öppen utmark												
Nuvarande hävd:	Bete												
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag												
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom)												
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad												
Ingrepp/påverkan:	Dike												
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap												
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark												
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp												
Slätter- och betesindikatorer:	<table> <tr> <td>Vanliga</td><td>Enstaka</td></tr> <tr> <td>vårbrodd</td><td>brudbröd</td></tr> <tr> <td>darrgräs</td><td>liten blåklocka</td></tr> <tr> <td>vildlin</td><td>jordtistel</td></tr> <tr> <td>backtimjan</td><td>fältmalört</td></tr> <tr> <td>spåtistel</td><td>kattfot</td></tr> </table>	Vanliga	Enstaka	vårbrodd	brudbröd	darrgräs	liten blåklocka	vildlin	jordtistel	backtimjan	fältmalört	spåtistel	kattfot
Vanliga	Enstaka												
vårbrodd	brudbröd												
darrgräs	liten blåklocka												
vildlin	jordtistel												
backtimjan	fältmalört												
spåtistel	kattfot												

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med tunt jordtäck och karg vegetation. Stora delar är steniga och helt utan jordtäck. Välutvecklade strandvallar finns i det steniga materialet. Hävden har under lång tid varit svag i området varvid stora delar växt igen med en. Hävden är även idag svag och området fortsätter växa igen.

Vegetationen domineras av fårsvingel och ängshavre. Vanliga växter är gulmåra, spåtistel, gråfibbla och backtimjan. På den karga och steniga marken växer tulkört i stor mängd. Här finns även grusslok och stinknäva. Längs stranden finns lite landstrandvegetation och här växer salttåg och rödsvingel.

En stensättning finns i området.

93 Mölnor 1:45

93

Ek karta: 079 59 Areal: 5 ha Inventerat 89.08.10 KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall(dom), oxel
Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
Betydande del torr mark, frisk mark
Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp
Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingel-
alvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av
högstarrtyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta backtimjan	Vanliga vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin solvända liten blåklocka spåtistel	Enstaka axveronika jordtistel fältmalört kattfot
---	-------------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av en stor fuktäng med varierad vegetation omsluten av alvarheder och några talldungar. I en del av området syns plogfåror. Floran har här nästan helt naturaliserats. Vegetationen i fuktängarna domineras i sina centrala delar av ag. Runt agen växer älväxing, hundstarr, ryltåg, slankstarr, vattenmynta, blåttåtel, bunkestarr och krypven. Vegetationen är här överlag frisk. På alvarheden växer fårsvingel, gulmåra, gråfibbla, backtimjan, spåtistel och liten blåklocka.

Ek karta: 079 59

Areal: 8 ha

Inventerat 89.08.11

KLASS 1

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: saknas

Buskar: en(dom), rönn, finnoxel, nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, kalkugnar, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingelalvar-
typ, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktypSlåtter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
backtimjanVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
axveronika
spåtistel
jordtistel
fältmalörtEnstaka
ängsnycklar
liten blåklocka
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark med örtrika torrängar och grunda fuktängar. Hävden har upphört och området växer nu snabbt igen med en. Marken är frodig och här växer fårsvingel, gulmåra, backtimjan, fältmalört, brudbröd, solvända, gråfibbla, jordtistel, slankstarr och getvåppling. I fuktängen växer älväxing, slankstarr, darrgräs och krissla.

95 Hammars 1:47

95

Ek karta: 079 59

Areal: 11 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Sötvattensstrandäng, alvar, annan öppen utmark

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall, oxel

Buskar: en, nypon

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
vårbrodd
brudbrödVanliga
knägräs
darrgräs
knutnarv
vildlin
solvända
backtimjan
liten blåklocka
spåtistel
kattfotEnstaka
ängsnycklar
axveronika
jordtistel
fältmalört**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark med frodiga torrängar, några alvarhedar och fuktängar samt en artrik sötvattensstrandäng. Området är kuperat och har lite tjockare jordtäcke. Marken har tidigare betats av får men hävden har nyligen upphört och området visar ännu inga tecken på igenväxning.

Vegetationen på torrängarna domineras av ängshavre, fårsvingel och brudbröd. Vårbrodd, svartkämpar, gulmåra, vitmåra, solvända och kustruta är vanliga. Sötvattensstrandängen domineras av knappag, axag, hundstarr och hirsstarr. Vanliga är även blodrot, blååtäl, ängsvädd, agnsäv, höstspira, spikblad, vattenmynta, strandklo, kärrknipprot, ängsnycklar och smalfräken.

Förslag till åtgärder: Bete bör införas omgående.

Ek karta: 079 59

Areal: 22 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), oxel, ask		
	Buskar: en, slån, nypon		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, hamlat träd, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	darrgräs	knutnarv
	backtimjan	brudbröd	liten blåklocka
		vildlin	jordtistel
		solvända	fältmalört
		axveronika	kattfot
		spåtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med öppna alvarheder, hållmarker örtrika torrängar och några mindre fuktängar. Tallar finns utspritt och även någon enstaka talldunge. Får betar i området och hävden är något svag. Marken visar dock ingen antydan till igenväxning.

Jordtäcket är tunt och vegetationen är karg. På alvarheden växer gulmåra, backtimjan, axveronika och gråfibbla relativt ymnigt. Stor del av ytan upptas här av lavsamhällen. På torrängen är vegetationen örtrikare. Här växer solvända, brudbröd, jordtistel, krissla, darrgräs och rödklöver. I fuktängarna växer älvväxing, ängsstarr, darrgräs, blåtåtel och ängsvädd.

97 Friggars 1:27

97

Ek karta: 079 59

Areal: 5 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp

Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
brudbrödVanliga
darrgräs
vildlin
solvända
backtimjan
axveronika
jordtistel
fältmalörtEnstaka
liten blåklocka
spåtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Öppen alvarmark med karga hedar och örtrika torrängar. Får betar i området och hävden är relativt god. Vegetationen utgörs av fårsvingel, vårbrodd, brudbröd, getväppling, revfingerört, backtimjan och axveronika på torrängarna.

Alvarhedarna är karga och utgörs till stor del av lavsamhällen. På kalkhällarna är örterna hänvisade till sprickorna och här återfinns solvända, gulmåra, vitmåra, fältmalört och tulkört. Egentliga fuktängar saknas men i någon slänt växer en del älväxing.

Ek karta: 079 59

Areal: 21 ha

Inventerat 89.08.14

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardebgård, stengärdesbgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs vildlin solvända backtimjan spåtistel kattfot	Enstaka knägräs brudbröd axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört
Fauna:	Vid inventeringstillfället kunde häckning av lärkfalk konstateras i området.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg betesmark med öppna alvarheder, vältuktade enbuskar och spridda tallar. Jordtäcket är på de flesta håll tunt och berget går på några ställen i dagen. I områdets västra del löper en burgkant. Får betar i området och hävden är god.

Vegetationen på alvarheden domineras helt av fårsvingel, vårbrodd och i viss mån av ängshavre. Bland vanliga örter kan nämnas backtimjan, gulmåra, gråfibbla och spåtistel. Torrängarna är något örtrikare. Här tillkommer brudbröd, darrgräs och jordtistel. En agmyr finns i området. Runt denna växer ängsstarr, hirsstarr, blåtåtel och spikblad.

99 Mölnor 1:39

99

Ek karta: 079 59

Areal: 19 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-indikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
backtimjan
axveronika
spåtistelEnstaka
liten blåklocka
jordtistel
fältmalört
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Karg alvarmark med en stor öppen hed och gles tallskog. I området finns en burgkant och ovanför denna flacka hållmarker. Alvarheden är helt flack och mycket stenig. Stor del utgörs av uppfrysningssmark med polygoner. Hävden är upphörd eller sporadisk och tall har börjat inta vissa ytor. I övrigt växer området igen långsamt. Vegetationen utgörs till stor del av lav- och mossamhällen samt fårsvingeltuvor. Relativt vanliga är backtimjan, spåtistel, vildlin, solvända och gulmåra.

Ek karta: 079 59

Areal: 40 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängs-
 havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	brudbröd
	darrgräs	axveronika
	knutnarv	liten blåklocka
	vildlin	fältmalört
	solvända	kattfot
	backtimjan	
	spåtistel	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som till största delen utgörs av torr, gles hällmarkstallskog med inslag av vätar och partier med visst jordtäckte. I området finns även öppnare, mer betespåverkade partier samt en agmyr. En del av marken är lite småbackig, och i en brant sticker några kalkstensplattor fram. Här finns även en del raukbildningar. Hävden i de öppna delarna är god, men i områden med skog är hävden svag.

Fårsvingel dominerar vegetationen helt. Stora ytor domineras även av slankstarr. Vanliga örter är backtimjan, spåtistel, gulmåra, tulkört och alvargräslök. Agmyren kantas av ett bälte med knappag, axag och ängsvädd. I övriga fuktängar framträder hundstarr, älvväxing, ängsvädd, vattenmynta och ryltåg.

I området finns en stenhög.

101 Lauter 1:81

101

Ek karta: 079 59

Areal: 14 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typprepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Ingrepp/påverkan:

Stentag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,

alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:Dominanta
backtimjanVanliga
vårbrodd
darrgräs
brudbröd
solvända
axveronika
spåtistel
jordtistel
kattfotEnstaka
ängsnycklar
liten blåklocka**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark med öppna alvarhedar, fuktmark, agmyr samt tallskog. Hela området är kargt och stenigt och vegetationen är mager. Området har tidigare betats av får och betas möjligen sporadiskt fortfarande. Vegetationen på torr mark utgörs av örtfattiga alvarhedar. I agmyrskanten växer axag, knappag och kärrspira.

Ek karta: 079 59 Areal: 6 ha Inventerat 89.08.23 KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon, finnoxel

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, vattendrag

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,
 alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta backtimjan	Vanliga vårbrodd darrgräs knutnarv vildlin solvända axveronika spåtistel jordtistel	Enstaka liten blåklocka fältmalört kattfot
-------------------------------------	-------------------------	---	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg betesmark belägen i kanten av Farnaviks träsk. Stor del av området är helt öppet och utgörs av uppfrysningssmark. Träsket kantas av ett tallskogsparti. Området betas av kor och hävden är relativt god, möjligen något svag.

Vegetationen är karg och örtfattig. Alvarheden är helt dominerad av fårsvingel och på några ytor av slankstarr. Backtimjan, axveronika, solvända, knutnarv och tulkört är vanliga. I träskkanten växer ag, vass och axag.

103 Mallamyrr; Lansa

103

Ek karta: 079 59

Areal: 12 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom), nypon

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
backtimjanVanliga
vårbrodd
knägräs
darrgräs
vildlin
solvända
axveronika
spåtistelEnstaka
ängsnycklar
brudbröd
liten blåklocka
jordtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark bestående av några alvarheder och torrängar, hållmark, en agmyr samt fuktängar. Tallen växer i glesa dungar. Marken betas av får men hävden är sporadisk. Idag saknas djur i området.

På karg mark är vegetationen ej sammanhängande. Här växer fårsvingel, backtimjan, vit fetknopp, spåtistel, tulkört och gulmåra. På frodigare mark växer solvända, axveronika och brudbröd. I agmyrskanten växer knappag, älväxing, ryltåg och ängsvädd.

Ek karta: 079 59

Areal: 7 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon, brakved		
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängs-havretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs slätterblomma brudbröd vildlin solvända gullviva backtimjan axveronika spåtistel jordtistel	Enstaka nattviol knutnarv majviva liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med öppna torrängar, ett tallskogsparti samt en agträskkant. Hävden har upphört och området är under igenväxning. Ett stort antal tallplantor på torrängen har fallit offer för sommarens torka. Igenväxning sker dock relativt snabbt på den frodiga marken.

På torrängen växer fårsvingel, gulmåra, brudbröd, backtimjan, svartkämpar, vispstarr, axveronika och solvända. I träskkanten växer knappag, axag, blåtåtel, vattenmynta, ängsvädd, spikblad, slätterblomma och majviva.

105 Prästhagamyrr; Svens

105

Ek karta: 079 59

Areal: 80 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Sötvattensstrandäng, alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom)	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark, Mindre del våt mark, mindre vattensamling, vattendrag		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp, Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs loppstarr slåtterblomma brudbröd vildlin solvända bockrot backtimjan spåtistel jordtistel rödklint kattfot	Enstaka ängsnycklar gullviva axveronika liten blåklocka fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor, variationsrik betesmark med upphörd hävd under igenväxning. I området finns ett större och ett par mindre agträsk, några öppna alvarhedar och torrängar samt tallskog som håller på att tätas till följd av betets upphörande. Alvarhedarna är karga och steniga. Viss del av dessa utgörs av polygonmark. Igenväxning sker nu med både tall och en. Vegetationen på torrängen är frodig och örtrik. Här växer vårbrodd, gulmåra, backtimjan, revfingerört, solvända, brudbröd, gråfibbla och svartkämpar. Alvarhedarna är ofta artfattiga och helt dominerade av fårsvingel. Agträsket kantas av intressant vegetation. Här växer axag, knappag, ängstarr, blåtåtel, ryltåg, slankstarr, ängsvädd, tätört, majviva, kärrknipprot, kustarun och sumpgentiana.

Ek karta: 079 59

Areal: 15 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, björk
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalk-
 typ
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp,
 fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 vårbrödd
 backtimjan

Vanliga
 knägräs
 darrgräs
 knutnarv
 brudbrödd
 vildlin
 solvända
 majviva
 spåtistel

Enstaka
 ängsnycklar
 kustarun
 axveronika
 liten blåklocka
 jordtistel
 fältmalört
 kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Variationsrik betesmark med torrängar och glesa tallskogspartier. Området gränsar till Mölnor träsk. Får och kor betar i området och hävden är god. Tidigare har hävden varit svagare varvid vissa delar växt igen något.

Mölnor träsk kantas av intressant vegetation. Här växer ängsstarr, axag, knappag, hundstarr, blåtåtel, ängsvädd, skvattram, kärrknipprot, tätört, slätterblomma och kustarun. Torrängarna är örtrika och här växer brudbrödd, gulmåra, solvända, backtimjan, gråfibbla, spåtistel, såpört och bergsskrabba.

107 Svens 1:1

107

Ek karta: 079 59

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.27

KLASS 3

Marks lag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom), nypon, slån

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
havretorräng**Slåtter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
backtimjan
spåtistelEnstaka
rosettjungfrulin
axveronika
liten blåklocka
fältmalört
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark bestående av alvarheder och talldungar. Hävden har upphört och området växer långsamt igen. Enbuskarna står fortfarande ganska glest. Marken är alltigenom torr och vegetationen domineras av fårsvingel och vårbrodd. Gulmåra, backtimjan, vildlin, getvåppling, solvända, spåtistel och vispstarr växer allmänt nästan överallt.

Ek karta: 079 59

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.27

KLASS 3

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel, björk Buskar: en(dom)		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka blodnäva bockrot axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen, småbackig alvarmark med några talldungar, spridda enar och oxlar samt någon fuktäng. Marken betas av kor och hävden är god. Torrbackarna hålls välbetade medan fuktängarna är något sämre hävdade. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och gulmåra. Backtimjan, solvända, gråfibbla och vildlin är överallt vanliga. På hållmark växer vit fetknopp och nagelört. I fuktängarna växer hundstarr, älvväxing, blåtåtel, hirsstarr, tuvtåtel och kärrdunört.

109 Svens 1:1

109

Ek karta: 079 59

Areal: 5 ha

Inventerat 89.08.15

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Sötvattensstrandäng, alvar, annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark, vattendrag

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av högstarrtyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
vårbroddVanliga
knägräs
darrgräs
slätterblomma
brudbröd
vildlin
backtimjanEnstaka
knutnarv
axveronika
spåtistel
jordtistel**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Mindre betesmark belägen vid kanten av Mölnor träsk. Området är övervägande torrt och frodigt men ett mindre parti med friskare mark ingår. Marken betas av får och hävden är god. Vegetationen på torra mark utgörs av fårsvingel, vårbrodd, brudbröd, backtimjan, gulmåra, solvända, gråfibbla och vildlin. Mot träskkanten dominerar knappag. Vanliga är slankstarr, axag, blåtåtel, ängsvädd, slätterblomma och höstspira.

110 Kluckareriv; Svens, Mölnor

110

Ek karta: 079 59

Areal: 22 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel, al, tall
 Buskar: en(dom), rönn

Ingrepp/påverkan: Grustag

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: fuktäng av kalktyp, driftvegetation

Slåtter- och betes- indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	brudbröd
	ängsnycklar	vildlin
	kustarun	liten blåklocka
	backtimjan	jordtistel
	spåtistel	kattfot
	fältmalört	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av karg alvarmark med enbuskar samt ett mindre område med fuktäng och driftvegetation. Hela området är mycket stenigt och välutvecklade strandvallar löper parallellt med stranden. Igenväxningen går långsamt på den karga marken men enbuskarna har på några håll bildat sammanhängande buskage.

Vegetationen är p g a det mycket tunna eller obefintliga jordtäcket ej sammanhängande och utgörs av bl a fårsvingel, gulmåra, backtimjan, gråfibbla, såpört, grusslok, tulkört, alvarglim, vanlig ögontröst och fältvädd. Liten sandlilja är en art under spridning till följd av betets upphörande.

En fuktäng nära havet har en något underlig vegetationssammansättning: rödsvingel, salttåg, ängsnycklar, havssälting, kålmalke, gåsört och berggröe. I en fuktig kant växer axag, knappag, ryltåg och kustarun.

111 Svens 1:1

111

Ek karta: 079 59

Areal: 13 ha

Inventerat 89.07.27

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs loppstarr vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka knägräs knutnarv brudbröd axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark bestående av en öppen alvarhed, tätare tallskogspartier, en agmyr samt några fuktängar. Området betas av får och hävden är relativt god på den öppna alvarheden, i övrigt betas området svagt.

På torr mark domineras vegetationen nästan helt av fårsvingel och vårbrodd. Fläckvis är backtimjan, gulmåra, gråfibbla och solvända allmänna. I fuktängarna och i kanten till agmyren växer hirsstarr, ängsstarr, hundstarr, blåtåtel och älvväxing. I skuggigare delar växer lundskäfting, älvväxing och loppstarr. Agmyren var vid inventeringstillfället slagen.

112 Stajnträsk, Hässlemyr; Svens, Mölnor

112

Ek karta: 079 59

Areal: 175 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd	
	Typrepresentativitet: representativ	
	Nuvarande hävd: saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%	
	Träd: tall(dom)	
	Buskar: en(dom)	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark	
	Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling, vattendrag, växelfuktig	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp	
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vildlin	knägräs
	majviva	darrgräs
	backtimjan	ängsnycklar
	spåtistel	brudbröd
		solvända
		kustarun
		axveronika
		jordtistel
		kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stort utmarksområde som under lång tid undanhållits bete. Stora delar är bevuxen med tät tallskog men flera öppna ytor finns söder om Farnaviks träsk samt runt Stajnträsk och Roderarvsmys.

Marken är överallt karg och uteslutande av alvarhed. Stora ytor är växelfuktiga. Dominanta arter är fårsvingel, älväxing och slankstarr. Runt träskan växer knappag, axag, tätört, ängsnycklar, majviva, blodrot, kärrknipprot och ängsvädd.

En milstolpe finns i området.

113 Träskalvret; Marpes

113

Ek karta: 079 58

Areal: 104 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta gulkämpar	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs loppstarr knutnarv vildlin kustarun dvärgarun backtimjan spåtistel	Enstaka brudbröd solvända bockrot axveronika jordtistel fältmalört kattfot
Fauna:	De steniga stränderna är häckningsplats för större strandpipare, strandskata, rödbena, skräntärna och småtärna.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med rik variation i markslagen. Området har ett slingrande kustavsnitt med vikar, uddar och holmar. Marken är stenig och strandvallar är väl företrädda. Största delen utgörs av öppna alvarhedar med tunt jordtäckte. På många håll bryts vegetationen av flacka hållar eller stenigt material. I området finns några agträsk med

fria vattenytor och runt dessa variationsrika fuktängar. På några håll finns glesa talldungar med små, förkrympta träd. Enarna är få och vackert betesformade.

Området betas av får och hävden är god. Kustpartierna är mycket välbetade. Vegetationen på alvarheden domineras som regel helt av fårsvingel. Vildlin, vårbrodd, backtimjan, gråfibbla, vit fetknopp och spåtistel är relativt vanliga. Mot havet blir vegetationen något friskare. Här växer salttåg, gulkämpar, krypven och strandkrypa dominant. Segstarrets tuvor är fläckvis mycket talrika. Vanliga är även kustarun och dvärgarun. På strandvallarna växer endast tulkört, stinknäva, gulmåra och ängshavre.

Fuktängarna är varierade och bland domanterna kan nämnas slankstarr, blåtåtel, ryltåg, hirsstarr, hundstarr, älväxing och ärtstarr. Spikblad, brunört, axag, knappag, tuvull, tätört, kärrsälting och agnsäv är alla fläckvis allmänt eller ibland dominant företrädade. I skuggigare partier växer lundskäfting, backskäfting, älväxing, loppstarr, darrgräs och tulkört.

I området finns en rågångssten.

Välhävddad betesmark vid Marpes

114 Marpes 1:21

114

Ek karta: 079 58

Areal: 45 ha

Inventerat 89.08.09

KLASS 1

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (4 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Grustäkt i strandvall

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
 havretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp,
 fuktäng av högstartyp, driftvegetation, övre landstrand-
 vegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegeta-
 tion av agnsäv-/krypventyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Dominanta
salttåg
vårbrodd

Vanliga
darrgräs
knutnarv
brudbröd
vildlin
backtimjan
gulkämpar
spåtistel

Enstaka
knägräs
solvända
axveronika
liten blåklocka
jordtistel
fältmalört
kattfot

Fauna: De grunda stränderna och vikarna utgör goda rastplatser för sträckande vadarfåglar. Här häckar dessutom större strandpipare, strandskata, skräntärna och småtärna.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av steniga alvarhedar, glesa tallskogspartier, kalkfuktängar, små agmyrar, ett större agträsk samt en havsstrand. Stranden är överallt stenig men på de flesta håll finns utbildad landstrandvegetation. Välutvecklade strandvallar syns i den

strandnära hälften av området. Marken betas av får och hävden är god inom öppna ytor. Skogspartierna och fuktängarna är svagt hävdade.

På de torra alvarheden växer fårsvingel, slankstarr, vildlin och spåtistel. Ibland är vårbrodd vanlig liksom gulmåra, gråfibbla, backtimjan och tulkört. I agmyrkanten växer bl a älväxing, hundstarr, axag, ängsstarr, ryltåg, darrgräs, spikblad och ängsvädd. På stranden växer salttåg, krypven, gulkämpar, knutnarv och havssälting.

En åkerterrass samt en husgrund har påträffats i området.

Krypven

Havssälting

115 Marpes 1:17

115

Ek karta: 079 59

Areal: 17 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del fuktig mark		
	Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: örtrik friskäng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv brudbröd axveronika liten blåklocka fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg alvarmark bestående av öppna hedar, gles tallskog, kalkfuktängar samt en agmyr. Får betar i området och hävden är relativt god. Jordtäcket är tunt eller saknas helt.

Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och ängshavre. Vanliga örter är gulmåra, slankstarr, vildlin, backtimjan, tulkört och gråfibbla. Fuktängarna är grunda och domineras av ängsstarr, älväxing, blååtel och ryltåg. Agmyrskanten framträder axag och ängsull.

Ek karta: 079 58

Areal: 79 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde- och stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr knutnarv vildlin solvända backtimjan spåtistel kattfot	Enstaka brudbröd blodnäva bockrot gullviva axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med alvarkaraktär. Området består av torra och karga alvarheder, hållmarker, glesa och täta tallskogspartier samt agmyrar med kringliggande fuktängar. Hävden har upphört och området står under långsam igenväxning. Fårsvingel och vårbrodd dominerar vegetationen. Ängshavre, gulmåra, backtimjan, gråfibbla och solvända växer nästan överallt. Tulkörten är vanlig i hela området. På fuktig mark växer ängsstarr, slankstarr, älväxing, blåttåtel, ryltåg och hundstarr dominant.

Fornlämningar: husgrunder, terrasskant, röse, skeppssättning, stensättningar samt en kalkugn.

117 Marpes 1:51

117

Ek karta: 079 58

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel, apel
 Buskar: en, nypon, säl, rönn, finnoxel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-
 torräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp,
 fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd

Vanliga
 darrgräs
 knutnarv
 vildlin
 solvända
 backtimjan
 jordtistel

Enstaka
 knägräs
 brudbröd
 bockrot
 gullviva
 liten blåklocka
 spåtistel
 fältmalört
 kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av karg alvarhed med tunt jordtäck, talldungar, varierade fukt-
 ängar samt en mindre agmyr. Marken är småkullig och på ett ställe finns en brant
 burgkant. Berget går på många håll i dagen.

Området betas av får och hävden är god. På alvarheden domineras vegetationen av
 fårsvingel. Här växer även vårbrodd, gulmåra, backtimjan, revfingerört, tulkört och vit
 fetknopp. På mark med lite tjockare jordtäck framträder brudbröd, solvända och
 jordtistel starkt. Fuktängarna domineras av bl a ängsstart, hundstart hirsstart, blåtåtel,
 älväxing och ryltåg. Här växer även blodrot, darrgräs och slankstart.

Ek karta: 079 58

Areal: 148 ha

Inventerat 89.08.08

KLASS 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (4 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ask
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agn-säv/krypventyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta
 vårbrodd
 gulkämpar

Vanliga
 salttåg
 darrgräs
 knutnarv
 brudbröd
 vildlin
 solvända
 backtimjan
 spåtistel
 kattfot

Enstaka
 knägräs
 majviva
 axveronika
 jordtistel
 fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark bestående av öppna alvarhedar, små agmyrar, fuktängar, gles tallskog samt ett stenigt kustparti. Berget går på flera håll i dagen i form av låga raukar, burgkanter och hållar. Jordtäcket är överallt tunt. Området betas av 80 tackor och hävden är god. I några skogspartier är betet något svagt.

På alvarheden dominerar fårsvingeln vegetationen helt. På vissa håll är även våbrodd rikligt förekommande. Gulmåra, gråfibbla, backtimjan, vildlin, spåstisel och fältvädd är växter som är vanliga här. På strandvallarna växer stinknäva, alvarglim och tulkört. kalknarv växer här fläckvis rikligt. Runt agmyrarna växer ängsstarr, axag, knappag, blåtåtel, ryltåg och hundstarr. I fuktängarna växer älväxing, slankstarr och hundstarr. Två välsköta lambgift finns i området. Några sommarstugor bakom ett av giften stör prägeln av ålderdomligt jordbrukslandskap.

I området har påträffats en byggstenshög med en kallmur, två svärdslipningsstenar, en rågångssten, ett röse samt ett antal stensättningar.

Vidsträckt alvarmark vid Lansa

Ek karta: 079 58

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 2

Markslag:	Slåttermark		
Naturtyp:	Öppen fastmarksäng, träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slåtter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: ask, tall, björk, oxel Buskar: nypon, olvon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: örtrik friskäng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-torräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd blodnäva solvända gullviva jordtistel	Enstaka knägräs

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Bågböjda slåtterängar belägna mellan en burgskant och en agmyr. Området består av öppna ängar och träd av i huvudsak ask, björk och tall som står i rader i låga diken mellan ängarna. Området är relativt välhävdad. Det efterbetas men i partier där slåtteraggregatet inte kommit fram har kompletterande insatser för hand eftersatts. Marken är övervägande fuktig och frisk men även en del torrängar finns.

På fuktig och frisk mark domineras vegetationen av hundäxing, ängshavre, älväxing och älgört. Vanliga är även darrgräs, brunört, daggekåpor och gullviva. På torrare mark växer ängshavre, vårbrodd och brudbröd dominant. Ymniga är även blodnäva, slankstarr, darrgräs och solvända. Nästan överallt är grässvålen kraftigt mossanlupen och örterna växer ej så tätt.

120 Lansa 1:22

120

Ek karta: 079 58

Areal: 26 ha

Inventerat 89.08.03

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), oxel, ask		
	Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del fuktig mark		
	Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd solvända	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knägräs gullviva axveronika liten blåklocka fältmalört kattfot

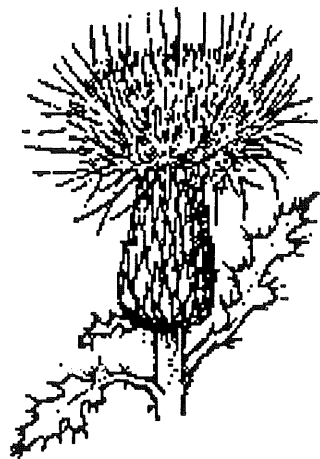
Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark bestående av gles tallskog, öppna alvarhedar, fuktängar, samt några mindre agkär. Området är lite småbackigt och därför varierat. Berget går på flera håll i dagen och i en fuktäng ligger hällen mycket grunt vilket skapat en intressant miljö. Området betas av får och betesintensiteten tycks ha ökat något. Enbuskar har under en tid expanderat och höga gräs har ökat i omfattning. Med nuvarande hävdtryck kommer den trenden dock att vändas.

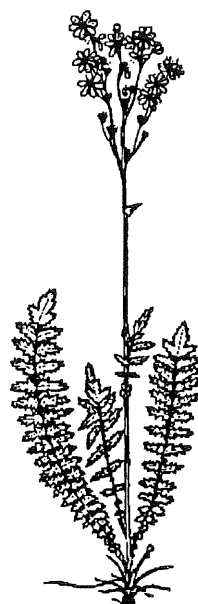
Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och ängshavre. Gulmåra, backtimjan, vitmåra och spåtistel är vanliga. Solvändan växer mycket starkt över stora ytor. Här framträder även jordtistel och brudbröd. I den grunda fuktängen växer ryltåg, hundstarr, agnsäv, kärrsälting, slankstarr och knutnarv. På andra fuktängar dominerar ängs-

starr, hundstarr och älvväxing. I agmyrskanten växer spikblad.

En tjärdal och några stensättningar finns i området.

Jordtistel

Brudbröd

121 Lansaholm, Storhagen; Lansa

121

Ek karta: 079 48

Areal: 232 ha

Inventerat 89.08.07

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (4 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel, ask Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg vårbrodd gulkämpar	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin solvända kustarun backtimjan liten blåklocka spåtistel kattfot	Enstaka knägräs nattviol axveronika jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark med ett variationsrikt innehåll. Här finns öppna alvarhedar, små agkärr, fuktängar, glesa skogspartier samt en kustremsa. Får betar i området och hävden är relativt god. Många enbuskar har ansenliga dimensioner och är vackert betesformade. Marken är svagt böljande och sluttar svagt ner mot havet. Berget går i dagen på flera håll och många ytor är mycket steniga och karga.

På karg mark utgörs vegetationen av fårsvingel, vildlin, vårbrodd, gråfibbla, gulmåra, spåtistel, backtimjan och fältvädd. Över stor ytor växer små tuvor av fårsvingel som enda art. Runt de små agkärren dominerar arter som ängsstarr, slankstarr, hundstarr, älväxing, blåttåtel och ryltåg. Här växer även spikblad, vattenmynta och sumpgentiana. Havsstrandens vegetation domineras av salttåg, krypven, gulkämpar, agnsäv och rödsvingel. Gåsört, groblad, spikblad och kustarun är allmänna inslag. På vissa håll finns driftvallar främst bestående av åkertistel och brännässla. Ett lambgift finns i området.

Fornlämningar: stensträng, brya, stenskodd vägkant samt kalkugnsruin.

Gulmåra

122 Lansa 1:22 m fl

122

Ek karta: 079 58

Areal: 80 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, ask Buskar: en(dom), rönn, finnoxel		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs brudbrod vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka ängsnycklar axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark som tidigare utgjorts av flera hagar. Hävden är nu upphörd och området är under igenväxning. Fortfarande finns helt öppna alvarheder kvar men på mark med lite tjockare jordtäckte har en och tall invaderat. I området finns en mängd fuktängar med mycket varierad vegetation. Berget går i dagen på några håll. Låga raukbildningar och hållar syns här och var.

På alvarheden utgörs vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, vildlin, gulmåra, backtimjan, gråfibbla och spåtistel. Inom vissa ytor växer endast slankstarr och brunört. Liten sandlilja är en art som på en betets upphörande är på frammarsch i området. På flera håll dominerar lavsamhällen marken helt på alvarheden. På fuktig mark finns många dominerande växter, bl a ängstarr, blåttåtel, älväxing, slankstarr, hundstarr, ryltåg, ag och hirsstarr. Nålstarr, spikblad, knägräs, gåsört, smalfräken, vattenmynta och blodrot är andra vanliga inslag i fuktängarna.

I området finns ett gravfält, några stensättningar, en kalkugnsruin samt en täkt.

Ek karta: 079 59

Areal: 6 ha

Inventerat 89.08.10

KLASS 3

Markslag:	Betesmark
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd:	Bete
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon, slån, rönn
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp
Slåtter- och betes-indikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin backtimjan spåtistel Enstaka solvända liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mindre betesmark bestående av alvarheder med vältuktade enbuskar, några mindre fuktängar samt några tallskogspartier. Marken är överallt karg och jordtäcket är tunt. Området betas av får men hävden förefaller sporadisk.

Vegetationen utgörs av fårsvingel, gulmåra, backtimjan, gråfibbla, brudbröd, tulkört och spåtistel. Till följd av att betet blivit svagare har liten sandlilja ökat och är nu allmän i området. I fuktängarna växer ängsstarr, blåtåtel, älvväxing, hundstarr och slankstarr.

124 Hammars 1:25

124

Ek karta: 079 59

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
 havretorräng
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr knotnarv brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka rosettjungfrulin axveronika liten blåklocka jordtistel svinrot
---	-----------------------	---	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Svagt kuperad alvarmark med tunt jordtäck. Berget går på flera håll i dagen och vegetationen är karg. Tall och enbuskar är glest utspridda i området. Vegetationen är nästan alltigenom torr och domineras av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Några örter, såsom gulmåra, solvända, backtimjan och gråfibbla är relativt talrika. I övrigt står örterna glest. Tulkörten är relativt allmän. I de få fuktmarkerna växer ängsstarr, älvväxing och blåtåtel.

I området har husgrunder och sliprännor påträffats.

Ek karta: 079 59

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturrehistoriska spår:	Trägarde, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs havretorräng, fuktäng av högrörttyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: friskäng av skogsnävatyp, fuktäng av tuvtåteltyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga knägräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåttistel jordtistel	Enstaka knutnarv gullviva axveronika liten blåklocka fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Variationsrik alvarmark med nötbete. Området består av öppna och karga alvarhedar, en vät, kalkfuktängar samt en talldunge. Hävden i området är god. På torr mark dominerar vegetationen av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Över stora ytor växer fårsvingel nästan ensam. Vanliga är gulmåra, backtimjan och gråfibbla. I fuktmarken växer ängstarr, knägräs, darrgräs, ryltåg, älväxing och blåttåtel. Ute i väten på kalkbotten växer vattenblåddra. I de friskare partierna av marken växer brunört, dagdkåpor, humleblomster och älgört.

126 Hammars 1:7

126

Ek karta: 079 59

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom), nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes-indikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
knägräs
darrgräs
brudbrodd
vildlin
solvända
backtimjan
spåtistelEnstaka
ängsnycklar
knotnarv
rosettjungfrulin
kustarun
axveronika
liten blåklocka
jordtistel
fältmalört
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Alvarmark med tunt jordtäckte och karg vegetation. Marken är övervägande torr men några större kalkfuktängar finns även i området. Hävden förefaller upphörd. Möjligen förekommer sporadiskt bete. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och ängshavre. Gulmåra, slankstarr och alvargräslök är vanliga. Övriga växter såsom backtimjan, gråfibbla, solvända och spåtistel är ej så talrika. På fuktängarna växer ängstarr, blåtåtel, ryltåg och älväxing. I kanten på en agmyr växer axag och knappag.

Ek karta: 079 59

Areal: 32 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka knutnarv brudbröd gullviva axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark bestående av karga alvarheder med en del tall och vältuktade enbuskar, grunda kalkfuktängar, några agmyrar samt några områden med tätare tallskog. Kor och får betar i området och hävden är god.

På alvarheden domineras vegetationen av fårsvingel och vårbrodd. Ängshavre, backtimjan, gulmåra och spåtistel är på många håll ymnigt förekommande. Tulkörten har stor utbredning på en del håll vilket vittnar om perioder med svagare hävd. I fuktängarna växer ängsstarr, hundstarr, älväxing, blåståtel, ryltåg och, i dess centrala delar, ag.

128 Mölnor 1:11

128

Ek karta: 079 59

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
havretorräng

Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
backtimjanVanliga
darrgräs
vildlin
solvända
liten blåklocka
spåtistelEnstaka
knägräs
brudbröd
axveronika
jordtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Öppen alvarmark med tunt jordtäck. Tall och en växer glest och på något håll bildar tallen glesa dungar. Området har tidigare betats av får och det är möjligt att sporadiskt bete förekommer. Marken visar inga tecken på begynnande igenväxning. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och ängshavre. Vanliga växter på alvarheden är även gulmåra, backtimjan, backglim, gråfibbla och solvända. Inom vissa delar har ängshavren tagit över helt och bildat en tjock gräsfilt. Fuktängarna är grunda och här växer älvväxing och darrgräs.

I området har flera fornlämningar påträffats: stensättning, eldpall, grop, håll, gravfält samt husgrunder.

Ek karta: 079 59

Areal: 32 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr vildlin solvända backtimjan spåtistel	Enstaka knutnarv brudbröd gullviva axveronika liten blåklocka jordtistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark bestående av karga alvarheder med en del tall och vältuktade enbuskar, grunda kalkfuktängar, några agmyrar samt några områden med tätare tallskog. Kor och får betar i området och hävden är god.

På alvarheden domineras vegetationen av fårsvingel och vårbrodd. Ängshavre, backtimjan, gulmåra och spåtistel är på många håll ymnigt förekommande. Tulkörten har stor utbredning på en del håll vilket vittnar om perioder med svagare hävd. I fuktängarna växer ängstarr, hundstarr, älväxing, blååtel, ryltåg och, i dess centrala delar, ag.

128 Mölnor 1:11

128

Ek karta: 079 59

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
havretorräng

Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
backtimjanVanliga
darrgräs
vildlin
solvända
liten blåklocka
spåtistelEnstaka
knägräs
brudbröd
axveronika
jordtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Öppen alvarmark med tunt jordtäckte. Tall och en växer glest och på något håll bildar tallen glesa dungar. Området har tidigare betats av får och det är möjligt att sporadiskt bete förekommer. Marken visar inga tecken på begynnande igenväxning. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och ängshavre. Vanliga växter på alvarheden är även gulmåra, backtimjan, backglim, gråfibbla och solvända. Inom vissa delar har ängshavren tagit över helt och bildat en tjock gräsfilt. Fuktängarna är grunda och här växer älväxing och darrgräs.

I området har flera fornlämningar påträffats: stensättning, eldpall, grop, håll, gravfält samt husgrunder.

Ek karta: 079 59

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), gran		
	Buskar: en(dom), nypon, slån		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
	Enstaka: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs vildlin solvända backtimjan	Enstaka brudbröd axveronika liten blåklocka spåtistel jortistel fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr betesmark med relativt mycket tall och gran. Området betas inte och igenväxning sker långsamt. På de håll jordtäcket tillåter har ängshavren tagit över och bildat en tjock filt där örter nästan helt saknas. I övrigt är marken karg och här växer fårsvingel, vårbrodd, gulmåra, backtimjan, solvända och gråfibbla. Fläckvis står grussloken tät och tulkörten är allmänt spridd över hela området.

130 Svens 1:1

130

Ek karta: 079 59

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.21

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, ask
 Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	fältsippa
vildlin	brudbröd
backtimjan	rosettjungfrulin
spåtistel	axveronika
	liten blåklocka
	jordtistel
	fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Karg och torr alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Enbuskar invaderar nu området. Vegetationen utgörs av alvarhed och här växer fårsvingel, vårbrodd, ängshavre, gulmåra, gråfibbla, fältvädd och svartkämpar.

Ek karta: 079 59

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.21

KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en, nypon

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: Småskalig stenbrytning

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarrtyp

Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin backtimjan spåtistel	Enstaka knutnarv liten blåklocka jordtistel fältmalört
---------------------------------	-----------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Helt öppen alvarmark med tunt jordtäck. Området betas av får och hävden är mycket god. Så när som på en djup fuktäng är hela området torrt. Vegetationen är av typen alvarhed och här dominerar fårsvingel, vårbrodd och i viss mån ängshavre. Övriga växter är relativt fåtaliga men någorlunda vanliga är gulmåra, backtimjan, spåtistel och gråfibbla.

132 Hagalunda; Mölnor

132

Ek karta: 079 59

Areal: 17 ha

Inventerat 89.07.21

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typpreparativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: saknas

Buskar: en(dom), hagtorn, nypon

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
rosettjungfrulin
solvända
backtimjan
spåtistelEnstaka
nattviol
knutnarv
gullviva
axveronika
liten blåklocka
jordtistel
fältmalört
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

En torr och karg alvarmark med några talldungar. På de öppna delarna saknas träd helt. Hävden är upphörd eller sporadisk och igenväxning sker långsamt med enbuskar. Idag saknas djur i området. Hela marken är karg och stenig med några hållar i dagen. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Gulmåra, gråfibbla, backtimjan, solvända, grusslok och rosettjungfrulin är vanliga. På mindre karga ytor kommer brudbrödet in. I fuktängarna växer slankstarr, ryltåg, hundstarr, hirsstarr och blåtåtel. Fuktig mark kantas ofta av älväxing och darrgräs.

Ek karta: 079 59

Areal: 23 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom), nypon, slån		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Trägardebgård, stengärdesbgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	darrgräs	axveronika
	solvända	brudbröd	liten blåklocka
		vildlin	jordtistel
		backtimjan	fältmalört
		spåtistel	
		kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen och karg betesmark med glesa talldungar och vältuktade enbuskar. Hävden har tidigare varit svag varvid några områden förbuskats av en. En mycket markant beteshorisont kan ses här och dessa delar gallras nu ut.

Jordtäcket är tunt och vegetationen är på många ställen osammanhängande. Över stora ytor dominerar fårsvingel helt. På några håll tillkommer vårbrodd och ängshavre. Gulmåra, gråfibbla, getväppling, harklöver, spåtistel och tulkört är vanliga. Nicktistel och liten sandlilja växer på några ställen.

I området har påträffats en husgrund och en kalkugnsruin.

134 Verkegards 1:30

134

Ek karta: 079 59

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 3

Markslog: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), nypon, slån

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv gullviva axveronika liten blåklocka fältmalört kattfot
--	-----------------------	---	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som varit utsatt för svag hävd som nu återupptagits. De många enbuskarna i området har fått en uttalad beteshorisont och marken är på väg att bli betydligt öppnare. Vegetationen domineras helt av ängshavre på många håll. I det tjocka gräset har få örter lyckats hålla sig kvar. På fårsvingeldominerad mark växer gulmåra, spåtistel, vildlin och gråfibbla. I fuktängarna växer älvväxing, ängsstarr och blåtåtel.

Rester av en kalkugn samt en husgrund finns i området.

135 Verkegards 1:31, 1:32

135

Ek karta: 079 49

Areal: 5 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ask
 Buskar: en (dom), nypon, slån

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knotnarv liten blåklocka kattfot
--------------------------------	-----------------------	---	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Svagt sluttande betesmark med enbuskbevuxna torrängar, öppna kalkfuktängar och några talldungar. Får betar i området och hävden är något svag. På torr mark dominerar vegetationen av fårsvingel, vårbrodd och gråfibbla. Allestädes växande är även gulmåra, backtimjan, vildlin och brudbröd. I fuktängen växer älväxing, blååtäl, ängsstarr, darrgräs och ryltåg.

136 Verkegards 1:39

136

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom), nypon

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
darrgräs
brudbröd
solvändaVanliga
vildlin
bockrot
backtimjan
liten blåklocka
spåtistel
jordtistelEnstaka
gullviva
axveronika
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

En torr betesmark med enbuskar och talldungar. Hävden är upphörd eller sporadisk och enbuskarna invaderar nu området. Vegetationen är mycket örtrik och domineras av fårsvingel, brudbröd, gulmåra, gråfibbla, vårbrodd och solvända. Flentimotej, liten blåklocka, getväppling och backtimjan växer nästan överallt.

I området har tidiga brukningsspår påträffats. Man har hittat fem åkerytor med stens-trängar, rösen och grunda diken.

Ek karta: 079 59

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), ask

Buskar: en(dom), hassel

Ingrepp/påverkan:

Stenupplag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
backtimjan
fältmalörtEnstaka
blodnäva
rosettjungfrulin
gullviva
axveronika
liten blåklocka
spåtistel
jordtistel**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark med tunt jordtäckte och några hållmarker. Hävden är upphörd och enbuskar invaderar långsamt marken. Några talldungar finns också i området. Vegetationen är karg och på många håll artfattig. Fårsvingel dominerar ofta helt. Vanliga är vårbrodd, ängshavre, gulmåra, gråfibbla samt gul och vit fetknopp. På fuktig mark dominerar älvväxing, blåtåtel och ängsstarr tätt följda av hirsstarr, darrgräs och krissla.

138 Storänget; Lansa

138

Ek karta: 079 49

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 2

Markslag: Slåttermark
Naturtyp: Träd-/buskbärande äng
Nuvarande hävd: Slåtter, bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: björk(dom), ask, tall
 Buskar: hassel(dom), en, hagtorn

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slåtter- och betes-indikatorer: Vanliga
 vårbrodd
 darrgräs

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett änge med grupper av hässlen, björk och ask samt några tallar. Området hävdas genom årlig slåtter och efterbete. Inom en del av området förekommer ej slåtter. Hävden är god men på ställen där slåtterbalken ej kommit åt är slåttern eftersatt.

Hela området är friskt och på flera håll fuktigt. Vegetationen domineras av hund-äxing, ängssvingel, ängshavre och tuvtåtel. Vanliga är ängsvädd och vispstarr. På skug-gigare platser dominerar lundskafting och backskafting. I fuktig mark växer älväxing, darrgräs, blåttåtel och älggräs.

Förslag till åtgärder: En uppröjning av hässlerna skulle öka ljusinsläppet och täta gräs-svålen. Komplettera slåttern med lie på svåråtkomliga ställen.

Ek karta: 079 49

Areal: 28 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 2

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall, oxel, ask, björk Buskar: en(dom), hassel, slån		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända majviva backtimjan spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka ängsnycklar nattviol knutnarv blodnäva bockrot gullviva liten blåklocka kattfot svinrot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av ett småbackigt, öppet landskap med berg i dagen och tunt jordtäckte samt flack övervägande fuktig mark med gles tallskog. Hävden är relativt god närmast gården men i skogen och på fuktängarna är betetrycket för svagt.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Här växer även slankstarr, spåtistel, gulmåra, brudbröd och tulkört. På karga platser växer grusslok och nicktistel. I fuktängarna dominerar älväxing på många håll. Även ängstarr, axag, darrgräs och slankstarr är fläckvis dominanta. Stor brudsporre förekommer allmänt i området.

En kalkugnsruin finns i området.

140 Broskogs 1:12

140

Ek karta: 079 49

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.13

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Trägardegård

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högör்த்தyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Vanliga
majvivaEnstaka
darrgräs
ängsnycklar
gullviva
kattfot
svinrot

Hotade arter:

Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fuktig betesmark med upphörd hävd under igenväxning. En och tall invaderar allt större ytor. Vegetationen domineras av ängsstarr, älvväxing, axag och slankstarr. Vanliga är ängsvädd, majviva, tätört, krissla, praktbrunört och darrgräs. Honungsblomster förekommer på flera ställen.

Ek karta: 079 49

Areal: 89 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: saknas		
Kulturhistoriska spår:	Trägardebgård, stengärdesbgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del fuktig mark		
	Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta våbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända majviva backtimjan jordtistel	Enstaka knägräs knutnarv kustarun axveronika liten blåklocka spåttistel fåltmalört kattfot

Fauna: Tranan är en regelbunden häckfågel i Limmorträsk.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark som tidigare bestått av flera hagar. Inom stora områden är hävden sedan länge avslutad och i några delar sker möjligen sporadiskt bete. Igenväxning sker i hela området. Tätt tallskog och en täcker stora ytor. De områden som hittills blivit skonade från total igenväxning är några karga torrängar, några kalkfuktängar samt den steniga kanten till Limmorträsk.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, slankstarr och ängshavre. Vanliga inslag utgör, gulmåra, våbrodd, brudbröd, vildlin och solvända. I fuktängarna dominerar älväxing, ängstarr och blåttåtel. Även tuvtåtel är vanlig. Den steniga träskkanten är bevuxen av förkrympta tallar och björkar. Vegetationen utgörs här av axag, slankstarr, majviva, kustarun och purpurknipprot.

Ek karta: 079 48

Areal: 29 ha

Inventerat 89.08.01

KLASS 1

Marks lag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
vårbrodd
backtimjanVanliga
knägräs
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
spåtistel
jordtistel
kattfotEnstaka
knutnarv
axveronika
liten blåklocka
fältmalört**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Helt öppen alvarmark med endast små grupper av tall och få enbuskar. Marken utgörs av alvarheder och torrängar, några fuktängar samt en agmyr. Får betar i området och hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och ängshavre. Vanliga är gulmåra, gråfibbla, backtimjan, spåtistel, jordtistel och backglim. I fuktängarna växer älvväxing, knägräs, hundstarr och blåtåtel. I agmyrkanten blir vegetationen rikare. Här växer ängstarr, ryltåg, ängsvädd, spikblad, vattenmynta, kärrsälting och kärrknipprot.

I området finns ett röjningsröse, en stensättning samt en kalkugnsruin.

Ek karta: 079 48

Areal: 91 ha

Inventerat 89.08.03

KLASS 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (0.5 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), gran
 Buskar: en(dom), nypon, getapel, olvon, sälg, brakved, krypvide

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Granplantering 0.5 ha

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
salttåg	knägräs	ängsnycklar
vårbrodd	darrgräs	rosettjungfrulin
gulkämpar	loppstarr	bockrot
	knutnarv	majviva
	brudbröd	kustarun
	vildlin	axveronika
	solvända	liten blåklocka
	backtimjan	jordtistel
	spåtistel	fältmalört
	jordtistel	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark som till största delen består av gles tallskog. Marken är småbackig och berget går i dagen på många håll. Fuktängar och agkärr ligger insprängda i skogen. Många enbuskar är mycket grova och vackert betesformade. Området betas av får och hävden är något svag. Enbuskarna tilltar i omfattning och i fuktängarna står gräset högt.

Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre och på några alvarhedarna utgör även gulmåra, backtimjan, alvargräslök, brunört, spåtistel och gråfibbla. På lite frodigare mark tillkommer brudbröd, jordtistel och solvända. I fuktängarna växer älvväxing, slankstarr, hundstarr, ängsstarr, hirsstarr, ryltåg, blåtåtel, ängsvädd, tuvtåtel och darrgräs. I kanter till agmyrar är vegetationen lite annorlunda och här växer axag, ängsstarr, ryltåg, kustarun, tätört och majviva. Havsstranden domineras av krypven, gulkämpar och rödsvingel. I ett mycket smalt bälte närmast öattnet dominerar salttåg och strandkrypa.

Fornlämningar : Skepssättning, stensättning, gravfält, husgrunder, äldre åker, stensträng samt sliprännor.

Öppen och välbetad mark vid Ödehoburga, objekt 142

Ek karta: 079 48

Areal: 126 ha

Inventerat 89.08.01

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), ask, oxel Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Stenbrott		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarrtyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg vårbrodd backtimjan	Vanliga darrgräs knutnarv smultronklöver vildlin solvända spåtistel jordtistel kattfot	Enstaka knägräs brudbröd rosettjungfrulin kustarun axveronika liten blåklocka fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

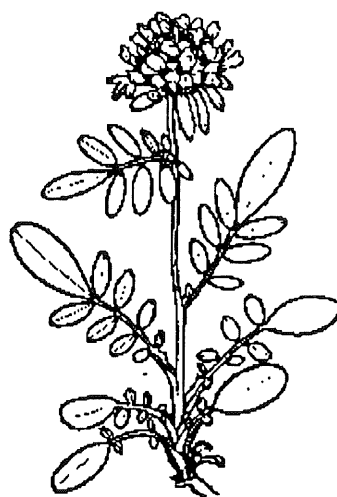
Stor sammanhängande alvarmark med fårbete. Hävden är god på de flesta håll utom i några fuktängar och skogspartier. Jordtäcket är överallt tunt och berget går på flera håll i dagen. Stora delar är småsteniga och saknar helt jordtäcke. Några partier nedåt stranden är sandiga.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel och på många håll även av vårbrodd. Gråfibbla, gulmåra, backtimjan, getväppling, vispstarr och vit fetknopp växer på många håll. Grupper med grusslok och tulkört finns ställvis. På havsstranden växer salttåg, strandkrypa, krypven, rödsvingel och gåsört dominant. Kustarun, smultronklöver, gulkämpar, knutnarv, groblad, glesstarr, havssälting och agnsäv är allmänna. En agmyr finns i området och runt denna växer axag, ängsstarr, blåtåtel och slankstarr. I övrigt domineras fuktängarna av älväxing, slankstarr, blåtåtel, hundstarr och ryltåg.

Fornlämningar : Tre bryor, en stensättning, en malsten, en bank, ett f d kalkbrott samt en husgrund.

Vispstarr

Getväppling

145 Klintsbroviken; Ödehoburga

145

Ek karta: 079 48

Areal: 50 ha

Inventerat 89.07.31

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ		
Nuvarande hävd:	god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuv-tåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg vårbrodd backtimjan gulkämpar	Vanliga knägräs darrgräs knutnarv smultronklöver vildlin solvända kustarun spåtistel kattfot	Enstaka brudbröd rosettjungfrulin axveronika liten blålocka jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark bestående av öppna alvarheder, hållmarker, gles tallskog samt en havsstrandäng. Hävden i området är god. Strandremsan är mycket välbetad medan vissa skogspartier är av svagare hävd. Betet har tidigare troligen varit avbrutet då delar av området är tätt bevuxna med en och tulkört. Enarna hålls nu hårt tuktade och glesas sannolikt ut på sikt. På många håll är jordtäcket tunt. Berget går ofta i dagen och stora ytor är småsteniga. Strandpartiet är sandigt.

På alvarhedarna dominerar vegetationen av fårsvingel och i någon mån av vårbrodd. På de steniga hedarna är även backtimjan, vildlin, vit fetknopp, alvargräslök, backglim, brunört, spåtistel och såpört vanligt växande. På mark med ett visst jordtäck till-

kommer slankstarr, gråfibbla, kattfot, solvända och tulkört. Förekomsten av lavar är stor på hedarna. Havsstranden är frisk och här dominerar salttåg, strandkrypa, krypven, rödsvingel och gulkämpar. Vanliga inslag är groblad, vitklöver, smultronklöver, kustarun, knutnarv, gåsört, spikblad, segstarr samt glesstarr. Längre upp dominerar sandstarr och vårbrodd. Fuktängarna är genomgående grunda och här växer älväxing, knägräs, hundstarr, ängsstarr, hirsstarr och blåtåtel.

I området finns en rest sten, en kalkugnsruin och några sjöbodar.

Gles , välbetad tallskog vid Friggars. Objekt 84

145 Klintsbroviken; Ödehoburga

145

Ek karta: 079 48

Areal: 50 ha

Inventerat 89.07.31

KLASS 2

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ		
Nuvarande hävd:	god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuv-tåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg vårbrodd backtimjan gulkämpar	Vanliga knägräs darrgräs knutnarv smultronklöver vildlin solvända kustarun spåtistel kattfot	Enstaka brudbröd rosettjungfrulin axveronika liten blåklocka jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark bestående av öppna alvarheder, hållmarker, gles tallskog samt en havsstrandäng. Hävden i området är god. Strandremsan är mycket välbetad medan vissa skogspartier är av svagare hävd. Betet har tidigare troligen varit avbrutet då delar av området är tätt bevuxna med en och tulkört. Enarna hålls nu hårt tuktade och glesas sannolikt ut på sikt. På många håll är jordtäcket tunt. Berget går ofta i dagen och stora ytor är småsteniga. Strandpartiet är sandigt.

På alvarhedarna domineras vegetationen av fårsvingel och i någon mån av vårbrodd. På de steniga hedarna är även backtimjan, vildlin, vit fetknopp, alvargräslök, backglim, brunört, spåtistel och såpört vanligt växande. På mark med ett visst jordtäck till-

kommer slankstarr, gråfibbla, kattfot, solvända och tulkört. Förekomsten av lavar är stor på hedarna. Havsstranden är frisk och här dominerar salttåg, strandkrypa, krypven, rödsvingel och gulkämpar. Vanliga inslag är groblad, vitklöver, smultronklöver, kustarun, knutnarv, gåsört, spikblad, segstarr samt glesstarr. Längre upp dominerar sandstarr och vårbrodd. Fuktängarna är genomgående grunda och här växer älväxing, knägräs, hundstarr, ängsstarr, hirsstarr och blåtåtel.

I området finns en rest sten, en kalkugnsruin och några sjöbodar.

Gles , välbetad tallskog vid Friggars. Objekt 84

Ek karta: 079 48

Areal: 6 ha

Inventerat 89.08.01

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), oxel, björk, ask

Buskar: en(dom), rönn, finnoxel, brakved, nypon,
slån, hagtorn

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-
torrängEnstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av högörttyp, fukt-
äng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av hög-
starttypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
backtimjan
spåtistel
jordtistel
kattfotEnstaka
knägräs
liten blåklocka
fältmalört**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Mindre betesmark bestående av en öppen alvarhed, en torräng samt några fuktängar. Marken betas av får och hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd, och på några håll av ängshavre. Vanliga är slankstarr, backtimjan, gråfibbla, solvända, gulmåra och spåtistel.

147 Ödehoburga 1:7

147

Ek karta: 079 48

Areal: 2 ha

Inventerat 89.08.01

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	brudbröd
	darrgräs	liten blåklocka
	vildlin	jordtistel
	solvända	fältmalört
	backtimjan	
	spåtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mindre betesmark bestående av en öppen alvarhed, en torräng samt några talldungar. Marken betas av får och hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd och på några håll av ängshavre. Vanliga är slankstarr, backtimjan, gråfibbla, solvända, gulmåra och spåtistel.

Ek karta: 079 49

Areal: 9 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbruksland-
 skap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd

Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 blodnäva
 vildlin
 solvända
 backtimjan
 liten blåklocka
 spåtistel
 jordtistel

Enstaka
 bockrot
 gullviva
 axveronika
 kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En alltigenom torr lite småbackig alvarmark med några talldungar och vackert betesformade enbuskar. Torrängarna är helt öppna och mycket örtrika. Marken betas av får och hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel och vårbrodd. Vanliga och fläckvis dominanta är gulmåra, fältvädd, backtimjan, slankstarr, brunört, praktbrunört, solvända, svartkämpar och gråfibbla. På uppstickande hållar växer gul och vit fetknopp.

I området finns en husgrund och en stensträng.

149 Verkegards 1:38, 1:39

149

Ek karta: 079 49 Areal: 35 ha Inventerat 89.07.04 KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), oxel		
	Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del fuktig mark		
	Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vatténsamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	vildlin	knutnarv
	darrgräs	backtimjan	jungfrulin
	brudbröd	axveronika	solvända
		liten blåklocka	
		spåtistel	
		jordtistel	
		kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av ett stenigt kustavsnitt, öppna och varierade fuktängar, talldungar och öppna torrängar. Området betas av får och hävden är god. Hävdtrycket har troligen ökat på senare tid då enbusktäta områden fått en uttalad beteshorisont. Här sker nu utgallring och marken håller på att bli öppnare. Längs havet löper ett stenigt kustavsnitt med strandvallar. Strandvallarna går att följa långt upp på land in i tallskogen.

Marken är övervägande torr och här växer fårsvingel, ängshavre, gulmåra, gråfibbla och flentimotej starkt. Jordtisteln framträder fläckvis som mycket stark och på kargare ytor växer tulkört, vårbrodd och revfingerört. I fuktängarna växer med fläckvis dominans älväxing, darrgräs, slankstarr, hirsstarr, ryltåg och hundstarr.

En kalkugn och en tjärdal finns i området.

Ek karta: 079 49

Areal: 9 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd

Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 blodnäva
 vildlin
 solvända
 backtimjan
 liten blåklocka
 spåtistel
 jordtistel

Enstaka
 bockrot
 gullviva
 axveronika
 kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En alltigenom torr lite småbackig alvarmark med några talldungar och vackert betesformade enbuskar. Torrängarna är helt öppna och mycket örtrika. Marken betas av får och hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel och vårbrodd. Vanliga och fläckvis dominanta är gulmåra, fältvädd, backtimjan, slankstarr, brunört, praktbrunört, solvända, svartkämpar och gråfibbla. På uppstickande hållar växer gul och vit fetknopp.

I området finns en husgrund och en stensträng.

149 Verkegards 1:38, 1:39

149

Ek karta: 079 49

Areal: 35 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
darrgräs
brudbrödVanliga
vildlin
backtimjan
axveronika
liten blåklocka
spåtistel
jordtistel
kattfotEnstaka
knutnarv
jungfrulin
solvända**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark bestående av ett stenigt kustavsnitt, öppna och varierade fuktängar, talldungar och öppna torrängar. Området betas av får och hävden är god. Hävdtrycket har troligen ökat på senare tid då enbusktäta områden fått en uttalad beteshorisont. Här sker nu utgallring och marken håller på att bli öppnare. Längs havet löper ett stenigt kustavsnitt med strandvallar. Strandvallarna går att följa långt upp på land in i tallskogen.

Marken är övervägande torr och här växer fårsvingel, ängshavre, gulmåra, gråfibbla och flentimotej starkt. Jordtisteln framträder fläckvis som mycket stark och på kargare ytor växer tulkört, vårbrodd och revfingerört. I fuktängarna växer med fläckvis dominans älväxing, darrgräs, slankstarr, hirsstarr, ryltåg och hundstarr.

En kalkugn och en tjärdal finns i området.

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.12

KLASS 3

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Betydande del torr mark

Mindre del frisk mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
knutnarv
vildlin
solvända
jordtistelEnstaka
knägräs
nattviol
brudbröd
backtimjan
liten blålocka
spåtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Öppen karg betesmark med några talldungar. Marken är överallt stenig och övervägande fuktig. Får betar i området och hävden är något svag. Skogspartierna tätar och gräsfilten på fuktängarna blir allt tjockare. Vegetationen domineras av slankstarr, hundstarr, älväxing och ängstarr. Vanliga är även ryltåg, darrgräs och ärtstarr. På torr mark dominerar fårsvingeln helt. Något så när vanliga är gulmåra, vildlin, ängshavre, vårbrodd, revfingerört och tulkört.

151 Verkegarde 1:3

151

Ek karta: 079 49

Areal: 20 ha

Inventerat 89.07.12

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), oxel		
	Buskar: en, hagtorn		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark		
	Betydande del torr mark		
	Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga vildlin backtimjan axveronika jordtistel	Enstaka knutnarv liten blålocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av öppna starrmader och ängshavretorrängar samt några glesa talldungar. Enbuskarna visar på en tidigare god hävd men gräset är nu på de flesta håll tjockt och området är av svagt hävdat. Starrmaden är utdikad men fortfarande relativt fuktig. Här dominerar på olika ytor hundstarr, harstarr, slankstarr, ängsstarr och hirsstarr. Vanliga är även piggstarr, agnsäv, ryltåg, blåtåtel, tuvtåtel och bunkestarr. På torr mark dominerar fårsvingel och ängshavre. Här växer även slankstarr, vildlin, revfingerört och tulkört.

Fynd av husgrund, förhöjning, vägbank samt en tjärdal vittnar om tidigare verksamhet i området.

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 2

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: oxel

Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Grusbrytning

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng
av högstarrtypSlåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

darrgräs

brudbröd

backtimjan

spåtistel

Enstaka

knutnarv

vildlin

jungfrulin

bockrot

kustarun

liten blålocka

jordtistel

kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En karg och stenig öppen kustremsa med fårbete. Hela området är småstenigt med väl utvecklade strandvallar. Hävden är god. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, gulmåra och brudbröd. På de kargaste partierna växer tulkört, gråfibbla och spåtistel. Täkt av grus har förekommit i området.

153 Hammars 1:37

153

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: oxel(dom), ask, tall

Buskar: en(dom), nypon

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, hamlad träd, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
darrgräs
brudbrödVanliga
vildlin
axveronika
jordtistelEnstaka
ängsnycklar
nattviol
jungfrulin
bockrot
spåtistel
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mindre betesmark med sporadisk hävd. Området består av öppna torra enbuskmarker och någon fuktäng. Vegetationen domineras på torrängarna av fårsvingel, ängshavre, brudbröd och gulmåra. Vanliga är gråfibbla, getväppling, brunört, axveronika och gräslök. Fuktängarna domineras av älväxing, darrgräs, brudbröd och rödklöver.

En väderkvarn finns i området.

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: saknas

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% måttligt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd vildlin solvända jordtistel	Enstaka vårbrodd ängsnycklar nattviol axveronika spåtistel kattfot
--------------------------------	-----------------------	--	--

Fauna: I väten häckar tofsvipa, grönbena och enkelbeckasin.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark i anslutning till en gård. Området består av en helt öppen och steng torräng, en våt med tillhörande fuktängar samt en liten talldunge. Marken betas av kor, hästar och troligtvis även får. Hävden är god. Torrängarna är karga och här växer fårsvingel, vildlin, gräslök och getväppling. I vätkanten växer älväxing, ryltåg, ält-ranunkel samt stora mängder tätört.

155 Verkegards 7:1

155

Ek karta: 079 49

Areal: 9 ha

Inventerat 90.05.30

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ask
 Buskar: en(dom), rönn, nypon, hagtorn, slån,
 brakved, vägtorn

Ingrepp/påverkan:

Halmupplag

Kulturhistoriska spår:

Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	vårbrodd
mandelblom	johannesnycklar
brudbröd	S:t Pers nycklar
spåtistel	ängsnycklar
jordtistel	vildlin
	rosettjungfrulin
	solvända
	gullviva
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med enbuskbevuxna torrängar, några kargare hedpartier samt grunda fuktängar. Området betas inte längre och enbuskagen börjar tätna på vissa håll. Torrängarna är på de flesta håll av fårsvingeltyp. Ängshavren dominerar på några håll och ger karaktär åt vegetationen. Fläckvis är torrängarna orkidérika med mycket S:t Pers nycklar och johannesnycklar. Vanliga örter på torr mark är jordtistel, spåtistel, gräslök, gråfibbla och getväppling. Fuktängarna domineras av älvväxing. Ängsnycklar finns i stort antal i en mindre fuktäng.

Ek karta: 079 49

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.06

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), ask Buskar: en(dom), nypon, hassel		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av örtrik ängshavretorräng Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga darrgräs jungfrulin solvända backtimjan axveronika jordtistel kattfot	Enstaka brudsporre knutnarv liten blåklocka spåtistel
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av öppna torrängar och friskängar samt ett glest tallskogsparti. Området betas av får och hävden är god inom de öppna delarna. I talldungen är betet svagare. På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre och brudbröd. Vanliga är dessutom gråfibbla, gulmåra, solvända och getväppling. I fuktängarna dominerar älväxing, hirsstarr och krissla. Stark ställning har blåtåtel och ängsvädd. I tallskogen växer backskafting och lundskafting.

En vägbank har påträffats i området.

155 Verkegards 7:1

155

Ek karta: 079 49

Areal: 9 ha

Inventerat 90.05.30

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ask
 Buskar: en(dom), rönn, nypon, hagtorn, slån,
 brakved, vägtorn

Ingrepp/påverkan:

Halmupplag

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbruksland-
 skap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	vårbrodd
mandelblom	johannesnycklar
brudbröd	S:t Pers nycklar
spåtistel	ängsnycklar
jordtistel	vildlin
	rosettjungfrulin
	solvända
	gullviva
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med enbuskbevuxna torrängar, några kargare hedpartier samt grunda fuktängar. Området betas inte längre och enbuskagen börjar tätna på vissa håll. Torrängarna är på de flesta håll av fårsvingeltyp. Ängshavren dominerar på några håll och ger karaktär åt vegetationen. Fläckvis är torrängarna orkidérika med mycket S:t Pers nycklar och johannesnycklar. Vanliga örter på torr mark är jordtistel, spåtistel, gräslök, gråfibbla och getväppling. Fuktängarna domineras av älvväxing. Ängsnycklar finns i stort antal i en mindre fuktäng.

Ek karta: 079 49

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.06

KLASS 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), nypon, hassel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av gräs-/låg-starrtyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd brudbröd	darrgräs jungfrulin solvända backtimjan axveronika jordtistel kattfot	brudsporre knutnarv liten blåklocka spåtistel

Hotade arter: Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av öppna torrängar och friskängar samt ett glest tallskogsparti. Området betas av får och hävden är god inom de öppna delarna. I tallungen är betet svagare. På torr mark dominerar vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre och brudbröd. Vanliga är dessutom gråfibbla, gulmåra, solvända och getvåppling. I fuktängarna dominerar älväxing, hirsstarr och krissla. Stark ställning har blååtel och ängsvädd. I tallskogen växer backskafting och lundskafting.

En vägbank har påträffats i området.

157 Verkegards 1:30

157

Ek karta: 079 49

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.06

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), nypon, slån		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av örtrik ängshavretorräng Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs brudbröd	Vanliga backklöver vildlin solvända backtimjan axveronika spåtistel jordtistel	Enstaka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med spridda enbuskar, talldungar och några fuktängar. Får betar i området och hävden är något svag. Enbuskarna sprider sig nu över marken.

Floran är örtrik och vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd och brudbröd. I stor mängd finns bland andra gulmåra, gråfibbla, getväppling, solvända, prästkraige, praktbrunört och liten sandlilja. I fuktängarna dominerar fläckvis älvväxing, slankstarr, ängsstarr och hundstarr. Andra vanliga följeslagare på fuktig mark är darrgräs, blåtåtel, hirsstarr och ryltåg.

Ek karta: 079 49

Areal: 22 ha

Inventerat 89.07.05

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), nypon, slån

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Stort grusupplag

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp,
 fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vildlin solvända backtimjan liten blåklocka spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka S:t Pers nycklar nattviol gullviva axveronika kattfot
-------------------------------------	-----------------------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr öppen betesmark med tunt jordtäck. Området betas av kor och hävden är relativt god. Marken består av helt öppna mycket torra steniga områden, enbuskbevuxna torrängar, talldungar och någon fuktäng.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre och gulmåra. Vanliga är grusslok, brudbröd, getväppling, gräslök och fältmalört. På fuktigare mark växer älv-äxing, ängsstarr, darrgräs och slankstarr dominant. Ett stort grusupplag förfular landskapet.

159 Verkegards 7:1

159

Ek karta: 079 49

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.12

KLASS 1

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), oxel, ask, björk

Buskar: en, hagtorn, hassel, nypon

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat

Kulturhistoriska spår:

Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
gullviva
majviva
kustarun
backtimjan
spåtistel
jordtistelEnstaka
brudsporre
nattviol
knutnarv
blodnäva
solvända
axveronika
liten blåklocka
kattfot

Hotade arter:

Kärnnycklar

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med en öppen karg torräng, en agmyrkant samt ett igenväxande skogsparti. Området betas av får men betestrycket förmår inte hålla marken öppen. Skogen växer igen och även den öppna alvarheden invaderas av enbuskar.

Vegetationen domineras på torr mark av fårsvingel och på vissa håll även av ängshavre och vårbrodd. Brudbröd, vildlin, jordtistel, gulmåra och gräslök är vanliga. Längs agmyrkanten är vegetationen mycket rik. Här växer knappag, axag, älväxing och blåå-

tel dominant. Majviva, tätört, kärrlilja, kustarun och näbbstarr är vanliga inslag här. Här finns även ett mindre bestånd kärrnycklar.

Fårsvingelalvarhed, Bagghagen Lansa. Objekt 116

Kärrlilja

159 Verkegards 7:1

159

Ek karta: 079 49

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.12

KLASS 1

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), oxel, ask, björk

Buskar: en, hagtorn, hassel, nypon

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slåtter- och betesindikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
gullviva
majviva
kustarun
backtimjan
spåtistel
jordtistelEnstaka
brudsporre
nattviol
knutnarv
blodnäva
solvända
axveronika
liten blåklocka
kattfot

Hotade arter:

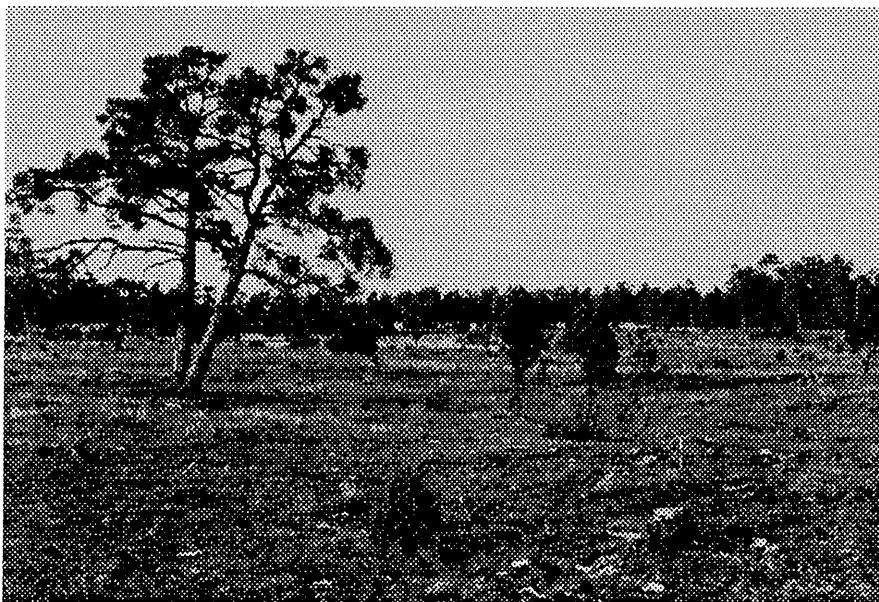
Kärrnycklar

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med en öppen karg torräng, en agmyrkant samt ett igenväxande skogsparti. Området betas av får men betestrycket förmår inte hålla marken öppen. Skogen växer igen och även den öppna alvarheden invaderas av enbuskar.

Vegetationen domineras på torr mark av fårsvingel och på vissa håll även av ängshavre och vårbrodd. Brudbröd, vildlin, jordtistel, gulmåra och gräslök är vanliga. Längs agmyrkanten är vegetationen mycket rik. Här växer knappag, axag, älväxing och blåå-

tel dominant. Majviva, tätört, kärrlilja, kustarun och näbbstarr är vanliga inslag här. Här finns även ett mindre bestånd kärrnycklar.

Fårsvingelalvarhed, Bagghagen Lansa. Objekt 116

Kärrlilja

160 Verkegards 1:31, 1:32

160

Ek karta: 079 49

Areal: 8 ha

Inventerat 89.07.12

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom), oxel, ask		
	Buskar: en(dom), hagtorn, nypon, slån		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
	Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv axveronika liten blåklocka fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En övervägande torr och öppen betesmark med några glesa talldungar. Marken är stenig och jordtäcket är tunt. Området betas av får och hävden är något svag. Vegetationen domineras av fårsvingel och fläckvis av vårbrodd och ängshavre. Nästan överallt växande är dessutom gulmåra, vildlin, brunört, revfingerört och slankstarr. I fuktängarna dominerar älväxing och darrgräs.

I området finns en kalkugn och en tjärdal.

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.14

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark, alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: ask, tall, oxel
 Buskar: en(dom), hassel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegsård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretorräng
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd

Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 vildlin
 solvända
 gullviva
 backtimjan
 liten blåklocka
 jordtistel

Enstaka
 blodnäva
 axveronika
 fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen övervägande torr betesmark med grupper av ask, asp, en och hassel. En del av området ligger på en klint med en brant kant. Uppe på klinten är vegetationen karg och osammanhängande. Området betas av kor och får och hävden är god. Vegetationen är relativt örtfattig och domineras av ängshavre, fårsvingel och vårbrodd. Gråfibbla, gulmåra och brudbröd är relativt ymniga. På klinten domineras vegetationen av fårsvingel och vårbrodd. Här växer dessutom backtimjan, vit fetknopp och solvända ymnigt.

162 Friggars 1:6, Verkegards 1:30

162

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.05

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ask, björk
 Buskar: en(dom), hassel, rönn

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga darrgräs vildlin solvända backtimjan axveronika jordtistel fältmalört	Enstaka S:t Pers nycklar gullviva liten blåklocka spåtistel kattfot
-------------------------------------	-----------------------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mindre övervägande torr betesmark med svag hävd under igenväxning. Tulkört och enbuskar invaderar nu många öppna områden. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, svartkämpar och gulmåra. Vanliga är även getväppling, fältvädd och lundtrav.

163 Jalhagen; Friggars

163

Ek karta: 079 49

Areal: 25 ha

Inventerat 89.07.05

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, ask Buskar: en(dom), rönn, vägtorn, nypon		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hällmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrödd brudbrödd	Vanliga darrgräs vildlin solvända backtimjan liten blåklocka spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka S:t Pers nycklar ängsnycklar knutnarv gullviva axveronika kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande torr betesmark med upphörd eller sporadisk hävd. Området består av öppna karga alvarheder, några fuktängar och torrängspartier. Marken är svagt böljande och berget går på flera håll i dagen. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, gulmåra och vitmåra. Andra växter med stark ställning på alvarheden är brudbrödd, getväppling och tulkört. I fuktängen dominerar älväxing, darrgräs, slankstarr, ängstarr och hundstarr. Vanliga är även näbbstarr, ängsvädd och rödklöver.

I området finns husgrunder samt en stensättning.

164 Runtumyr; Hammars

164

Ek karta: 079 49

Areal: 67 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga brudbröd vildlin axveronika spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv solvända backtimjan liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr och karg betesmark bestående av öppna ytor, tallskog samt några fuktängar. Området betas av får och hävden är svag. Tulkörten invaderar inte bara de skuggigare partierna utan även helt öppna ytor. Tallskogen invaderas även av en och tall.

Jordtäcket är tunt och vegetationen domineras på torrängarna av fårsvingel, ängshavre och gulmåra. Tulkörten kommer starkt i hela området. Fuktängarna är örtfattiga och här växer älväxing, darrgräs, slankstarr och ängstarr.

Ek karta: 079 49

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: saknas

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av örtrik ängshavre-
 torräng

Kvävegödsel-
 indikatorer: Brännässla

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga darrgräs jungfrulin jordtistel	Enstaka axveronika
-------------------------------------	-----------------------	---	-----------------------

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Liten, torr betesmark i anslutning till en gård. Närmast ladugården finns massförekomst av brännässla. I övrigt är marken torr och karg. Området är relativt välbetat. Vegetationen domineras av fårsvingel, gulmåra och backtimjan. I den glesa talldungen tillkommer tulkört och lundskäfting.

166 Langmyr, Djaupadalshage; Hammars

166

Ek karta: 079 49

Areal: 107 ha

Inventerat 89.07.03

KLASS 1

Markslag:	Betesmark																												
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog																												
Nuvarande hävd:	Bete																												
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag																												
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, gran Buskar: en(dom), nypon																												
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad																												
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder, röjningsrösen																												
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling																												
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs- havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp																												
Slätter- och betes-indikatorer:	<table> <tr> <td>Vanliga</td><td>Enstaka</td></tr> <tr> <td>vårbrodd</td><td>låsbräken</td></tr> <tr> <td>darrgräs</td><td>ängsnycklar</td></tr> <tr> <td>vildlin</td><td>nattviol</td></tr> <tr> <td>backtimjan</td><td>knutnarv</td></tr> <tr> <td>spåtistel</td><td>brudbröd</td></tr> <tr> <td>jordtistel</td><td>blodnäva</td></tr> <tr> <td>fältmalört</td><td>jungfrulin</td></tr> <tr> <td></td><td>solvända</td></tr> <tr> <td></td><td>bockrot</td></tr> <tr> <td></td><td>gullviva</td></tr> <tr> <td></td><td>axveronika</td></tr> <tr> <td></td><td>liten blåklocka</td></tr> <tr> <td></td><td>kattfot</td></tr> </table>	Vanliga	Enstaka	vårbrodd	låsbräken	darrgräs	ängsnycklar	vildlin	nattviol	backtimjan	knutnarv	spåtistel	brudbröd	jordtistel	blodnäva	fältmalört	jungfrulin		solvända		bockrot		gullviva		axveronika		liten blåklocka		kattfot
Vanliga	Enstaka																												
vårbrodd	låsbräken																												
darrgräs	ängsnycklar																												
vildlin	nattviol																												
backtimjan	knutnarv																												
spåtistel	brudbröd																												
jordtistel	blodnäva																												
fältmalört	jungfrulin																												
	solvända																												
	bockrot																												
	gullviva																												
	axveronika																												
	liten blåklocka																												
	kattfot																												

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med svag hävd under igenväxning. Endast en liten del närmast gården betas väl och är öppen. Resterande del är svagt hävdad och igenväxning sker. Stranden utgörs av ett brett område med strandvallar av sten och grus. Några raukar finns också i området. Vegetationen är mycket osammanhängande och består av stinknäva, smällglim, lundtrav, gulmåra och tulkört. På torrbackarna växer fårsvingel, vårbrodd, svartkämpar och gulmåra dominant.

Ek karta: 079 49

Areal: 23 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 1

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom),nypon

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
 havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/låg-
 starräng, fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd vildlin axveronika jordtistel	Enstaka ängsnycklar knutnarv backsmultron jungfrulin solvända gullviva backtimjan liten blåklocka spåtistel kattfot
---	-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En öppen och varierad betesmark med fårbete. Området är välhävdad och enbuskarna hålls tuktade. En muromgärdad åker ligger mitt i området vilket bidrar till att öka variationen i landskapet. Marken är backig och raukliknande bildningar sticker upp här och var. Området består av glesa, välröjda talldungar, öppna torrängar och hälltytor samt flera fina fuktängar.

I talldungarna växer fårsvingel, lundskäfting, älvväxing och tulkört. På torrängarna dominerar fårsvingel, gulmåra och gråfibbla tätt följda av vildlin. Fuktängarna är rika och varierade och här växer älvväxing, darrgräs, slankstarr, hirsstarr, ryltåg och ängstarr dominant eller fläckvis dominant. Andra arter i fuktängen är tätört, axag, ältranunkel och kärrsälting.

168 Hammars 1:35

168

Ek karta: 079 49

Areal: 54 ha

Inventerat 89.07.04

KLASS 2

Marks lag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom), nypon, hagtorn		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del fuktig mark		
	Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knutnarv	knägräs
	darrgräs	vildlin	ängsnycklar
	brudbröd	solvända	brudsporre
		backtimjan	nattviol
		axveronika	backsmultron
		liten blåklocka	blodnäva
		spåtistel	jungfrulin
		jordtistel	gullviva
			majviva
			kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med en stor, öppen och välbetad yta samt sämre hävdade tallskogspartier och fuktängar. Marken är omväxlande flack och backig med hållmarker och berg i dagen. Vegetationen på torrbackarna domineras av fårsvingel, vårbrodd, ängshavre, gulmåra och brudbröd. Vanliga är flentimotej, axveronika och solvända. I mera skuggiga partier växer tulkört och lundslok. På hållarna växer gulmåra, vitmåra, vit fetknopp och gräslök. I fuktängarna dominerar fläckvis älvväxing, darrgräs, ängsstarr, hirsstarr, slankstarr och ag.

Fossil åkermark har påträffats i området.

Ek karta: 079 49

Areal: 54 ha

Inventerat 89.07.05

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel, björk, ask, ek Buskar: en(dom), hassel, slån, nypon, hagtorn, rönn, brakved, skogskornell		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: friskäng av rödventyp, örtrik friskäng, fuktäng av tuv-tåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs brudbröd	Vanliga fältsippa backklöver blodnäva vildlin solvända gullviva backtimjan liten blåklocka jordtistel fältmalört	Enstaka brudsporre nattviol knutnarv rosettjungfrulin axveronika spåtistel kattfot slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Omväxlande betesmark bestående av hållmarker, alvarheder, artrika fuktängar, talldungar och hässlen. Marken är backig och ut mot Limmorträsk har man en magnifik utsikt från en brant burgskant. Berg i dagen syns på flera håll och även en del raukliknande bildningar finns spridda över området.

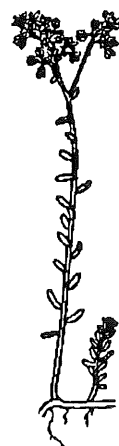
Vegetationen är varierad och på torrare mark växer fårsvingel, ängshavre, gulmåra, vårbrodd och brudbröd dominant. Vanliga arter är dessutom flentimotej, fältsippa

och solvända. På kargare mark växer bergsskrabba, bitterfibbla och purpurknipprot. På hällarna växer gul och vit fetknopp samt gräslök. I fuktängarna dominerar älväxing, slankstarr, hirsstarr och darrgräs. Ymniga är också ängsstarr, toppfrossört, ältranunkel, rödklöver och brunört.

Förekomsten av husgrunder, rösen, stensättningar, en tjärdal samt en kalkugnsruin vittnar om tidigare aktivitet i området.

Gul fetknopp

Vit fetknopp

Ek karta: 079 49

Areal: 4 ha

Inventerat 89.07.14

KLASS 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Annan öppen utmark	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd	
	Typrepresentativitet: representativ	
	Nuvarande hävd: svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%	
	Träd: tall(dom)	
	Buskar: en(dom), brakved	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark	
	Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling	
Vegetationstyp:	Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingelalvar-	
	typ	
Slätter- och betes-indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	ängsnycklar
	vildlin	jordtistel
	majviva	kattfot
	kustarun	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Östra kanten av Limmorträsk är en småstenig fuktig mark med små tallar och enbuskar. Hävden är upphörd eller sporadisk och området växer långsamt igen. Vegetationen domineras av axag och knappag. På några håll dominerar älväxing, blåtåtel och ängsstarr. Kärrlilja, kustarun och tätört är mycket vanliga och når nästan dominans inom vissa ytor. Det gäller i synnerhet kärrliljan som är vida spridd i området. Vanliga är även storsileshår, kärrknipprot och stor brudsporre. På torra, steniga partier växer en del purpurknipprot samt liten sandlilja.

171 Hammars 1:35

171

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.14

KLASS 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ask, björk
 Buskar: sälg, hassel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, örtrik friskäng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd darrgräs backklöver blodnäva vildlin solvända backtimjan jordtistel	Enstaka knutnarv liten blåklocka kattfot
--	-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ängsmark som numera betas av nötboskap. Hävden är god. Delar av marken är trivial och här har det troligen gödslats. I övrigt är marken mestadels frisk och fuktig. Vegetationen domineras av rödsvingel, rödven, tuvtåtel och älväxing. Darrgräs, älgört, harstarr och hundstarr är vanliga. Några torrbackar och stenigare partier ingår och här växer fårsvingel, brudbröd, jordtistel, blodnäva och solvända.

Ek karta: 079 49

Areal: 39 ha

Inventerat 89.06.30

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängs-
havretorräng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
darrgräs
brudbrödVanliga
vildlin
solvända
spåtistelEnstaka
knägräs
S:t Pers nycklar
ängsnycklar
nattviol
jungfrulin
buskviol
majviva
jordtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Igenväxande betesmark med upphörd eller möjligen sporadisk hävd. Området består av relativt öppna torrängar, ett större parti tallskog, några kalkfuktängar samt en agmyr. På de öppna torrängarna växer fårsvingel, ängshavre, gulmåra, vitmåra och gråfibbla. Fuktängen är fortfarande öppen och här växer älväxing, tätört och flugblomster.

171 Hammars 1:35

171

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.14

KLASS 2

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ask, björk
 Buskar: sälg, hassel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, örtrik friskäng, fuktäng av
 tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd darrgräs backklöver blodnäva vildlin solvända backtimjan jordtistel	Enstaka knotnarv liten blåklocka kattfot
---	-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ängsmark som numera betas av nötboskap. Hävden är god. Delar av marken är trivial och här har det troligen gödslats. I övrigt är marken mestadels frisk och fuktig. Vegetationen domineras av rödsvingel, rödven, tuvtåtel och älväxing. Darrgräs, älgört, harsarr och hundstarr är vanliga. Några torrbackar och stenigare partier ingår och här växer fårsvingel, brudbröd, jordtistel, blodnäva och solvända.

Ek karta: 079 49

Areal: 39 ha

Inventerat 89.06.30

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%		
	Träd: tall(dom)		
	Buskar: en(dom)		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängs- havretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs brudbröd	Vanliga vildlin solvända spåtistel	Enstaka knägräs S:t Pers nycklar ängsnycklar nattviol jungfrulin buskviol majviva jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Igenväxande betesmark med upphörd eller möjligen sporadisk hävd. Området består av relativt öppna torrängar, ett större parti tallskog, några kalkfuktängar samt en agmyr. På de öppna torrängarna växer fårsvingel, ängshavre, gulmåra, vitmåra och gråfibbla. Fuktängen är fortfarande öppen och här växer älväxing, tätört och flugblomster.

173 Dämba 1:5

173

Ek karta: 079 49

Areal: 79 ha

Inventerat 89.07.30

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom)		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängs- havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fukt- äng av högstarrtyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/röd- svingeltyp		
Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs brudbröd	Vanliga vildlin solvända backtimjan axveronika liten blåklocka spåtistel jordtistel	Enstaka knägräs ängsnycklar nattviol jungfrulin kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med hållmarker, torrängar, en agmyr, fuktängar samt ett stenigt strandparti. Marken är svagt böljande och övervägande öppen. Längs stranden löper en bred zon med sten och grus nästan helt utan vegetation. Strandvallar finns utbildade på några håll. Området betas av får och hävden är relativt svag. Marken är dock karg vilket gör att området inte är akut hotat av igenväxning.

På torrängarna domineras vegetationen av fårsvingel, vårbrodd, gulmåra och gråfibbla. Vanliga är backtimjan, vispstarr, tulkört och nicktistel. I agmyrkanter och fuktängar dominerar älvväxing, darrgräs och axag. Andra följeslagare är här ängsstarr, slankstarr och knägräs. På hållmarkerna dominerar olika lavsamhällen, gul och vit fetknopp samt luddlosta.

Ek karta: 079 49

Areal: 52 ha

Inventerat 89.07.14

KLASS 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: ek(dom), tall, björk, oxel
 Buskar: en, hagtorn, hassel, brakved

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, friskäng av skogsnävatyp, örtrik friskäng, fuktäng av tuvtäteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, artrik gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 vårbrödd
 brudbrödd

Vanliga
 knägräs
 loppstarr
 smultronklöver
 vildlin
 solvända
 gullviva
 majviva
 kustarun
 backtimjan
 spåtistel
 jordtistel
 klasefibbla

Enstaka
 nattviol
 knutnarv
 bockrot
 axveronika
 liten blåklocka
 fältmalört
 kattfot
 svinrot
 slätterfibbla

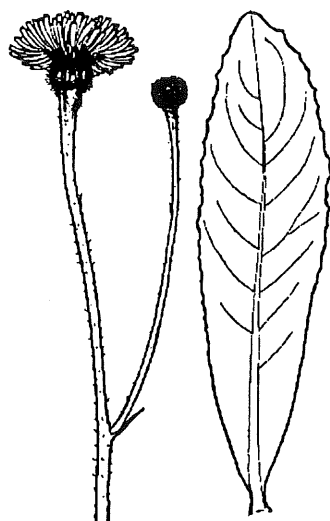
Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor och variationsrik betesmark bestående av öppna flacka torrängar, mindre agmyrar, en stenig myrkant, olika typer av fuktängar samt en f d träd- och buskbärande äng.

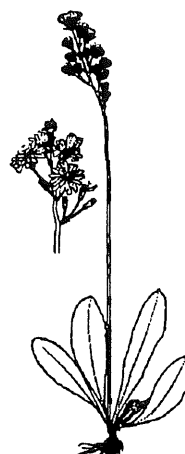
Området betas av nöt och får. Hävdtrycket är svagt i skogspartier och några fuktängar. I övrigt är området välhävdad.

På torrängarna domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre, gråfibbla, gulmåra, backtimjan, vårbrodd och slankstarr. Allmänt växer dessutom jordtistel, gullviva och darrgräs. Här och var syns bergsskrabban. Fuktängarna är varierade och domineras av äl-växing, ängsstarr, blåttåtel och hundstarr. Ryltåg, darrgräs, krissla och gulmåra är ymniga. I en stenig agmyrkant växer axag, knappag, ängsstarr och kustarun dominant. Här växer även kärrlilja ymnigt. På torrare mark växer purpurknipprot. På den f d ängsmar-ken finns föga kvar av floran. Ängsvädden är relativt allmän och ställvis syns slätterfibbla och klasefibbla.

I området finns en stensködd väg.

Slätterfibbla

Klasefibbla

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ek, oxel
 Buskar: en(dom), nypon, rönn

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del torr mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta vårbrodd backtimjan	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin	Enstaka liten blåklocka jordtistel
-------------------------------------	-------------------------------------	--	--

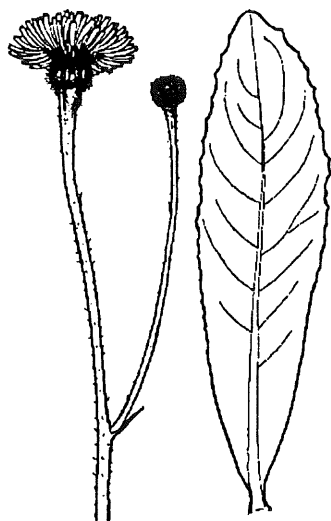
Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig betesmark bestående av ett stort område tät tallskog, en torräng och en fuktäng. Hävden är svag och stora delar av marken är under igenväxning. På torrängen domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre, gulmåra och backtimjan. I övrigt dominerar tuvtåtel, lundskäfting och backskäfting. I kalkfuktängen växer älväxing, blåtåtel och hundstarr.

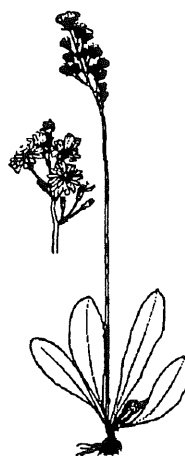
Området betas av nöt och får. Hävdtrycket är svagt i skogspartier och några fuktängar. I övrigt är området välhävdad.

På torrängarna domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre, gråfibbla, gulmåra, backtimjan, vårbrodd och slankstarr. Allmänt växer dessutom jordtistel, gullviva och darrgräs. Här och var syns bergsskrabban. Fuktängarna är varierade och domineras av äl-växing, ängsstarr, blåtåtel och hundstarr. Ryltåg, darrgräs, krissla och gulmåra är ymniga. I en stenig agmyrkant växer axag, knappag, ängsstarr och kustarun dominant. Här växer även kärrlilja ymnigt. På torrare mark växer purpurknipprot. På den f d ängsmarken finns föga kvar av floran. Ängsvädden är relativt allmän och ställvis syns slätterfibbla och klasefibbla.

I området finns en stensködd väg.

Slätterfibbla

Klasefibbla

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), ek, oxel Buskar: en(dom), nypon, rönn		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del torr mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd backtimjan	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin	Enstaka liten blåklocka jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig betesmark bestående av ett stort område tät tallskog, en torräng och en fuktäng. Hävden är svag och stora delar av marken är under igenväxning. På torrängen dominerar vegetationen av fårsvingel, ängshavre, gulmåra och backtimjan. I övrigt dominerar tuvtåtel, lundskäfting och backskäfting. I kalkfuktängen växer älväxing, blååtel och hundstarr.

176 Dämba 1:5

176

Ek karta: 079 49

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), slån, nypon, vägtorn

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd
 brudbröd
 solvända

Vanliga
 darrgräs
 vildlin
 spåtistel
 jordtistel

Enstaka
 gullviva
 kustarun
 axveronika
 kattfot
 svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande öppen betesmark med någon talldunge och spridda enbuskar. Området har blivit utsatt för vikande eller sporadisk hävd varvid gräsen ökat och nu håller på att tränga ut örterna. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd, gulmåra, brudbröd, solvända, höskallra och krissla. Rödklöver, getvädling och spåtistel är ymniga. Dämba träsk kantas av axag och ängsstarr.

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom)		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägarde, stengärde, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högrörtyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga knägräs darrgräs brudbröd vildlin backtimjan spåtistel jortistel	Enstaka knutnarv liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande torr betesmark bestående av öppna flacka torrängar, glesa sammanhängande tallungar med vältuktade enbuskar och en sjöstrand till Dämba träsk. Marken har varit väl hävdad men under den senaste tiden har betet blivit mer sporadiskt. Fjölårsgräset ligger tjockt på många håll. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd och gulmåra. Vanliga är brudbröd, vispstarr, spåtistel och tulkört. I träskkanten växer ängsstarr, axag, ag, darrgräs och älväxing. I tallungarna dominerar ängssvingel och lundskäfting tillsammans stora ytor.

178 Bjärgarna; Dämba

178

Ek karta: 079 49

Areal: 70 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom)		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat, 25% hävd saknas		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända majviva backtimjan spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka knägräs knutnarv gullviva kustarun axveronika liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med tunt jordtäck och karg vegetation. Området är på några håll backigt och berget går i dagen i form av hållar och raukar. Området är variationsrikt och utgörs av öppna, flacka alvarhedar och torrängar, mindre agmyrar, fuktängar, samt glesa talldungar och tätare tallskogspartier. Hävden är god i många öppna delar men i flera skogspartier saknas bete helt.

På torr mark dominerar vegetationen av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd, gulmåra och gråfibbla. Backtimjan, vispstarr, brudbröd och, på kargare mark, grusslok, nicktistel

och tulkört är vanliga. Fuktängarna domineras av älvväxing, ängsstarr, hundstarr och ax-ag. Områdets storlek, de öppna kulliga ytorna och de stora förvridna furorna bidrar till ge marken karg vildmarkskaraktär.

Fornlämningar: Stencirkel, stensträngar, stensättningar, tjärdal, dammvallar, stensatt väg samt sågen "Hyla såg" (borttagen).

Nicktistel

Tulkört

179 Ringshagen; Broa

179

Ek karta: 079 49 Areal: 27 ha Inventerat 89.07.19 KLASS 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), hagtorn	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike, stenupplag		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av tuvtåteltyp Enstaka: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs brudbröd	Vanliga knägräs loppstarr blodnäva vildlin solvända backtimjan liten blåklocka spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv gullviva axveronika fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor betesmark med öppna alvarhedar och glesa, lite fuktiga talldungar. Området är backigt i vissa delar, och på högre partier går berget i dagen. På flera håll syns tydliga strandvallar. Enbuskarna är få och vältuktade. Hävdtrycket är relativt svagt men igenväxning är inte att vänta. Vegetationen domineras på de öppna alvarhedarna av fårsvingel, vårbrodd, gulmåra och brudbröd. Backtimjan, jordtistel, gråfibbla, ängshavre, solvända och fältvädd är ymniga. Talldungarna är örtfattiga och domineras av älvväxing, knägräs, tuvtåtel, darrgräs samt lund- och backskafting. I de få kalkfuktängarna växer ängsstarr, hirsstarr, blååtel och älvväxing. I området finns en stensättning och en kalkugn.

180 Ryssnäs, Visnäs; Dämba

180

Ek karta: 079 39

Areal: 300 ha

Inventerat 89.06.30

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (2 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), slån, hagtorn, vägtorn, nypon, rönn		
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	Dike, stenupplag		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarrtyp Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga knägräs loppstarr brudbröd vildlin majviva backtimjan axveronika gulkämpar liten blåklocka spåtistel jordtistel kattfot	Enstaka ängsnycklar nattviol knutnarv fältsippa solvända kustarun
Fauna:	De småsteniga strandvallarna på Ryssnäs utgör goda häckningsbiotoper för bl a småtärna, roskarl och större strandpipare.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En stor och variationsrik fårbetesmark med kustavsnitt, agmyrar, sjöstrand, torrängar och kalkfuktängar. Marken är svagt böljande och längs stranden löper breda avsnitt med strandvallar nästan helt utan vegetation. Området betas av får och hävdtrycket varierar. Några små havsstrandängar och de flesta öppna torrängar är välbetade medan fuktängar och skogspartier är mer svagt hävdade.

Marken är övervägande torr och jordtäcket är relativt tunt. Vegetationen utgörs av alvarheder där fårsvingel och vårbrodd dominerar helt. Vanliga är här dessutom gulmåra, gråfibbla, vildlin, axveronika, liten blåklocka, backtimjan och spåtistel. Nicktisteln växer inte överallt men är ändå en karaktärsväxt för området. Ytorna med havsstrandäng är få. Här växer salttåg, gulkämpar och vitklöver.

Fuktängarna är av varierande utseende. I kanten på Dämba träsk och i agmyrkanter är vegetationen rik. Här växer ängsstarr, axag, knappag, majviva, tätört, kustarun, ängsnycklar, flugblomster, slätterblomma, spikblad och vattenmynta. Några grunda, helt öppna fuktängar ligger mosaikartat utspridda i alvarmarken. Här växer älväxing, knägräs, darrgräs, och slankstarr. Två lambgift finns i området.

Söder om lillträsk ligger en vackert muromgärdad utmarksåker. I det steniga materialet är råg den givna grödan. Fortfarande tas eget utsäde varför åkern är rik på åker-ogräs som har blivit allt sällsyntare. Mycket ymnigt växer här bl a åkerklätt, jungfrukam, sydsmörblomma, åkerkösa, riddarsporre och sommarklynne.

I en talldunge på Visnäs ligger Engelska kyrkogården. Under det s k Krimkriget mellan Turkiet och Ryssland fick Turkiet stöd av England och Frankrike som seglade in i Östersjön för att öppna en andra front mot Ryssland. Av kolera slutade dock 27 engelska sjömän sin resa på Visnäs.

Ett stort antal lämningar vittnar om aktivitet under långa perioder i området. Här har påträffats stensättningar, fossil åkermark, rösen, en skärvtenshö, en kalkugn samt en tjärdal. På Visnäs har dessutom en silverskatt hittats.

Flugblomster

Ängsnycklar

Ek karta: 079 49

Areal: 5 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävd: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), nypon, hagtorn

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 darrgräs
 brudbröd

Vanliga
 vårbrodd
 vildlin
 solvända

Enstaka
 knägräs
 ängsnycklar
 nattviol
 gullviva
 backtimjan
 liten blåklocka
 spåtistel
 jortistel
 svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med upphörd hävd under igenväxning. En och tall invaderar allt större ytor och den tjocka gräsfilten tränger ut låga örter. Marken är nästan alltigenom fuktig. Vegetationen domineras av älväxing, ängsstarr, luddstarr, blåtåtel, hirsstarr och tuvtåtel. Krissla och ängsvädd är fläckvis dominanta. På torr mark dominerar ängshavre och fårsvingel. Någon yta domineras helt av liten sandlilja.

182 Broa 1:65

182

Ek karta: 079 49

Areal: 11 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat.

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Trägardegsård

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del torr mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängs-
 havretorräng
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd darrgräs	knägräs brudbröd vildlin solvända backtimjan jordtistel kattfot	knutnarv axveronika liten blålocka spåtistel

Hotade arter: Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig betesmark som vätter ner mot havet. Marken består av glesa tall-
 dungar, helt öppna ytor och få enbuskar. Området är stängslat ett tiotal meter från
 stranden. Marken betas av får och hävden är något svag. Enbuskarna i området hålls
 dock tuktade och igenväxning är inte att vänta.

På fuktig mark domineras vegetationen av älväxing, darrgräs, ängsstarr, blåtåtel och
 slankstarr. Knägräs, hirsstarr, gulmåra och krissla växer nästan överallt. På torr mark
 dominerar fårsvingel och vårbrodd. Gulmåra, gråfibbla, jordtistel, solvända, kattfot,
 brunört och revfingerört är alla vanliga inslag i torrängen.

183 Broa 1:35, 1:76, 1:88

183

Ek karta: 079 49

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall
Buskar: en(dom)

Ingrepp/påverkan:

Jordupplag

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavre-
torräng, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga
brudbröd
vildlin

Enstaka
darrgräs
liten blåklocka
jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med upphörd hävd. Stängsel saknas runt området. Örtvegetationen hotas främst av höga gräs som redan bildat en tjock, nästan ogenomtränglig filt. Enbuskar kommer långsamt in i området. Vegetationen domineras av ängshavre, fårsvingel, rödsvingel och älväxing. Relativt allmänna är gulmåra, krissla och brudbröd.

184 Broa 1:45

184

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), björk, ek, gran, oxel

Buskar: en(dom), hassel, rönn

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Dike, grustag

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Betydande del torr mark

Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-indikatorer:

Dominanta

vårbrodd

darrgräs

backtimjan

Vanliga

brudbröd

vildlin

solvända

liten blåklocka

jordtistel

Enstaka

knägräs

knutnarv

spåtistel

kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark bestående av öppna torrängar, talldungar samt träddungar av björk, tall, ek och hässlen. I dessa dungar är marken fuktig och vegetationen utgörs till övervägande delen av artfattiga tuvtåtel-fuktängar.

På torr mark dominerar fårsvingel, gråfibbla, gulmåra och backtimjan. Vanliga är vårbrodd, darrgräs, solvända, getväppling samt fältvädd. På några ställen står grupper av nicktistel. Ett flertal stora myrstackar finns i området. Grustäkt har skett i några av strandvallarna.

I området finns en kalkugnsruin samt en husgrund.

Ek karta: 079 49

Areal: 5 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), björk
 Buskar: en(dom), hassel, rönn

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga knägräs loppstarr brudbröd vildlin solvända backtimjan jordtistel	Enstaka axveronika liten blåklocka spåtistel kattfot
--	-----------------------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark till övervägande del bestående av fuktig och frisk tallskog med inslag av hässlen och björk samt några mer öppna torrängar. Området betas av får och hävden är svag. Igenväxning sker framför allt i skogspartiet.

Fårsvingel, vårbrodd och gulmåra dominerar vegetationen på torrängen. Nära nog dominanta är även backtimjan, brudbröd, slankstarr, ängshavre, solvända och jordtistel. I det skuggigare tallskogspartiet växer älväxing, ängsstarr, blååtel, tuvtåtel och loppstarr dominant på fuktig mark medan lundskäfting och backskafting dominerar tätare ytor.

Ek karta: 079 49

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Marks lag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), björk, ek, gran, oxel

Buskar: en(dom), hassel, rönn

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Dike, grustag

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Betydande del torr mark

Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-indikatorer:

Dominanta

vårbrodd

darrgräs

backtimjan

Vanliga

brudbröd

vildlin

solvända

liten blåklocka

jordtistel

Enstaka

knägräs

knotnarv

spåtistel

kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark bestående av öppna torrängar, talldungar samt träddungar av björk, tall, ek och hässlen. I dessa dungar är marken fuktig och vegetationen utgörs till övervägande delen av artfattiga tuvtåtel-fuktängar.

På torr mark dominerar fårsvingel, gråfibbla, gulmåra och backtimjan. Vanliga är vårbrodd, darrgräs, solvända, getväppling samt fältvädd. På några ställen står grupper av nicktistel. Ett flertal stora myrstackar finns i området. Grustäkt har skett i några av strandvallarna.

I området finns en kalkugnsruin samt en husgrund.

Ek karta: 079 49

Areal: 5 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: svag		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), björk Buskar: en(dom), hassel, rönn		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga knägräs loppstarr brudbröd vildlin solvända backtimjan jordtistel	Enstaka axveronika liten blåklocka spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark till övervägande del bestående av fuktig och frisk tallskog med inslag av hässlen och björk samt några mer öppna torrängar. Området betas av får och hävden är svag. Igenväxning sker framför allt i skogspartiet.

Fårsvingel, vårbrodd och gulmåra dominerar vegetationen på torrängen. Nära nog dominanta är även backtimjan, brudbröd, slankstarr, ängshavre, solvända och jordtistel. I det skuggigare tallskogspartiet växer älväxing, ängsstarr, blåtåtel, tuvtåtel och loppstarr dominant på fuktig mark medan lundskäfting och backskäfting dominerar tätare ytor.

186 Broa 1:59, Dämba 1:15

186

Ek karta: 079 49

Areal: 15 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, buskrik utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), hassel

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Jordupplag

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, artrik gräs-/lågstarräng

Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd knägräs	Vanliga brudbröd vildlin solvända gullviva backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knägräs ängsnycklar backfingerört axveronika liten blålocka kattfot
--	----------------------------------	---	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med täta tallskogspartier, några öppnare talldungar samt några torrängar och kalkfuktängar. Hävden har varit upphörd eller svag under en tid varvid tall och en vuxit sig täta. Även de öppnare torrängarna och fuktängarna har blivit invaderade av en och tall. En röjningsinsats krävs för att öppna området. Kor betar marken och hävden är relativt god.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Gulmåra, brudbröd, darrgräs, getväppling, gråfibbla och jordtistel växer ymnigt nästan överallt. En artrik fuktäng som tyvärr blivit utdikad finns i området. Här växer blåtåtel, ängsstarr och hirsstarr dominant. I övrigt är älväxing, darrgräs och krissla allmänna på fuktig mark.

Ek karta: 079 49

Areal: 38 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), brakved, nypon		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr vildlin solvända gullviva majviva backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka ängsnycklar knutnarv liten blåklocka jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av öppna torrängar och fuktängar, några agmyrar och gles tallskog med vältuktade enbuskar. Kor och får betar i området men hävden är något svag. Gräsfilt är tjock på flera ställen, i synnerhet i fuktängarna. På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre, gulmåra, vårbrodd och slankstarr. Brudbröd, jordtistel, vispstarr och solvända är överallt ymniga. På fuktängen dominerar ängstarr, älvväxing, hundstarr, blåttåtel och det på Fårö annars ovanliga luddstarret. På fuktig mark med skugga tillkommer loppstarr och tuvtåtel. Vanliga växter på fuktängarna är även darrgräs, krissla och axag.

186 Broa 1:59, Dämba 1:15

186

Ek karta: 079 49

Areal: 15 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Marks lag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, buskrik utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), hassel

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Jordupplag

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, artrik gräs-/lågstarräng

Slåtter- och betes-indikatorer:

Dominanta
 vårbrodd
 knägräs

Vanliga
 brudbröd
 vildlin
 solvända
 gullviva
 backtimjan
 spåtistel
 jordtistel

Enstaka
 knägräs
 ängsnycklar
 backfingerört
 axveronika
 liten blåklocka
 kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med täta tallskogspartier, några öppnare talldungar samt några torrängar och kalkfuktängar. Hävden har varit upphörd eller svag under en tid varvid tall och en vuxit sig täta. Även de öppnare torrängarna och fuktängarna har blivit invaderade av en och tall. En röjningsinsats krävs för att öppna området. Kor betar marken och hävden är relativt god.

På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre och vårbrodd. Gulmåra, brudbröd, darrgräs, getväppling, gråfibbla och jordtistel växer ymnigt nästan överallt. En artrik fuktäng som tyvärr blivit utdikad finns i området. Här växer blåtåtel, ängsstarr och hirsstarr dominant. I övrigt är älväxing, darrgräs och krissla allmänna på fuktig mark.

Ek karta: 079 49

Areal: 38 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel Buskar: en(dom), brakved, nypon		
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr vildlin solvända gullviva majviva backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka ängsnycklar knutnarv liten blåklocka jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av öppna torrängar och fuktängar, några agmyrar och gles tallskog med vältuktade enbuskar. Kor och får betar i området men hävden är något svag. Gräsfilt är tjock på flera ställen, i synnerhet i fuktängarna. På torr mark domineras vegetationen av fårsvingel, ängshavre, gulmåra, vårbrodd och slankstarr. Brudbröd, jordtistel, vispstarr och solvända är överallt ymniga. På fuktängen dominerar ängstarr, älvväxing, hundstarr, blååtel och det på Fårö annars ovanliga luddstarr. På fuktig mark med skugga tillkommer loppstarr och tuvtåtel. Vanliga växter på fuktängarna är även darrgräs, krissla och axag.

188 Broa 1:43

188

Ek karta: 079 49

Areal: 12 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga knägräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv axveronika liten blåklocka kattfot svinrot
---------------------------------	-----------------------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen, övervägande torr betesmark med glesa tallar och vältuktade enbuskar. Området betas av får och hävden är relativt god. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd och gulmåra. Överallt växande utan att nå dominans är brudbröd, jordtistel, backtimjan och gråfibbla. I fuktängarna dominerar ängsstarr, luddstarr, älvväxing och blåtåtel.

I området finns en brya och en stensträng.

Ek karta: 079 49

Areal: 15 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom), hagtorn

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
darrgräsVanliga
brudbröd
vildlin
solvända
backtimjan
jordtistelEnstaka
knägräs
knutnarv
axveronika
liten blåklocka
spåtistel
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Öppen, torr betesmark med glesa talldungar och vältuktade enbuskar. I området ingår flera gödslade vallar där djuren också kan beta. Marken betas av får och hävden är något svag. Igenväxning är inget överhängande hot men en viss ökning av hävdtrycket är önskvärd. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd, gulmåra och backtimjan. Ängshavre, jordtistel och svartkämpar är överallt vanliga. Fuktängar saknas men på något håll växer ängshavre och darrgräs.

I området finns några stensättningar och bryor.

188 Broa 1:43

188

Ek karta: 079 49

Areal: 12 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-torräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga knägräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka knutnarv axveronika liten blåklocka kattfot svinrot
---------------------------------	-----------------------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen, övervägande torr betesmark med glesa tallar och vältuktade enbuskar. Området betas av får och hävden är relativt god. Vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre, vårbrodd och gulmåra. Överallt växande utan att nå dominans är brudbröd, jordtistel, backtimjan och gråfibbla. I fuktängarna dominerar ängsstarr, luddstarr, älväxing och blåtåtel.

I området finns en brya och en stensträng.

Ek karta: 079 49

Areal: 15 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap, husgrunder

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga brudbröd vildlin solvända backtimjan jordtistel	Enstaka knägräs knutnarv axveronika liten blåklocka spåtistel kattfot
-------------------------------------	-----------------------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen, torr betesmark med glesa talldungar och vältuktade enbuskar. I området ingår flera gödslade vallar där djuren också kan beta. Marken betas av får och hävden är något svag. Igenväxning är inget överhängande hot men en viss ökning av hävdtrycket är önskvärd. Vegetationen domineras av fårsvingel, vårbrodd, gulmåra och backtimjan. Ängshavre, jordtistel och svartkämpar är överallt vanliga. Fuktängar saknas men på något håll växer ängshavre och darrgräs.

I området finns några stensättningar och bryor.

190 Broa backar

190

Ek karta: 079 48 Areal: 26 ha Inventerat 89.07.28 KLASS 2

Markslog: Betesmark
Naturtyp: Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom), oxel, björk, gran
Buskar: en(dom), rönn, nypon, vägtorn

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavre-
torräng
Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp, drift-
vegetation

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	darrgräs
knutnarv	nattviol
brudbröd	bockrot
vildlin	axveronika
solvända	jordtistel
backtimjan	fältmalört
gulkämpar	
spåtistel	
kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Enbuskar, tall och oxel invaderar nu marken där buskarna på flera håll bildat täta buskage. Längs stranden finns endast en bred driftvall till följd av betets upphörande. Marken är till övervägande del torr och vegetationen domineras av fårsvingel, slankstarr, backtimjan och gulmåra. Fläckvis starka är vårbrodd och ängshavre. Andra växter som är vanliga på alvarheden är spåtistel, solvända, brudbröd och vispstarr. På fuktig mark växer blåtåtel, slankstarr, älväxing, hundstarr, hirsstarr och revfingerört. I driftvallen växer bl a ängssvingel, kvickrot, kålmolke och strandaster.

Fossil åkermark finns i området liksom en källa.

Ek karta: 079 48

Areal: 22 ha

Inventerat 89.07.28

KLASS 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), alvar, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom) Buskar: en(dom), nypon		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingel- typ, alvarhed av örtrik ängshavretorräng Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, drift- vegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingel- typ		
Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta salttåg	Vanliga vårbrodd darrgräs knotnarv smultronklöver vildlin kustarun backtimjan gulkämpar spåtistel jordtistel kattfot	Enstaka brudbröd rosettjungfrulin solvända axveronika liten blåklocka fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av ett torrt tallskogsparti och ett öppet strandängsavsnitt. Marken betas av kor och får. Hävden är god, särskilt längs stranden där marken är mycket välbetad. Vegetationen på havsstrandängen domineras av salttåg, rödsvingel och strandkrypa. Kustarun, knotnarv, gulkämpar och smultronklöver är överallt vanliga. Resterande del av marken är torr och täckt av gles tallskog. Här växer fårsvingel, vårbrodd, backtimjan, gulmåra, spåtistel och smultron. Fuktängarna är grunda och här växer slankstarr och hirsstarr.

En kalkugnsruin finns i området.

192 Dämba 1:22

192

Ek karta: 079 49

Areal: 11 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd		
	Typrepresentativitet: representativ		
	Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50%		
	Träd: tall(dom), oxel, ask		
	Buskar: en(dom), hagtorn, hassel		
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Skrotupplag		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark		
	Mindre del våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs loppstarr	Vanliga knägräs brudbröd vildlin backtimjan spåtistel jordtistel	Enstaka axveronika liten blåklocka fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som tidigare utsatts för ohävd varvid en och tall invaderat marken. Idag betas området av kor och får och hävden är extremt god. I torrängarna, fuktängarna och t o m i de tätaste skogspartier är gräset helt nerbetat. Området kommer sannolikt att bli betydligt mer öppet om betestrycket kvarstår.

Vegetationen är övervägande frisk och fuktig och domineras av älväxing, darrgräs, blå-tåtel och loppstarr. Allmänt växer blodrot och brunört. På torrare mark dominerar fårsvingel, ängshavre och vårbrodd samt fläckvis även jordtistel, backtimjan och vispstarr. Här är även tulkörten vanlig. Delar av området är skräpigt.

En husgrund och en stensträng finns i området.

Ek karta: 079 49

Areal: 38 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), björk
 Buskar: en(dom), hassel, ask

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Dike, halm/kvistupplag

Kulturhistoriska spår: Trägardebgård, stengärdesbgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarhed av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
vårbrodd	loppstarr	knägräs
darrgräs	brudbröd	knutnarv
backtimjan	vildlin	gullviva
	solvända	axveronika
	majviva	liten blåklocka
	jordtistel	spåtistel
	kattfot	fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Större betesmark med några öppna torrängar, nästan obetade tallskogspartier, glesa talldungar, agmyrar samt kalkfuktängar. Området betas av kor och får. De betade partierna är relativt väl hävdade. Enbuskarna är få och vackert betesformade. Vegetationen domineras på torr mark av fårsvingel och vårbrodd. Gråfibbla, backtimjan, gulmåra, revfingerört, solvända och getväppling är överallt vanliga. Fuktängarna domineras av älväxing, darrgräs och blåtåtel. I någon agmyrkant består vegetationen av axag, knappag, slankstarr och ryltåg. Majvivornas bladrosetter är här fläckvis nästan dominanta. I skuggigare partier är floran örtfattig och domineras av lundgräs såsom lundskäfting, backskäfting och tuvtåtel.

Några lämningar vittnar om tidigare aktivitet i området: brunn, stolphål, stenpackning, stensträng, husgrunder, röse samt stensättningar.

Öppen fårsvingeltorräng vid Ringvida, objekt 53

Ek karta: 079 48

Areal: 47 ha

Inventerat 89.07.31

KLASS 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark, betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom), nypon, rönn, finnoxel, hassel,
olvon, brakved

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av örtrik ängs-
havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp,
driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/röd-
svingeltypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
backtimjanVanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
solvända
spåtistelEnstaka
knutnarv
rosettjungfrulin
liten blålocka**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark bestående av ett frodigt kustparti, öppna alvarhedar samt gles tallskog med insprängda fuktängar. Hävden har upphört och området är under långsam igenväxning. Strandremsan har invaderats av en bred driftvall och enbuskar är på väg in i resten av marken. Alvarhedarna är till stor del fortfarande öppna. Vegetationen är osammanhängande. Här växer fårsvingel och vårbrodd dominant. Allmänna är även gulmåra, backtimjan, solvända och alvargräslök. De fuktängar som finns är grunda och domineras av älväxing, slankstarr och hirsstarr. Påtagliga är även hirsstarr, gåsört och blåtåtel. I driftvallen växer ängssvingel, kvickrot och strandaster.

10 BILAGOR

INVENTERINGSBLANKETT

INVENTERING AV ÄNGS- OCH HAGMARKER

Socken _____ Objektsnr _____
Objektsnamn _____ Areal _____
Ekon. kartblad _____ Flygbild nr _____
Koordinater _____ Inventerare _____
Invent. datum _____

ÖVERSIKTIG BEDÖMNING

☐ Intressant	{	☐ långt gången igenväxning
☐ Intressant efter
vårdinsatser		☐ barrträdsplantering
☐ ointressant pga		☐ intensiv kvävegödsling
- _____
- _____

BEDÖMNING AV BEVARANDEVÄRDET (regional/lokal jämförelse)

- Kontinuitet i hävden _____ (0-2)
- Mångformighet _____
- markslag/natutyper _____ (0-2)
- vegetationstyper _____ (0-2)
- Typrepresentativitet _____ (0-2)
- Ingrepp/påverkan _____ (0-2)
- Nuvarande hävd _____ (0-2)
- Ålderdomligt jordbrukslandskap ☐ (markera med kryss)
- Skönhet ☐ (markera med kryss)

MARKSLAG/NATURTYPER

Slåttermark

- ☐ Öppen fastmarksäng
- ☐ Träd/buskbärande äng
- ☐ Sötvattensstrandäng
- ☐ Havsstrandäng
- ☐ Slåtterkärr

Betesmark

- ☐ Hagmark
- ☐ Sötvattensstrandäng
- ☐ Havsstrandäng
- ☐ Alvar
- ☐ Buskrik utmark
- ☐ Annan öppen utmark
- ☐ Betad skog

Trädskikt (D = dominerande art) _____

Buskskikt _____

Täckningsgrad (t+b): ☐ 0-25% ☐ 25-50% ☐ 50-75% ☐ 75-100%

NUVARANDE HÄVD

☐ slåtter ☐ bete ☐ hävd saknas ☐ övrigt _____

Ålderdomlig hävdform _____

Hävdens tillstånd

☐ välhävdad	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	kommentar _____
☐ måttligt hävdad	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	_____
☐ svagt hävdad	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	_____
☐ hävd saknas	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	_____

INGREPP/PÅVERKAN

Gödsling

☐ ingen ☐☐☐☐☐
☐ svag ☐☐☐☐☐
☐ tydlig ☐☐☐☐☐

Plantering

☐ barrträd, höjd _____ m ☐☐☐☐☐
☐ ädellövträd, höjd _____ m ☐☐☐☐☐
☐ annat löv, höjd _____ m ☐☐☐☐☐

Andra ingrepp/annan påverkan _____

KULTURHISTORISKA FÖRHÅLLANDEN

Spår av bete

☐ fägata
☐ trögärdesgård
☐ stengärdesgård

Spår av fodertäkt

☐ ängs(hö)lada
☐ hamlat träd

Övriga spår

☐ fornlämning
☐ genuin gårdsmiljö
☐ äldre åker
☐ röjningsrösen
☐ husgrunder

MARKFÖRHÅLLANDEN (Ange 1-3; 1 är minst och 3 är störst förekomst)

Fuktighetsförhållanden

☐ torr ☐ frisk ☐ fuktig ☐ våt ☐ växelfuktig
☐ mindre vattensamling ☐ källa ☐ vattendrag

berggrund _____

jordart _____

VEGETATION OCH FLORA (utbredning anges som: 3=dominerande,
2=stor utbredning, 1=begränsad utbredning)

Vegetationstyp

- ☐ 5113 Rished av sandristyp _____
- ☐ 5116 Rished av örtrik ljungtyp _____
- ☐ 5120 Rished av blåbär-/lingontyp _____
- ☐ 5131 Gräshed av rödventyp _____
- ☐ 5141 Sandgräshed av borsttåteltyp _____
- ☐ 5151 Alvarhed av hållmarkstyp _____
- ☐ 5152 Alvarhed av fårsvingelalvartyp _____
- ☐ 5212 Torräng av fårsvingeltyp _____
- ☐ 5213 Torräng av örtrik ängshavretorräng _____
- ☐ 5213B Alvarhed av örtrik ängshavretorräng _____
- ☐ 5221 Friskäng av knylhavretyp _____
- ☐ 5222 Friskäng av rödventyp _____
- ☐ 5223 Friskäng av skogsnävatyp _____
- ☐ 5225 Örtrik friskäng _____
- ☐ 5226 Svinrotäng _____
- ☐ 5231 Fuktäng av tuvtåteltyp _____
- ☐ 5232 Fuktäng av högörttyp _____
- ☐ 5233 Fuktäng av gräs-/lågstarttyp _____
- ☐ 5233B Artrik gräs-/lågstartäng _____
- ☐ 5234 Fuktäng av kalktyp _____
- ☐ 5236 Fuktäng av högstarttyp _____
- ☐ 411 DRIFTVEGETATION _____
- ☐ 4121 Övre landstrandveg. av salttåg-/rödsvingeltyp _____
- ☐ 4122 Övre landstrandveg. av strandmalörttyp _____
- ☐ 4141 Nedre landstrandveg. av agnsäv-/krypventyp _____
- ☐ 415 SKONVEGETATION _____
- ☐ 4211 Havshalofytveg. av bladvass-/sävtyp _____
- ☐ 4221 Havskortskottveg. av dvärgsävtyp _____
- ☐ 364 ÖPPET SUMPKÄRR _____
- ☐ 366 KÄLLKÄRR _____
- ☐ _____ (annan
veg.typ enligt Nordiska ministerrådets "Vegetationstyper i
Norden")

Kvävegödselindikatorer (massupträdande)

☐ Hundloka	☐ Ängsgröe
☐ Kardborre	☐ Krusskräppa
☐ Åkertistel	☐ Gårdskräppa
☐ Hundäxing	☐ Tomtskräppa
☐ Kvickrot	☐ Ogräsmaskros
☐ Ängssvingel	☐ Brännässla
☐ Timotej	_____

Slåtter- och betesindikatorer

(1=enstaka, 2=vanlig, 3=riklig/dominant)

☐ Ormtunga	☐ Sumpgentiana	☐ Nålstarr
☐ Låsbräken	☐ Korskovall	☐ Backstarr
☐ Tjärblomster	☐ Axveronika	☐ Knippfryle
☐ Backnejlika	☐ Liten blåklocka	☐ Salttåg
☐ Fältsippa	☐ Kattfot	☐ Dvärgsäv
☐ Backsippa	☐ Jordtistel	☐ Nålsäv
☐ Mandelblom	☐ Spåtistel	☐ Rödsäv
☐ Slåtterblomma	☐ Kärrtistel	☐ Gulkämpar
☐ Brudbröd	☐ Slåtterfibbla	☐ Dvärgarun
☐ Blodtopp	☐ Sandmaskros	☐ Kustarun
☐ Backfingerört	☐ Strandmaskros	☐ Strandrödtoppa
☐ Småfingerört	☐ Svinrot	☐ Trift
☐ Gråfingerört	☐ Revfibbla	☐ Knutnarv
☐ Backsmultron	☐ Klasefibbla	☐ Backtimjan
☐ Backklöver	☐ Stenmalört	☐ Kärrvial
☐ Smultronklöver	☐ Strandmalört	☐ Nattviol
☐ Skogsklöver	☐ Fältmalört	☐ Adam & Eva
☐ Blodnäva	☐ Vårbrodd	☐ Ängsnycklar
☐ Vildlin	☐ Knägräs	☐ Sumpnycklar
☐ Jungfrulin	☐ Darrgräs	☐ Jungfru Marie nycklar
☐ Rosettjungfrulin	☐ Stagg	☐ Skogsnycklar
☐ Sandviol	☐ Borsttåtel	☐ Göknycklar
☐ Buskviol	☐ Sandsvingel	☐ Krutbrännare
☐ Ängsviol	☐ Vårtåtel	☐ Brudsporre
☐ Solvända	☐ Vittåtel	☐ Johannesnycklar
☐ Bockrot	☐ Loppstarr	☐ S:t Pers nycklar
☐ Majviva	☐ Vårstarr	
☐ Gullviva	☐ Fågelstarr	

Hotade arter

☐ Cypressalunnet	☐ Strandvedel	☐ Blåbl. sminkrot
☐ Rutläsbräken	☐ Luddvedel	☐ Drakblomma
☐ Dvärgläsbräken	☐ Avarönn	☐ Klippveronika
☐ Håstläsbräken	☐ Sandlucern	☐ Alvarveronika
☐ Huvudtåg	☐ Strimklöver	☐ Ljungögontröst
☐ Ölandsstarr	☐ Alpklöver	☐ Späd ögontröst
☐ Hartmansstarr	☐ Småbörrel	☐ Svensk ögontröst
☐ Klippnycklar	☐ Toppjungfrulin	☐ Tidigbl. höskallra
☐ Salepsrot	☐ Rosenmalva	☐ Timjansnyltrot
☐ Honungsblomster	☐ Slidailla	☐ Stånds
☐ Hylenejlika	☐ St. bockrot	☐ Hedblomster
☐ Raggare	☐ Ängsgentiana	☐ Svärdrisala
☐ Fågelare	☐ Flockarun	☐ Gotl. haverrot
☐ Spödarv	☐ Ljungsärja	☐ Östkustros
☐ Gotlandsnippa	☐ Piggfrö	
☐ Våradonia	☐ Vingvial	

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.
